

౩౦౧౪౦

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. II. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 31 వ తేది సోమవారము } No. 225
సంపుటము. ౪. } పంక్ష వామన సంవత్సర మా గ శి ర మా స బహుళ తృ తీ య 3. } సంచిక ౨౨౫

సర్వవృత్తిక విషనండివిని.

(రిజిస్టరు చేయఁబడినది) 588
దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వఁ.
ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు దుండె
లనిన చుట్టొకదము. అండ్ల,
మునానాని, దేవయ్యై న్యులచే పాక
క్షాంతిచేయఁబడును. ఎన్ని రోజు
లందు గుణముమూలము
లేకునకు మాత్రమే కాక ఎఱుక
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుపయో
గించును. వెలపాకటో 1-కి 0.8-0
పోస్తేటి 0-8-0. 1 దణక పాకట
వెల రూ 5-0-0. పోస్తేటి వేణు.
ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తేప్పించుకొనువారికి పోస్తేటి ఇవ్వఁ.
వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియ్యబడును.
చిరునామా:— ధ న ల క్షీ కం పె ని,
1-6 వెంకటేశమేష్ట్రస్, వీధి, సాకారుపేట పోడు, మదరాసు.

**ఆంధ్రవీర కంఠీరవ అభినవ
భీమనేన బిరుదాంకిత ప్రాసెనరు
రామమూర్తిగారి కార్యక్రమము.**

(-o-)

కాలము	సంఖ్య	తేదీ	సంఖ్య	దిశములు
కాలింగ	1-1-18	to	2-1-18	2 "
సోమపేట	5-1-18	to	6-1-18	2 "
ఇచ్చాపురం	9-1-18	to	10-1-18	2 "
బరహంపూరు	18-1-18	to	15-1-18	8 "
అనకా	18-1-18	to	19-1-18	2 "
రెనుకోకొండ	22-1-18	to	28-1-18	2 "
పునమోకుపూరు	26-1-18	to	27-1-18	2 "
చిత్రపూరు	30-1-18	to	31-1-18	2 "
పూరి	3-2-18	to	4-2-18	2 "

(998)

100 అద్భుతనివారి.

ప్రాసెనర్ జేమ్సుగారి
ప్రెస్టో టాక్ వెర్బు
ఇది బలహీను
లకును నీరకు
లకును మందు.
ప్రతి కుటుంబ
కు, పాకము
తక్కువగను,
మెదడు దివ్య
గా నుండుట,
పనియందెంతమాత్ర మిచ్చుతేకుండుట, నిష్కర్షణ, బలహీనము,
ఆయాసము, కుక్కనమ్మబోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు
గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవాగులకు, మొద
లగు వారికి ప్రత్యేకమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందువలన బాగుపడినవారు. నిత్యమాధ వేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని చానుమోస్తరు ఒకమాస పరీక్షించును.
25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ 1-4-0
40 " " " 2-0-0.
నవీనము! ప రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జా నవీనము!!
ఆట్లో దిల్ బహార్

తత్వము దరభాస్తుచేయును. కొద్దిప్రతులు మాత్రమే.

లోకమాల ఆనిచినంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్రదేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు
గా. హరిసర్వోత్తమరావు పంతులు ఎం. ఏ.
గారిచే సులభమైన శైలిలో వ్రాయఁబడినది. వెల 12 అణాలు.
తత్వము ఈక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయఁబడినది:—
ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంకసాలవీధి సాహుకార్పేట, మద్రాసు.
(916)

కావలయును.
చన్నపూరి రాజధానికంటేకును సోలువీడంటులు కావలయును
అహోపరస్తాక (రిజిస్టరు)

పరస్పానుచును, వాని తొలుతు
వస్తువులను అమ్మకలయ్యెను. చాల
అద్దర్లను సంపాదించకలెను. ఈ కన్ను
పు లన్నియు ఈ రాజధానియందు
ప్రతిగృహసంఘము వాడబడుచున్నా
యవి. ఇతరకంపెనీ సలహాలింకే ం
కమీషనుకంపెనీ మేముచాలా పాట్ల
ముగ నిచ్చెదము. భరణు ముగించు
సంఘము. తత్వము మెచ్చునది
కూర్చిటికీ దరభాస్తులను మంపె
కొనుడు.
ఈ క్షర ప్రత్యుత్తరము లన్నియూ అంక్ష్యమైనవిగా
యందవలయును.
(490)

The Parasthan Perfumery Co,
No. 1, Phydonic, Bombay, P.No. 3

Diaries for 1918
HANDY, NEAT AND CHEAP

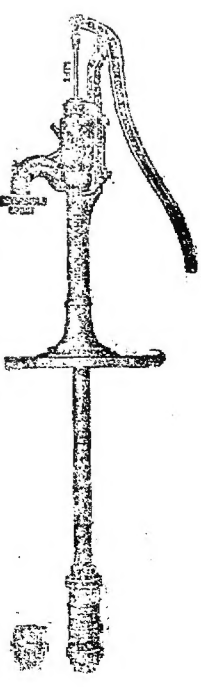
1. Andhra Sabha Diary As. 5 each
Madras Andhra Sabha contains the names
and addresses of about 1,000. Telugu know-
ing gentlemen of Madras & Andhra Dezza.
Who are members of the Sabha.
2. Suguna Vilaza Saba Diary and Direc-
to. v As. 5 each
3. Everyman's Dairy and Directory of
Indian (Swade-shi) Manufacturing Firms.
With a Preface by Mr. K. Sanjiva Kamath,
B. A., B. L., As. 5 each
The above 3 Diaries will be given away FREE to
new Subscribers for 1 year (from 28th December, 1917) to
"Everyman's Review."
(Subscription Rs. 3 year.)
This offer will continue till the copies are sold out.
APPLY TO:—EVERYMAN'S REVIEW,
The Kanara Press
993 G. T. Madras.

K. B. JOSHI & Co,
32, Hornby Road Fort,
BOMBAY.

LARGEST HAND PUMP

Our 3 inch Pump is the
largest available Hand Pump
on the Market. Very useful
for Shallow Water. Large
capacity to suit small irriga-
tion write for particulars and
prices (537)

ALSO
Hand Pumps for very deeps
wells up to 150 ft. Tank
Pumps of new pattern, ready
in stock. Write at once for
further particulars.

దేశీయమహాజనసభ

ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కమిటీ నిచ్చుట

స్వరాజ్యోద్యమము : భావగర్భితములగు నుపన్యాసములు.

క క ప టి ది న చ ర్య.

(హా ప్రత్యేక ప్రతినిధి యుద్ధముండి)

కలకత్తా, డిసెంబరు 28:-

దేశీయ సభాసమావేశము నందు నేను ఆధిపత్యమును వహించి, నేను స్వరాజ్య తీర్మానము చర్చిస్తే ప్రతినిధిగావించి సభాసభను సాధారణముగా సర్వత్రా తెలియించుటకు వలయును. కాని నాకు సభ సమయము చిరి. సరిగ 11 - 30 నిమిషములకు సభాసభ ప్రారంభమయినది. బీజంబు ఆగ్రా నగరమునకు వెళ్ళినది. స్వపరిపాలనా ప్రవాసమునకు సంబంధించిన ప్రశ్నల తీర్మానము, తీర్మానమును క్రింద వివరించుచున్నాను: నిన్న నేను తెలిపి యుండిన తీర్మానమునకు కొన్ని మార్పులు చేసిరి. “భారతవర్షమునందు బాధ్యులగు ప్రభుత్వనిధులను తెలియజేయు యుద్ధమున ఆంగ్ల ప్రభుత్వానికి కారణములు భారతసచివుడు ప్రకటించినందువలన వారికి జేసినాడన కన నందుమీ కృతజ్ఞతను తెలియజేయుచున్నది. ఆట్టి పాలనాత్మకమునా తెలియజేయుటకు పార్లమెంటువా రొకకాసమును త్వరలోనే రాబట్టుకొని తీర్మానమునకు తీర్మానము విధానమున భాగముగ ప్రసాదించుదురు మన తీర్మానమునకు యొక నిరంధన నేర్పరచవలెను. తీర్మానము లిట్టికా సన మేర్పరచి ఆంగ్ల ప్రభుత్వ సోపానముగ కాంగ్రెసులను సంస్కరణప్రకాశించి మెటనే ఆయులు జరుపవలెను.”

సురేంద్రనాథ ఖాసర్జీ.

స్వపరిపాలనా తీర్మానమును బాగు సురేంద్రనాథ ఖాసర్జీ ప్రతిపాదించిరి. వారి యుపన్యాసమును క్రింద వివరించుచున్నాను:- ఇంతవరకు జరిగియుండిన దేశీయసభాసమావేశములకును ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సమావేశమునకును చాల వ్యత్యాసములున్నవి. ఆట్టిటి స్థితిగతులు వేరు, ఇట్టిటి సలకతి సందర్భములు వేరు. ఆట్టి స్థితియందుండిన మనము సమావేశమై యుండిమి. ఆర్యభూమియందే ఇంతవరకు మనమాటలను వినినవా రెవరును లేరు. ఇంతవరకు మన మెన్నియో తండ్రిలు పడియుండిమి. ఇప్పుడారే మనమోయినది. ఇప్పుడు మన దేశస్థితియందు దుర్భుతమైన పరిస్థితి మేర్పడినది. ఇంతవరకు దేశ సేవచేసిన వారి పరిశ్రమ ఫలప్రదముకావచ్చును. వారు మనల నా తీర్మానమును చూచుచున్నారు. మన మిప్పుడా యుద్ధమును భూమిని చేరుచున్నాము. ఇప్పుడు మన యుద్ధమును ప్రవేశించుచున్నది. మన కిప్పుడు స్వపరిపాలనాధికారము లభింపవచ్చును. స్వపరిపాలనాను ప్రార్థనకావలసియిన కొంతవరకుయును భారతీయులకు లభించినది యందుననని కొందరనుచున్నారు. అట్టివాటిలో గత సభాసభను పిలిచి ఒకరు. (విద్వంస) నారాయణులు లేరు భూభాగప్రాయములను మార్చుకొనిరి. వారివారు స్వపరిపాలనమునకు ముఖముగాని విముఖము గారు. (వినుమిని) ఎవరి జన్మ స్వప్రభులను వారికి ప్రసాదించవలసినదని వారు కోరుతున్నారు. వారు తమయత్నిప్రాయములను మార్చుకొనవలసివచ్చును వారికి కృతజ్ఞులమై యుండవలయును. మిట్టో-మార్గ సంస్కరణ ప్రకారము ప్రతినిధిగావించి వచ్చిన మేము, ఆంగ్ల ప్రభుత్వమునకు సభలందు భారతీయులు సభ్యులైనవెవరినో దేశీయసభను జరుపవలసిన యవసరము లేదు ని కొందర ప్రతి ప్రాయపడుచున్నారు. ఆట్టి వారిలో తెలంగాణ ప్రెసిడెంట్ లోకావరణి నేను రెలించుచున్నాను. మనకు స్వపరిపాలనాధికారము ప్రార్థనముగ లభించువరకును, పరిపూర్ణ పాలనాధికారము నమిచ్చించుచున్న అభివేదిక రాజ్యములతో తత్తులమైన స్థానము భారతజనానికి లభించువరకును మనము దేశీయ సభాసమావేశమును రిరమింపవలయును. (వినుమిని) ఇంతవరకును దేశీయసభాసమావేశమును విశేషముగ జరిపి యుండిరి; వారికి చాల ప్రశంస చేయవలసియున్నది. స్వపరిపాలనా సమస్య నేడు అచరణయోగ్యమై యున్నది. స్వపరిపాలనా శక్తియుతో భారతవర్షమునకు నేడు సంపత్తునుగుచున్నందునను కారకులు తెలియవచ్చు సభాసభలకు గూడ, వారి నిరంతర పరిశ్రమ యందునను కారణము, దేశీయమహా సభాసభలకు గాండ్రైన భారతమహిళల కార్యదీక్షయు నిందువలన కారణము. (వినుమిని)

సంస్కరణ ప్రకారము

గతకార్యమునందు లక్ష్యముననుగుచు మనము మహామృత్యుసంఘముతో కలిసి, సంస్కరణప్రకారము నేర్పరచి యుంటిమి. భారతవర్షమునకు స్వపరిపాలనాధికారమును ప్రసాదించుట ఆంగ్ల పరిపాలనముయొక్క యుద్ధమున ప్రకటించుటకు మనమును మహామృత్యుసంఘమువారును కలిసి కోరి యుంటిమి. ఆంగ్లరాజ్యవేత్తలు మన ప్రార్థన నంగీకరించిరి. భారతవర్షమునకు బాధ్యత కల స్వపరిపాలనాధికారమును ప్రసాదించుట ఆంగ్ల పాలనము యొక్క యుద్ధమున మన యుద్ధము, తిప్పికొట్టి క్రమ క్రమముగ జరుగవలసిన దనియు, పార్లమెంటు కార్యములలో మోచించి భారతసచివులు గత ఆగష్టు 20వ తేదీని ప్రజాసభయందు ప్రకటించియుండిరి. దేశీయసభావేదిక పరిశ్రమలను కలిగిన మహాత్మరవిజయ పరంపరలందా ప్రకటన మొకటి యని చెప్పుటకు సందియములేదు. కాని ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు ప్రకటించిన సందేశమున కొక లోపము కలదు. ఆ ప్రభుత్వవిధానము నుపక్రిమించు సమయమును భారతవర్ష పాలకులును, ఆంగ్లరాజ్యవేత్తలును నిర్ణయించవలయు నను నియమము వానియందు కలదు. భారతవర్ష పాలకుల కంటెను, ఆంగ్లరాజ్యవేత్తల కంటెను వ్యవహారమునందు విశేష భాధ్యతగల ప్రజలే దీనిని నిర్ణయించుకొనవలసి యుండును. తమ సాధకబాధకములను వాని నుంచిచెడ్డం ననుభవించు ప్రజలే నిర్ణయించుకొనవలయు నని మనము కోరుచున్నాము. యుద్ధానంతరము పాలనావిధానము నందు జరుగవలసిన మార్పులందు ప్రజల సంకల్పములే ముఖ్యముగ గమనీయవలసియుండును. పరిపూర్ణామార్గము నుడిచిన వాక్యాధ్యక్షుల నే మనము ప్రమాణముగ గ్రహించుచున్నాము. అత్యాధ్యక్ష ముష్టదేశములకు గయితము వర్తించునని వారునుడిచియుండిరి. వారి వాక్యమునందలి తత్వాన్ని నే సాధించుమని మనము కోరుచున్నాము.

భారత శత్రువులు.

భారతశత్రువులూరకొనియుండిరా? లేదు. “ఇప్పుడు కాదు, ఇది సమయము కాదు”ను మామూలు మాటనే వారు పాడుచున్నారు. (విద్వంస) ఆ లక్షాకరమే. వారు విద్యయునుగ యెదురు పోతుంటిమి తలెత్తుచును చెప్పుటలేదు. వారు తెలియజేయవలసి వచ్చుచున్నది. వారు మనమును ప్రార్థనమునకునేర్పించి యుంటిమి. (విద్వంస) ముం దేమునకునే తెలిసికొనవలసి యుంటిమి. సంస్కరణ బంధువునందు తాము దుముకదలచుకొనవలసిన వారు తెలియచుచున్నారు. తాము స్థానిక స్వపరిపాలనముతో స్వపరిపాలనమును ప్రారంభించెదమని వారు చెప్పుచున్నారు. వారు దీనిని నిరసంపదేయింతురు. స్వపరిపాలనాప్రకారమునందు బాధ్యతగలపాలనాధికారులను నామకరణము అని బహుప్రయోగమైనది. రాష్ట్ర వ్యవస్థకు వానిని వ్యాపింపజేయుచును వారు తెలుపుచున్నారు. భారతవర్ష పాలకులు స్థానిక స్వపరిపాలనావ్యవస్థయందు బీజము లేకుండ చేసిరిని నాయుభివ్రాచుము. అప్పుడు మన విశోధకము శ్రమయమృత్యుని తెలిపినపాపమున బోయియుండలేదు. తమ శ్రమనివారించుకొనకొనిరి. ఇప్పుడు కూడ నట్లు చేయుటకు బంబు వారు మన లోపాలోపములను సంబంధించి కొని, అట్లుచేడజూచుచున్నారు. మనము వారిమాటలను సాగనియ్యకూడదు. దేశీయసభావేత్తలు సంస్కరణములు జరుగకుండ చేయుట కిదియంతయు వారువచ్చుచున్న తంత్రములుగాని నేడు కాదు. అట్టినితి యెన్నటికిని జరుగనేరదు. మధ్యందిన మార్గానునిరతి ఆ సందేశవాక్యములు విన్నవ్యముగ నున్నవి. ఆందు గుర్తూర్కమయియు లేదు. బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును ప్రసాదించెదమని భారతసచివులు చెప్పియుండిరిగాని స్థానికపరిపాలనాధికారము నిచ్చెదమని చెప్పియుండలేదు. పార్లమెంటువారు వ్యక్తీకరించిన తత్వాన్ని మన కప్పిపుచ్చుట వ్యర్థము. వారు సాధక బాధకము లన్నిటిని మోచించి తమ

సందేశమును ప్రకటించి యుండిరి గాని అట్లుపాపము చెప్పి యుండలేదు. సంస్కరణ మంత్ర వర్ణము వారా సందేశమును సగ్గా గా చన చేసి ప్రకటించిరి. సి డె వ్రాము ప్రభుత్వము చిందులు త్రొక్కిన త్రొక్కుడును గాక! వారి చరచరలవలన ప్రయోజన మేమియు నుండదు. త్రొత్తగ నేర్పడిన భారతాంగ్లేయ సంఘము నందు కొందరు భారతీయులు కూడ సభ్యులుగ నున్నారని చెప్పుచున్నారు. వారిపేర్లను మనము తెలిసికొనగోరుచున్నాము. పుట్టుకతోనే ఆంగ్లేయిండియును శత్రువులు నెద్ర ఆగ్లాటములుచేసి పొగడిన మాంగిళారుల సంఘపుసభ్యులు, (నవ్వు) ఆంగ్లేయిండియును ప్రాపు క్రిందను మెన్న మెన్న దాల్చునో ఇకాస్టిట్యూటు నందు సమావేశమైన నాయకులూ (నవ్వు) తత్కాలమునందే చెన్నపురియందు నలయెత్తిన చెన్నపురి సంఘసభ్యులు (నవ్వు) వారు! ఆ సంఘములలో మొకవారియందు తండ్రిపతండుముగ త్పాతంతులుకూడ నుండినట్లు కనపించుచున్నాను. “బొందిని ప్రాణ ముప్పుంతవరకు స్వరాజ్యము రాకుండ పోరాడుదు” మని వారు చెప్పిరి. నిశ్చయముగ వారు ధీమతే. (నవ్వు) స్వతంత్రతా భావమునను, సభ్యత్వమున వ్యతిరేకముగ పోరాడుచున్న జర్మనులైయున్నందు వారు చేరినవారగుదును. వారి సందర్భమునందు మాంపేర్లును ప్రయింప జేయవలయు. బ్రాహ్మణులును నాయకులగు భారతవర్ష పుత్రులుగా! వారును, వీరును భారతవర్షమునందు పుట్టి పెరుగుటలేరా? విదేశీనిరంకురాధికార వర్ణములను కంటెను తమకు దేశపాలనా విధానమును మార్పుటవలన తేమకరముగ నుండరా!

పాలనాధికారము.

మనకు పాలనాధికారము లభించి, ప్రజలధికారము చెలాయించు స్థితిగల్గిన యెడల మన యత్నము లింతకంటెను యెక్కువగ ఫలప్రదములగును. (వినుమిని) బ్రాహ్మణులొక్కరే రాజ్యముచేయవలయు నని మనము కోరుటలేదు. మనతో మహామృత్యుము లేకదీనింది. బ్రాహ్మణ ప్రభుత్వము నేర్పరచుటకు మహామృత్యుము మనతో కలిసి కుట్రజేయుచున్నారని వాడుకొనుట లేదు కదా? “దేశజులం దెవరియం దధికారమున్నను మంచిదే” యని అనరలిలు వి. చక్రవర్తి కలకత్తాపుర మందరమునందు జరిగిన యొకసభ యందు నుడిచిరి. మహాబాదులో జరిగిన దొమ్మిసందర్భములను చూచి తమవులు మనమీద ప్రయోగించుచున్నారు. స్వరాజ్య వాదులూ దొమ్మికి కారకులని పయోనిరు పత్రిక ముందు వెనుకాలోచించుండ ప్రాయసాహసించినది. అది యంతయు శుద్ధబద్ధము. ఆంగ్లదేశమునందుండినవారిలో నెవరెనరికి స్వరాజ్యవాదులతో సంబంధమున్నదో పయోనిరుపత్రిక రుజువుచేయుచు గాక! దొమ్మిచేసినందునకు ఆనగలిలు మజురలొక్కరూ, మాస్సేను ఇమాముగారు కీటీతులైనను వారే ప్రభుత్వమునందైనను ప్రజాబాంధవులుగాకపోరు. ఈసందర్భము నందొక కథను చెప్పవలసింది. మీ గందర బానుబరణును యెరిగి యుండును నేను 1909 వత్సరమునందు ముఖ్యవ్యాయ మూర్తియగు అల్ఫ్రెడ్ నెస్ ప్రభుతో భోజనము చేయుచుంటిని. బానుబరణు మూర్ఖుడనైతెను యెనుగ పీటమీద కూర్చుని యుండిన. “అయన నీ వెలుగుడువా” యని అల్ఫ్రెడ్ నెస్ ప్రభువు నన్ను ప్రశ్నించెను. వారెవరో నే నెరుగనంటి. వారు లోకము బోధల కధ్యక్షులని అల్ఫ్రెడ్ నెస్ ప్రభువు చెప్పెను. అయన కేమి బాప్తి జరిగినో యెరుగుదురా? అయన మోడు పార్శ్వమునందు దొమ్మిచేసి నందునకు బిక్షించియుంటిని వారు చెప్పిరి. “అయన యెరుగ నీట మీదకు కూర్చుండెను. నేను క్రిందకూర్చుంటిని కావున ఆయనకు రి మానముల కనినశీక్ష చేయవలసినదే యని” నేనుచెప్పితిని. (నవ్వు) ఆట్టి పిచ్చి వాడుమును తక్కుమునకు నిలవజాలవు.

నియోజక వర్గము.

నియోజకవర్గము నిమయమై నేను వారుగూమాటలు చెప్పి దలచితిని. దేశదేశమునందు యథార్థముగ నియోజకవర్గములు లేనని ఆంగ్లేయిండియును పత్రికలు చెప్పుచున్నవి. ఆంధ్రుకు కావలసిన సాధన కలాపమంతయు మనదేశమునందు కలదని నేను నుడువుచున్నాను. బంగాళము నందలి మునిసిపాలిటీల నను, జిల్లాబోర్డులను సభ్యులనెన్నుకొనుటకు నియోజకవర్గములు కలవు. సర్వే సర్వత్ర ప్రజకు నియోజక కారము గలదు. సమర్థులగువారు వాని యందు సభ్యులగుచున్నారు. ఎన్నికలనిమయమై మనకు పరిచయ మిదిగదా కలదు. బంగాళమునందు లక్షలకొలది ప్రాప్తయోజకులు గలరు. వారినుండి మనము నియోజకవర్గము నేర్పరచి, భాసన సభ్యుల నేర్పరచుకొనవచ్చును. చెన్నపురియందు నునాయాసముగ నియోజక

గర్భముల నేర్పరచు కొన వచ్చునని ఒక సభయందు ఆవరణియ బయ్యారసరింపాళ్ళకు కర్మగాన వదిలియున్నాడు. వీరినన్నిటిని బట్టి చూచినయెడల పాలనా విధానమునగు మార్పులు చేయకుండ అడ్డుపడుటకు దేశమునందు నియోజక వర్గములు లేవని యాగ్రాహియులు చేయుచుండిరి గాని మరేమియు జూచిన తెలియగలదు.

బాధ్యతగల పాలనము.

కాంగ్రెసులోని తీర్మానమునందు బాధ్యతగల ప్రభుత్వము గురించి యేమియులేదని కూడ చెప్పబడినది. దానిని గురించి ఒక మాట చెప్ప దలచితిని. నియోజకవర్గములకు ప్రభుత్వాధికారులు బద్ధులైయుండుటయు, ప్రజాప్రతినిధులు కాల్పనికావకవర్గము మీదను పూర్ణాధికారము వహించి వారు ప్రజాభిప్రాయమును భిన్నముగ ప్రకటించినప్పుడు వారిని తీసికొని ఓడికారముండుటయు, బాధ్యతగల ప్రభుత్వమునకుండవలసిని లక్షణములు, ఆ వ్యవస్థ దాని యందు కాన వచ్చుట లేదని వారు నడుపుచున్నారు. కోకవర్గమును నిర్ణయించు అధికారమును ప్రజలకుండు తప్పితము యున్నది. కోక వర్గవర్గాధికారము కంటే ప్రజలు కోకతగిన అధికారముండదు. ప్రజలకు కోకాధికార మన్నినదియెడల వారు కాల్పనికావక వర్గమును పాలించెదరు. దానికలను ప్రజాభిప్రాయమును బట్టి వారు పనియందుండవలయునా నాచేదామను వ్యవస్థ కలుగుచుండును. పాశ్చాత్య దేశములందు వ్యవహారములు జరుగుచుండును (వచ్చు).

బంగాల భావము.

కాంగ్రెసు-లిగుసంస్కరణప్రజాభి బాధ్యతగల ప్రభుత్వ విధానము సిద్ధించుటకు కావలసినవ్యవస్థకు పరిపూర్ణముగ కోరలేను. దానివలన నావంశియ సోదరులకు కొంచెము ఆకాంక్ష గము కలిగినది. వారింతకంటెను విశేషము కోరి యుండిరి. దేశమునంద కోరికదంతయు వారు కోరవచ్చును. ప్రజాభిప్రాయప్రవాహమునందు వారు లేరు భావములను తీసుకొని, తాము సంస్కరణములను కోరవచ్చును. మన ప్రస్తుతపు స్థితిగతులను వారు యెంచియుకోరికలని యుండును. "హిందూ సమైక్యము" వారు కోరవచ్చును. హిందూ సమైక్యము యందు కోరికలని యుండును. ప్రస్తుతము దేశము సుఖసౌఖ్యమునందు నూతనతనము ప్రారంభమైనది. ఇంతవరకు దేశమునంద వారు ప్రభుత్వమువారి చేరగల అందించుచు వచ్చిరి; ఇప్పుడప్పుడో వారు కాంగ్రెసువారి వ్యవహారములను చూయుచు.

ఆంగ్లేయులకు నివేదికము.

మార్పిడిమునందు మాంజీగర్భమువశేయులు ఇంగ్లండునకు దయచేయుదురు. వారు భారతసంస్కరణ విధానము వారాలించి, పార్లమెంటునందొక కాననమును ప్రవేశ పెట్టెదరు. మనమప్పుడేమి చేయవలసియుండును? భారతవర్గము నకు స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించి, నూతనతనము నేర్పరుపగల వ్యవస్థ ఆంగ్లేయులను జన్మించుచుండ మనముజూచి యూరప్తానక. ఆంగ్లేయుల కొందరిని పంపి వారికి తోడ్పడవలసి యుండును. బాధ్యతగల ప్రభుత్వ విధానమునకు కష్టము ప్రభుత్వములులే యున్నాడు. అట్టివారు మనయందు గుఱులులే యుండుటవలన మనకార్యము త్వరలో నెరవేరగలదు. తగిన తరుణము రాక మునుచే మనకు వారు సంస్కరణములనిచ్చెదమని యనలేను. ఇంతవరకు చేసేయుండిన వర్తమానము చెల్లించియుండకపోవుటవలననే పరిపూర్ణముగగాకను, కొంత కొంత చెల్లించియుండుట వలననే, దేశమునందు ఆకాంతి నెరిగిపోవుచున్న దని కార్మికీలు ప్రభుత్వ తమ యుపన్యాసమునందు చెప్పి యుండిరి. దేశమునందు నిరోధకతంత్రమును ప్రభుత్వమునకు దయాదాక్షిణ్యములు లేక యవలంబించుటయు దేశానుగుణ్యముగ నిరంకుశాధికారవర్గము పాలనమునందు, తూగ లేకపోయియుండుటయు నిందుకు కారణ మని కూడ వారు వచించియుండిరి. ఆంగ్లేయ ప్రజాస్వామ్యమునందలి ఇతరప్రజల నెల్లు పాలించెదమో అట్లే భారతీయులకుకూడ పాలించెదమని విప్లవీయారాజ్య 1808 వ వర్షమునందు ప్రకటించెను. మనము ప్రస్తుతము ఆధిని చేతములందలి ప్రజలతో తుల్యమైన గౌరవప్రతిపత్తి ననుభవించుచున్నామా? తర్కసంఘములవలన కాననభలు మనకక్కరలేదు. వీరియుపయోగమును ముగియవరకును పూర్తిగననుభవించియుంటిమి. ప్రజల వాంఛితములను తృప్తిపరుపగల, దేశమునకువకారముచేయగల సంస్కరణములనే మనమిప్పుడుకోరుచున్నాము. అట్టి సంస్కరణముల నిర్వహించే నెంతకాలంబంబనము చేయదుకో దేశమునందలి స్థితిగతు లంతవిషయించిచే మముగ తుల్యమును చెల్లించవలసినవచ్చును. దేశమునందలి విషయదేశము ఆంగ్లేయుల గ్రహించిరి. కావున వారు భారతవర్గమునకు సహజనిర్ధమను స్వాతంత్ర్యాధికారము నిచ్చుట యుక్తము.

ఆవరణియ తీర్మానము.

ఆవరణియ తీర్మానమును బలపరచిరి. కాంగ్రెసులోని సంస్కరణ ప్రజాభిముఖ విప్లవతాత్పర్యము కల వని కొందఱునున్నానని వారు తమ యుపన్యాసమునందు తెలియజేసిరి. దానియందేమియు సందర్భమున లేక కాల్పనికము సాగిరాదనియు కొందరు చెప్పబడినది. భారతవర్గమునందు సర్వతోముఖమును ప్రజలకు బాధ్యత కలిగియు నగు పరిపాలనమును నెలకొల్పుటయే ఆంగ్లేయుల సంతకమునందు తత్ఫలప్రాప్తికి యుద్ధావంతరముగాని తరువాతను గాని తగిన యేర్పాటులు జరుగుననియు పాలకులు ప్రకటించియుండిరిని ఉపన్యాసకులు ఇతరులు చేయుచున్న ఆక్షేపణలకు సమాధానము చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు సంస్కరణములను గురించి యేమి చేయదలచినది తెలుపుచు కోరియుంటిమి. కాని వారితవరకు తమ అభిప్రాయములను తెలిపి యుండలేదు. ప్రజలు చెప్పిన దానికి వ్యతిరేకముగ వా చేసిన చెప్పినంతవరకును ప్రజలనిర్ణయించిన సంస్కరణ ప్రజాభిముఖమై యుండును. దేశమునంద హిందూ, మహాత్మ్యమువశేయుల కిరుల పాపాత్ములతో కొన్ని సంస్కరణములు నేర్పరచినది. వారుకోరిన పాలనావిధానములతో మనందొక్కదేవు లేకపోతిమి. తత్ఫలప్రసాదించి యున్నామి. దేశములందు కలదు. నిర్మితులను విధానము ననుసరించి, నిర్మిత కాళులగు ప్రజాపాలనమును, తక్కిన పాలనాకాళులను నిరంకుశాధికారము నుండును. అంత ప్రముఖము కాని కొన్ని కాళులను ప్రజల కప్పుడెప్పించెదల వారు సరిగ పనిచేయలేక పోయినచో వారిని తీసి పారజేసి, వారి అధికారమును జూచి పారజేయుటకు లెలుగును. మాంజీగర్భ ఇంగ్లండు చేరినవరకు వారు నిర్ణయించు పాలనాప్రమమును భారతవర్గమునందును ఇంగ్లండునందును ప్రజాభిప్రాయము తెలిసికొనుటకు మేనెల యందు ప్రకటితము కావచ్చును. అప్పుడు మన ప్రభుత్వము యుండకూడదు అప్పుడు మనము దేశము మహాత్మ్యము నభిలషి ఇంగ్లండునందు జరిపి మాంజీగర్భ నియమించు యేర్పాటులను యెంచిపలసి యుండును. దేశ మేమి వాంఛించునదియు అప్పుడు వారు నిర్ణయించి వారి ఫలనిర్ధితి పాటవడవలయును.

బి. సి. పాలుగారు.

బి.సి. పాలుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు తామి తీర్మానము నంతగా నంగీకరింపబడలేదు, బలముగా ఆక్షేపణలకు ముందుండి సంస్కరణతీర్మానము యందు టచే తామిప్పుడు తీర్మానమును బలపరచుచున్నామి. యసంగత మని చెప్పిరి. "వ్యయముగా చెప్పవలసిన బంగారపు ప్రజల యభిప్రాయమునే గాక కాంగ్రెసు ఉద్యమకలంబులకు లండన్ యభిప్రాయమును విశేషింపగల ఒక సభలకు వస పాదించియుండును హిందూదేశమును బ్రతిభూ సామ్రాజ్యము నందొక భాగముగా నేర్పబడి ప్రమముగా బాధ్యతగల ప్రభుత్వము నొనరునట్లు పార్లమెంటువారు కానించుటకు నే నంగీకరింతును. హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారి యభికారమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల యభికారమును విలక్షణముగా జెప్పరలెను. కాననభలులో అధికారాంతమునే తొలగించవలెను. కాననభలులో నొక్కరు ఆ రాష్ట్రీయ గర్భము గాని యొక్క గాని గర్భము జనరలు యొక్క గాని కోరిక వై ప్రభుత్వ విధానావళిగము నేర్పబడవలెను.

తిలకుగారు.

తిలకుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు చెప్పిరి. హిందూదేశమునకు బాధ్యత గల ప్రభుత్వము నొనగదమని హిందూదేశాంగమంత్రీ ప్రకటించిన సందర్భమున కాంగ్రెసు వారు తమ కృతజ్ఞతాయుక్తమగు సంతృప్తిని వెల్లడించుట ధర్మమే. ఆ ప్రకటనము తొలకే గక ఆప్రకటనమువై వచ్చు ఫలితము కొఱుకును మనము మన కృతజ్ఞతను చెల్లవచ్చును. హాకోమరూలు అనగా ఇంగ్లండులోను అధికారములలోను ఇట్టి ఘోషావైప్రతిపాద్యతయతో నుండుకో అట్టి స్వాతంత్ర్యము భారతవర్గమున భారతమునకేకండుటయే. హిందూదేశమున భారతీయులను రాజకీయ విషయముల నధికారముగలిగి యుండవలెను. హాకోమరూలు తత్పరమునవచ్చుట కధికారము చెప్పకు కాని అది అలభ్యమగుచో దానికి జయముదేనినైన నొకదానిని మనమే నిర్ణయించు కొందుము. మాంజీగారు చెప్పిన "బాధ్యతగల ప్రభుత్వము" అనగా వర్గము? ప్రభుత్వ నిర్వహణమువై ప్రజాభిప్రాయములను గాననభలులకు సర్వాధికారముండుటయని కచ్చిగుగారు వ్యాఖ్యానముచేసిరి. ప్రభుత్వమునందు కాననభలులకు ప్రజాభిప్రాయములకు పూచీపత్తి

యుండవలసిన భారతీయుల యాశ్చర్యము. ప్రభుత్వ నిర్వహణ వర్గము కాననభలుల యాధిపత్యము నుండవలయు ననగా గర్భము నూడ ప్రజాభిప్రాయముల చే నేర్పరచు కొన వలసినదని నాయుక్తము. స్వపరిపాలనా ప్రధానము 10, 15 సం.ముల లోపుగనే సిద్ధించును గనుక ప్రస్తుతము మనము కాంగ్రెసులోని సంస్కరణములతో తృప్తికొందమను. కాంగ్రెసు లిగు సంస్కరణములకంటె తక్కువయగు సంస్కరణములకు మనము కోరబాలము.

ఆవరణియ తిలకుగారు స్వపరిపాలనము పట్ల చెప్పబడిన యాక్షేపణలను ఖండించుచు కొంతవడి నుపన్యసించిరి.

రామస్వామయ్యగారు

సి. సి. రామస్వామయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

అభ్యుదయము

అంతట అభ్యుదయము లేదని సభకు కొంచెముసేపు నిలుపుదలచేయుదు ఈ తీర్మానమును దీర్చివచ్చె విషయ నిర్ణయ సంఘమువారు సమాధానపడి నిర్ణయించినది. మన కనేకయోచనలు గలవనియు, ఇట్టి సమస్యలు గలవి కలసి వారి నెదుర్కొనినీరిప్పుడు మనము స్వేచ్ఛముగా ఇప్పుడు కొన్ని సవరణలు తీర్మానమువై వచ్చెదమని చెప్పిరి.

చిత్తరంజనదాసు

చిత్తరంజనదాసుగారు కూడ తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు నెలవిచ్చియుండిరి:—ప్రభుత్వవార! మీరప్పుడో మధురగీతమును వినియుంటిరి, అందలి తత్పాత్యమును మీరు మనము చేసికొనుటకు కోరుచున్నాడు. భారతవిషయమును గురించి ఆగీతమునందు కలదు. (వినుడు వినుడు) భారతవిషయకిరీర్తియు విజయము లభించుటకై నే దీక్షింప మనము గూడితిమి (వినుడు వినుడు) తీర్మానమునందలి యెన్నియో యుక్తములకు గురించి చాలచర్చించిరి. కాని వారునుండ తీర్మానము నందలి యుక్తములకు మరచిపోవడమని నేను మనవిచేయుచున్నాను. సర్వోత్కృష్టమైన భారతీయభాషాభివృద్ధిని తీర్మానమునందలి యుక్తములకు (వినుడు వినుడు) వాతీయతాభివృద్ధి విషయమై మనమందర మేకభావభావములయేయున్నాము. ఆ వాతీయతాభివృద్ధి నెల్లు సమహర్ష్యులమన నియో ప్రభుత్వమున్న సమస్య. పంగీయుల యాదర్శములను గురించి, విజిన చంద్రోపాధికరణ తనకందరకును మనవిచేసియున్నాము. వారి యాదర్శముతో నే నేకీభించియున్నాను. ఆయాదర్శమునకును తీర్మానమునందలి భావమునకు నిమగ్నమైన ఆ సందర్భముండియెడల నేనీ తీర్మానమును బలపరచియుండను. (వినుడు వినుడు) బంగారోరాజధారి సమాజమునందు మగీయు లేకభావముతో కోరిన యాదర్శములకు కృతీరేకముగ తీర్మానమునం జేమియు లేదు. ఆయాదర్శ మేమియుండును? రాష్ట్రపాలనాస్వాతంత్ర్యాధికారము. రాష్ట్రములకు సంబంధించిన వ్యవహారము లిది యని ఇదియో ప్రభుత్వమువారు నిర్ధారణ చేయవలయును. కార్యనిర్వహణవర్గము కాననభలులకు బాధ్యత వహించవలసిన దని యింకొకవిషయము. కోకాధికారమునంద ప్రజలచేతులలో నుండవలయునని కోరుచున్నాము. కోకవర్గమును నిర్ణయించు అధికారమును ప్రజలకు పార్లమెంటువారి హక్కునందలి తరుణము కచ్చియున్నది. దేశము నందింపవరకును నుండిన నిరంకుశాధికారము చాలును. తీర్మానము కోరుచున్న యంతములగొరకు మనమందరము సర్వోత్కలతో పోరాడి మన సంతకము నెరవేరువరకును నూకుండకూడదు. ఇంగ్లండు, స్విజ్లండు, అస్ట్రేలియా దేశములందలిపాలనావిధానమును గురించి మనము యోచింపవలసినదే. మనదేశమునందలి విధానమునే మనమెప్పుడుగ గణించవలెను. ప్రజలందఱేకభావభావమై, ప్రతి గ్రామవాసునకు, ప్రతి పట్టణవాసునకు, ప్రతిరాష్ట్రీయవారు తమ సభలందు స్వపరిపాలనమును కోరవలయును. ప్రభుత్వోన్యోన్యోలముం దున్న అధికారమును ప్రజల కిచ్చివగాని తృప్తికరముగ నుండ దని కోరవలెను. ప్రతిజాతీయు జీవించి కచ్చిలుట సహజము. అట్టి సహజభావమునే మనమును కోరుచున్నాము. ఇంతవరకు నేనొ యొక మిషమిద నా స్వస్థము మనకు లభించుచుండ ఆశ్చర్యము చేసిరి.

సరోజినీదేవి

సరోజినీదేవిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు చెప్పిరి.

సంక్షిప్త మాలవ్య.

పండిత చంద్రమౌళిమహాశయ్యగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నిట్లు చెప్పిరి: ప్రస్తుతపరిస్థితులకు దగినట్లు కాంగ్రెసు సంస్కరణము లేర్పఱుపబడెనని, హిందువులు చూచుకొనియు, ముస్లిములు సీసంగ్రహములనుతయారుచేసిరి. వీరికి పరిహారము క్రొత్తగాదు, ఇచ్చిన హాసంకల్పములందు ప్రతిష్ఠా ప్రభుత్వమువారు చేసిన గానకీ మనము వారికి గృహములు. దేశపరిపాలనమును నిర్వహించుటకు ప్రభుత్వమువారు నేత సంఘములను నిర్మించిరి. 1880 సంవత్సరమున కానన సభాకాసనము ప్రభుత్వమువారి నంకితంపబడెను. అప్పటినుండి కానన సభ ఏర్పాటునూ, సభాకాసనమున సమయముననే వచ్చిరి. ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వవిధానమును ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయుటయే కాననసభల ముఖ్యోద్దేశ్యము. అట్టి కానన సభలను వ్యవస్థితులను చూచు కొనుచున్నాము. తగినట్లు ప్రాతినిధ్యము లేని పక్షములను చేయగూడదు. ప్రభుత్వనిర్వాహకులను అధికారులను ప్రజాప్రతినిధుల కధికారము లేనిది. ప్రజాప్రతినిధులు ఆచరణమును కాబాలను. ఇదిగాక అధిక విషయాధికారము ప్రజాప్రతినిధుల కుండవలయుననియు మనము కొనుచున్నాము. ఇంగ్లండులో పక్షములన్నియు ప్రజలు లేకు పక్షములన్నియు కృతవచనకలసిరి తమ ప్రతినిధుల మాలమున నిర్ణయించెదరు. ఇదియే క్రమమగు అభివృద్ధి. కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానము హిందూదేశ పరిస్థితులకు దగిన స్థైర్యమును కలిగినది. ప్రస్తుతపరిస్థితులు మారినను ఈ సంస్కరణ విధానము కర్తవ్యమును. ఈ విధానసందర్భమున స్వపరిపాలన మనగా, ప్రజలకు పూచీపక్ష పరిపాలనయని యర్థము. అదిగా ప్రభుత్వనిర్వాహకుల అధికారము ప్రజాప్రతినిధుల తీర్మానమునకు బోధించి యుండుటయే. ఇప్పుడు మనకు స్వపరిపాలనము నిర్వహించుటకు దానికి తగినదానియైనాము. మనము సంప్రదించు గృహపరిపాలనము కొరలేదుగనుకనే ప్రభుత్వ నిర్వాహక వ్యవస్థను నగమునుండి ప్రజాప్రతినిధి వ్యవస్థనుండి ఏర్పాటుకొనవలెనని కొనుచున్నాము. కట్టి ముగారు నూచించి నిట్లు కొన్ని కొన్ని కాటకములను ప్రజాప్రతినిధుల స్వాధీనము చేయుటకు మన మొప్పుకొనము. మనము కొరకు మిత సంస్కరణములే వ్యవస్థ చేయవలెనని వా రివనికి బూనిరి.

తీర్మానము సభ్యులచే సోదరముగ సంగీతంపబడెను.

ఇతర తీర్మానములు

అదేకొన్ని తీర్మానములైన వెనుక మహాసభ ముగిసిన రాష్ట్రపు సంస్థానపు మహాసభ ధిక్కరిత ఆహ్వానింపబడెను.

ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సంఘము

కలకత్తా, దిసంబరు 29:— నేడు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘముల పునర్నిర్మాణమునుగూర్చిన రిపోర్టును ప్రత్యేక సంఘమువారు సమర్పించిరి. పునర్నిర్మాణ మిక్కొంది విధమున జేయబడెను. (చెన్నపురి) ఆంధ్రీయండులములు 11 మంది సభ్యులు (చెన్నపురి) ఇతర మండలములు 14 మంది, బంగాళము 25. బొంబాయి 25 సంయుక్త రాష్ట్రములు 25. ధిక్కరింపురాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ సంఘము లొనగబడెను. బాతీయ మహాసభకు యుక్తమైన సాధారణ కార్యదర్శి యండకరెని అధ్యక్షురాలు చేసిన నూచనము స్థాయిసంఘము వారిచే నంకితంపబడెను. సి.పి. రామస్వామయ్యగారు, డి.బి. పి. కేశవరెడ్డి, గా. భూద్రిగారు సాధారణ కార్యదర్శులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

మూడవదిన చర్య

పత్రికా కాసనము

కలకత్తా, దిసంబరు 28:— బి. జి. హార్నిమన్ గారు ముద్రణకాసనమును గూర్చిన తీర్మానము నుపపాదించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— బాతీయ మహాసభ పుట్టిన పుట్టి నుండి ఇంతవరకు ప్రతి బాతీయ మహాసభ యందును ప్రభుత్వ నిర్వాహక వ్యవస్థ వారి కంకణచర్యను ఖండించుటను గూర్చి గాని కానన సభ కార్యమును ఖండించుటను గూర్చి గాని ఎల్లప్పుడును తీర్మానములు జరుగుచుండుట సంతోషకరము. (వినడు, వినడు.) బాతీయ మహాసభలో 1910-వ సం. పు ముద్రణ కాసనపు కార్యమును ఆక్షేపించి తీర్మానమును నే నుపపాదించుటకు ఇది మూడవ ప్రయత్నము. ముద్రణ కాసనమును ఖండించు తీర్మానములు బాతీయ మహాసభలో చేయబడుట కిది ఒక ముఖ్య రీతి పర్యాయము. ఈ ఆక్షేపణలకు ఖండితములకు భరతర్ష మంతయు నామో

దిందినది. ప్రభుత్వనిర్వాహకుల యక్షేపించినట్లు పత్రికా కాసనమును తొలగించుట కీ కాసనము ననితేయుట తగినదియ, పత్రికా కాసనము తొలగించుట ను నిర్మాణము చేయుట యంతే పని చేయుచున్నదనియు ఇదివరకు తెల్పితిమి. ఇంకను తెల్పగలము. అన్యప్రభుత్వ పాలిత దేశమైయుండియు, స్వాతంత్ర్యలక్షణములు గల దేశమని చెప్పబడిన యీ దేశమునందు ఇట్టి కాసనము (ముద్రణకాసనము) ఇంకను అయిదుగానన్నది. పోయినసారి బాతీయ మహాసభలో ఈ కాసనముపట్టి మన ప్రబలాక్షేపణను వెల్లడించిన వెనుక రాజ్యప్రతినిధిగారి పు ప్రభుత్వ తనచర్యను సమర్థించుటకొకట ఈ కాసనపు చక్షువులు జొచ్చెను. పత్రికాప్రతినిధి సంఘమునకు రాజ్యప్రతినిధి గారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరమునందు ముద్రణకాసనమే తమకు రక్షణముగా నారుపయోగించిరి. దేశప్రముఖులు విన్నవించుకొను కన్వెన్షన్లములను గూర్చిన విజ్ఞాపనలకు రాజ్యప్రతినిధు లెవ్వరును యాననాలని స్వరకాలి న్యమును మన రాజ్యప్రతినిధిగారు పత్రికాసంఘ విజ్ఞాపన మప్పుడు పూనిరి. (వినడు, వినడు) రాజ్యప్రతినిధిగారు మహాగ్రహ పూరితులై యట్లు చెప్పినచో, వ్యాపార మొక్కటి యనదగు పత్రికానిర్వహణమునకును, దేశమునందు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకును ఈ కాసనము అడ్డంకులుయ్యదని రాజ్యప్రతినిధిగారికి ఈసభా స్థానమునుండియును ఖండితముగా నివేదింపబడెను. రాజ్యప్రతినిధిగారు పత్రికా ప్రతినిధివ్యవస్థను ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు మొట్టమొదట పత్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగ ముండ దను నమృతము చెప్పి, ఇంతకుముందుండిన రాజ్యప్రతినిధిగారిచే నుపపాదించబడిన (కాననపు) సవరణకు తాముంగీకరించుట కొప్పుకొనమనియు, పత్రికావిషయమున కాసన మంత కఠినముగా నిలియోగించబడుట లేదనియు నుడిచిరి. వెయ్యివర్ష ప్రభుత్వ గారిని హార్నిమన్ గారు నిందించుటలేదు గాని మొట్టమొదట కాసనమును నెలకొల్పిన వారి కార్యమునుగూర్చి ధిక్కరముగ నుడిచి వాచనలనే ప్రస్తుతపు అన్యాయములు జరుగుచున్నవని. ఎన్ని పత్రికలనుండి ఎన్ని ముద్రణకాసనములునుండి ధరావతును ప్రభుత్వమువారు వశపఱచుకొన జూచిరో రాజ్యప్రతినిధిగారు చెప్పి అది అంత అధికముకాదనియు, కన్వెన్షన్లముగ నుండగట్లు సత్రికలపై కాసనమును ప్రయోగించుట లేదనియు ననిరి. వాస్తవస్థితిగతులు రాజ్యప్రతినిధిగారికి తెలిసి యున్నచో వా రెట్లు చెప్పియుండదు. కాసనములన నట్లవడిన పత్రికల సంఖ్య దెలిపినచో, కాసనము కన్వెన్షన్లముగా ప్రయోగింపబడుచున్నది లేది, దేశమునకు దుర్భరముగ నున్నది లేనిది అట్టి కాసనమునుండి ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరముగ నున్నది లేనిది తెలియగలదు. రాజ్యప్రతినిధిగారు పత్రికాప్రతినిధివ్యవస్థను ప్రత్యుత్తర మిచ్చినప్పుడే, ఎన్ని పత్రికలు ఎన్ని ముద్రణయంత్రములు కాసనమునకు గురియయ్యెనో తెలుపునట్టి ప్రకటితమయ్యెను. ఆ పట్టికకారము ముద్రణయంత్రములు కట్టిన ధరావత్తులే 824400 రూ॥ లయ్యెనని తెలియగలదు. పక్షపాతముగల అధికారులవలన తప్పించుకొనినవి కాక ఇతర పత్రికలవలన మాత్రము ధరావత్తు క్రింద జరుగెనది 121000 రూ॥ లు. అదిగా మొత్తముమీద ముద్రణయంత్రముల మాలమున నేమి పత్రికలమాలముననేమి ధరావత్తుగా నీచబడిన సొమ్ము ఇంచుమించుగా రిలక్షుల రూ॥ లగుచున్నది. దీనిని బట్టియే ఎంత దుర్భరభారము పాల పత్రికలు నా, ముద్రణయంత్రములును బడుచున్నదియు తెలియనగును. ముద్రణయంత్రములమీదను, పత్రికలమీదను భార మనగా తన్నిర్వాహకులమీద భారము.

అధికారులు సమర్థించుట

ఈ పత్రికలమీదను ముద్రణ యంత్రముల మీదను చేయబడిన ధరావతులలో ననేకములకు అధికారులు ఒక్క పక్షమును మాత్రము విచారించి, పత్రికానిర్వాహకుల యొక్క గాని ముద్రణాలయధికారుల యొక్క గాని సుఖాయుషిని తీసికొనక విధించిరి. వెయ్యివర్ష ప్రభుత్వ గారు చెప్పిన ప్రత్యుత్తరమునందు పత్రికానిర్వాహకుల కష్టముల గూర్చిన కథనమున నిది సహాస్రాంతము. వారు ఇంకన ఎక్కువకాలము నిద్రువో, వెయ్యి వర్ష ప్రభుత్వ గారి సునిధిపు ప్రత్యుత్తరములోని విషయముల నన్నిటిని వివరింతును. (ఇప్పుడు హార్నిమన్ గారికి నియమితమగు కాలము ముగిసిన దని గంట కొట్టబడెను.) నా కి నుబడిన కాలము ముగిసినది. వెయ్యివర్ష ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరమునుగూర్చి వేరొకప్పుడు చెప్పెదను. ఇంతటితో విరమింతును (వద్దు, వద్దు, ధ్వనులు). నేను విరమింపవలసినదే (వద్దు, వద్దు, చెప్పుడు) నేను విరమింపక లేవును. అధ్యక్షురారి యాజుల గననరించుట నా విధి కాని లేదు నా క్యములను

మాత్రము చెప్పెదను. జి. ఎన్. రాయగారి రిపోర్ట్ తీర్మానమును గూర్చి చెప్పయ ఆయుధధారణము మన జన్మహా క్షుని చెప్పియుండెను. ఇదియును ఈసభలో చెప్పబడిన మట్టి కొన్నియును మన జన్మహా క్షునియ్యెనో, అట్లే వివరించుటకు స్వాతంత్ర్యమును, వ్రాయుటకు స్వాతంత్ర్యమును మన జన్మహాక్షులే యగుచున్నవి.

ఆలీసోదరుల నిర్బంధము

నేను సభ నలంకరించి నమహామ్మదాలీ షేక్ బాలిగాన్ తల్లిని ఆలీసోదరులు గారు సరోజినీదేవియును సభా వేదిక మీదికిగొనిపోయిసభ్యుల కతీంగించిరి. సభ్యులందఱును లేచినిలుచుండి యామె యెడగల గౌరవ బాధమును భక్తిని వ్యక్తకరించి యుత్సాహముతో నుకరతాభ్యుసలతోను స్వాగతమునొసంగిరి. మహామ్మదాలీ షేక్ బాలీగారి నిర్బంధవిమోచనమును గూర్చిన తీర్మాన ముపపాదించబడుటకు ముందు ఆలీసోదరులను లేచి ఇట్లు చెప్పెను.— ఈ తీర్మానమునకు బోవుటకు ముందు ఈ మహాసభకు మహామ్మదాలీగార్లతల్లి వచ్చి యుండుటకు మనము గమనింపవలయును. (వినడు, వినడు) ఆ సోదరులనుపురుషుని నిర్బంధావాసమునకు, తల్లి యనురాగసోదమున నున్నారు. మహామ్మదాలీ గారింకను ఒకసంవత్సరము ఈమననుండి తల్లి యంకపాలితుండగా అతనితండ్రి పరలోకగతుడయ్యెను. అప్పటి నుండి ఈమహాసాధ్వీ అతనిని వెంచి పెద్దజేసి, విద్యాబుద్ధుల జెప్పి దేశభక్తునిగను, నిజముగ మహావీరునిగనుకే చెను. ఆమె శ్రీయే. యెనను మాతృ విశ్వాసము, మాతృ అనురాగములతోను, పరిపూర్ణ రాజభక్తితోను, సింహాసనమున మను నిర్భయ గాంధీర్యములతో నొప్పుచున్నది. (వినడు, వినడు) ఇప్పుడు తనకుమారులు పవిత్రమగు దేశభక్తితో దేశసేవకు సంసిద్ధులుగ నైరని యామె యానందించెను గాని చింతింపలేదు. తమ్ము ముందు ఆ భిల భారత మహామ్మదీయ మహాసభకు ఆ హ్వనించిరి నియు, భారత బాతీయ మహాసభకు పోనిది మహామ్మదీయ మహాసభకు పోనని తాము ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిమనియు, ఆమె సభలో ప్రకటింపుమని వ్రాసినది. (వినడు, వినడు) మహామ్మదీయులు స్వయత్రభారత లైసను, భారతీయు లందఱును ఆమెకు స్వదేశభారత లని యామె చెప్పినది. (వినడు) ఆమెకు సభ్యులందఱును అర్హరితిని స్వాగత మొసంగి గౌరవించెదరు గాక. ఆమె పవిత్రతను గౌరవమును దలంచి సభ్యులందఱును నిలుచుండి ఆమెకు సత్కరింపును. (అంతట సభ్యులందఱును లేచి నిలుచుండి ఆమెను గౌరవించిరి.)

తిలకు

బాలగంగాధర తిలకుగారు తీర్మానము నుపపాదించుచు ఇట్లు చెప్పిరి. మహామ్మదాలీ షేక్ బాలీగార్ల తల్లి, దేశభక్తులన్నయల ఇప్పుడు నున్నది. ఆమె పుత్తులను ఆ దేశభక్తులను నిర్బంధావాస విముక్తులజేయునలె నను తీర్మానమును గూర్చి చెప్పబోవు వాక్యములను నిశ్చయముగ విని, తీర్మానము నెడ సభ్యులు తమయంగీకారమును వ్యక్తకరింపరలెను. ఆ దేశభక్తులు అనుమానితులై చాలకాలము నిర్బంధావాసమున నుంచబడిరి. ఏకారణమువై వారు నిర్బంధింపబడిరో యాకారణము చాలకాలము నిర్బంధావాసము ననుభవించినవెనుక బయటపడినది కాని వారినిర్బంధావాస ప్రారంభమున చెప్పబడలేదు.

సి.వి.డి. వారి రిపోర్టులు

ప్రభుత్వనిర్వాహకులు సి. వి. డి ఉద్యోగి రిపోర్టుపై ఇంకేవిచారణయు గావించకుండిరి. దీనినిబట్టి సి.వి.డి ఉద్యోగి రిపోర్టు సమయానుకూలముగ ప్రభుత్వమువారియొప్పును ప్రకారము తయారుచేయబడినదని చెప్పకయ్యెను. ముఖ్యకారణమగు రహస్యమును బయటపెట్టకయే ఎవ్వరినైన సభికారులు నిర్బంధావాసమున నుంచవచ్చును. ఇప్పుడు జరిగినదియు నిదియే. 1914 వ సం॥ మన ఏవియో కొన్ని వ్యాసములను తనముద్రణాలయమున ప్రకటించెనని మహామ్మదాలీగారిని నిర్బంధావాసమున నుంచిరి. కాని ఈ కారణము వాస్తవమై యుండదు. అధికారులకు కోపము ఆలీగారు గలిగించినందు వాస్తవమగు కారణమైయుండును. దీనికొకట ప్రత్యక్షమగు కారణములు లేనిదే వారిని నిర్బంధావాసమున నుంచిరి. వారి నెందులకు నిర్బంధావాసమున నుంచినో కారణములను ప్రకటింపుడని హిందువులును మహామ్మదీయులును ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించిరి. దీనికి ప్రభుత్వము వారు మాట్లాడలేదు. ప్రజలయందు అసంతృప్తియు, ఈ కార్యమునకు అగ్రహమును వ్యక్తయగుచుండగా, ప్రభుత్వమువారు క్రమముగా దిగి వారి

విడుదలచేయుట కంగీకరించిరి. అధికారులలో ఉత్తరప్రభుత్వ ప్రముఖులగు నామనీయులగు మహమ్మదాబాదు రాజా సాహెబుగారును మాజీ జిన్నాగారును వారిని విడుదల చేసినచో ఉపద్రవము కలుగదని ప్రభుత్వమువారికి నమ్మకముచెప్పిరి. హిందూజేతమునందలి మహమ్మదీయులందఱును ఉపద్రవము గలుగకుండ పూచీపడియుండిరి. ఆజేతభక్తులను విడుదలచేయవలయునని మహమ్మదీయులకు తోడుగ హిందువులును తొందరచేయవారంబించిరి. భరతవర్ష వంతయు నేకగ్రీవముగ వారి విడుదలగోరెను. కాని సి. వి. డి. జాఖివారికి వారివిడుదలనమ్మకముకాలేదు. ఒకప్పుడు ప్రభుత్వనిర్వాహక వర్గమువారి ఉద్దేశము చెల్లకుండ సి.వి.డి. జాఖివారు ప్రయత్నించిరి. సి.వి.డి.లకు గా. రాక్షసులు. వారు తమ దైవతమును పరమభక్తులనే పీడించి చంపజూచెదరు. అలీసోదరులను నింకను నిర్బంధావాసమున నుంచుటనిధియనట్లు ఒకరిపోట్లు సృష్టించుటకు సి.వి.డి. వారు పూనుకొనిరి. ఒక సి. వి. డి. ఉద్యోగి చింద్రారావురమునకు బోయి, వారితో మాట్లాడి వారు రాజభక్తితో మెలంగెదరా యనియడిగెను. అలీసోదరులకు రాజభక్తి క్రొత్తగాదు. వారెల్లప్పుడును రాజభక్తి పూరితులే కాని యింకొక విషయము వచ్చెను. వై లోకమునందు భగవంతునికిని ఈ లోకమునందు అధికారవర్గము వారికిని భక్తిగలిగియుండవలెనని సి. వి. డి. యుద్యోగి కోరెను. తమ మత సాంప్రదాయాభిప్రాయములకు భిన్నముగ నుండకుండునట్లుకు రాజభక్తివర్తి నెడ భక్తిగలిగి యుండునని మహమ్మదాలీగారనిరి. అధికారవర్గము వారికిని సి.వి.డి. వారికి నీయవకాళము చిక్కెను. వారిని చాలకాలము నిర్బంధావాసమున నుంచిన వెనుక ఈ కారణముచిక్కినది గాన వాస్తవముగా కారణ మడియెయిండదు. వారి నింకను చింద్రారాయుని నిర్బంధించియుండుట కిది యొక కారణముగా అధికారులు వైకొనిరి. (సిగ్గుసిగ్గు భ్రమలు) వారిని నిర్బంధించుటకు సురుద్ధింపదగిన వేటు కారణము లుండును. చిక్కిన ఆరకాళమును పట్టుకొని అడిమొక కారణముగ వారు చెప్పెదరు. వాస్తవముగా మత సాంప్రదాయాభిప్రాయములు నిర్బంధావాసమునకు కారణము కాకాలవు. ఈ కారణ మసమర్థతము. అసంభవము, అన్యాయము. కారణములను సృజించుట కధికారు లింకను ప్రయత్నించుచు నేయుండిరి. ఇంతలో డిప్రేయను నూరియందలి యొక మహమ్మదీయ మతగురువుకు అలీసోదరులచే వ్రాయబడినయుత్తర మొకటి అధికారులకు చిక్కెను. దానినిబట్టి అలీసోదరులు చక్రవర్తిగారి క్రోధపువత్తు వస్తులుగ నున్నట్లు నూచనలు గప్పడెను. ఈ యవకాళమును బట్టుకొని వీరిని రాజప్రతినిధిగారి కెరింగించిరి. ఈనూచనలగుర్ని అలీసోదరుల సంజాయిషీ నడుగకయే అధికారులు వారినుండి కను నిర్బంధావాసమున నుంచెయ్యెను. తా మాయుత్తరము వ్రాయ నేలేదని అలీసోదరులు చెప్పెయవచ్చిరి. నమ్మదగినసమాచారము ప్రభుత్వమువారికి వలసియున్నచో, సి.వి.డి. వారిమూలమునలభించిన నూతనవిషయముల నాధారముచేసికొనికొద్దగా విచారణ జరిపియుండవచ్చును. ఈసమయము భగవత్సంకుటితము. ఆజేతభక్తుల తల్లియెదుటను మితీర్మానము నామోదించుచున్నాము. మత్స్యకృష్ణదయభక్తుల విచారము, మత్స్యకృష్ణదయభక్తుల గు ఆ తు ర త ల కు సాటియుండదు. అతిదైవ్యవంతుడు జేతభక్తుడునగు కుమారునికి తల్లియగుట శ్రీకి మహాభాగ్యము. వీనికి మించిన భాగ్యము చేజొకటి యుండదు. ప్రభుత్వమువారు చేసిన యకార్యమునకు వారిని తుమించి, ఆయకార్యమును మఱచిపోవలె ననియు, ప్రస్తుతస్థితియందు మనయందలి సానుభూతి యామెయెడగల దనియు ఆయమకు గూఢమున విన్నవించుచున్నాను. ఇట్టి వీరమాతలు జేతభక్తుల గను తల్లులు భగవత్వర్ణమున కనేకులు గలుగుదురు గాకయని యీశ్వరుని నింతరము ప్రార్థించెదము. (విడుదలవినను) ఇట్టిస్థితియందు ఆమెకు మన మొనగగల మనశ్శాంతి ఇదియే.

ద్వారకాదాసు

మహమ్మదాలీ జేతదాలీగార్ల నిర్బంధావాస విమోచనమునుగూర్చిన తీర్మానమును అనువదించుచు యమునాదాసు (హంబాయి) గారు ఇట్లు చెప్పిరి.—ఈతీర్మాన మతిముఖ్యమైనది. ఈ యకార్యము పట్ల నాకు గలిగిన ఆగ్రహమును క్రోధమును ఆపుకొని ఎట్లు చెప్పగలుగుదునా యని వాకే సంకేప మగుచున్నది. జాతీయమహాభక్తవారును మహమ్మదీయ మహాభక్తవారును మహమ్మదాలీ జేతదాలీగార్ల రాజభక్తికి పూచీపడి ప్రభుత్వమువారికి నమ్మకము చెప్పిరి. వారికి నిర్బంధవిముక్తిగలుగ గల వడు నాకేసుగలిగించి ప్రభుత్వమువారు నూయగానిది. ఇంత

వఱకును వారిని నిర్బంధవిముక్తులనుగ జేయలేదు. వారినై ఆపస్తామగు నేరము నానోపించిరి. వారు రాజభక్తిపూరితులని జేతమంతయు నైక కంఠముగ చెప్పెనుండగా వారు రాజభక్తి గలవారు కారం ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. జేతభక్తులై ఏ పా ప మె అు గ ని ఇ ద్ద తే నిట్లు ఆన్యాయముగా కీ టి ం చి అ గా న వ పలుకుట భరతవర్షము నగొనవలయుటయే యగును. ఇట్టి యకార్యమింకను జరుగకుండ చేయవలెను. సి. వి. డి. జాఖివారు 5౦ నగిన తప్పురిపోట్లపై ప్రభుత్వమువారు అలీసోదరులకు విడుదల చేయవచ్చును. వారిని వెంటనే విడుదల చేయవలెనని తీర్మానము తొలుపుచున్నది. తీర్మానములు నామోదించి యూరుకొనిన లాభములేదు. తీర్మానములను వ్రాసికొని ఇదివి ఆమోదితమైనదని చెప్పుటకొట్టి లేచివచ్చుకాలము పోయినది. తీర్మానఫలమును సాధించుట కార్యదీక్ష బూనుకాలము వచ్చినది. వారిని విముక్తుల జేయించెదగని వారిత్వ తొలుట తీర్మానముజేసి ఆమెకు నమ్మకము చెప్పెయవచ్చును. మనమట్లే యాచరించి మన కార్యభారమును నిర్వహింపవలెను. మత సాంప్రదాయాభిప్రాయముల సహనమును వదలివేసితిమని చెప్పట ప్రభుత్వమువారికి న్యాయముగా నా అన మానుషభక్తిమా? బ్రటిషువారుచేత సాంప్రదాయా చారముల నుండు సహనము కలవారని ప్రజలు బ్రటిషుప్రభుత్వము నంగీకరించిరి. ఈసహనచర్యను మాన్చినచో బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారు బ్రటిషు సామ్రాజ్యమునకే యపాయము కెచ్చుకొనెదరు. మతసాంప్రదాయాచారముల న్యాయముగానున్నచో ఎవ్వరిని తీసింపవచ్చును. నాగరికతగల జేతప్రభుత్వములన్నిటికి నిదియే లక్షితమగు వాస్తవము. అన్యమతములకు గౌరవము నీయనిచో, ప్రస్తుత మహాయుద్ధమున ఇంగ్లండున కెట్లు భారతీయులు తోడ్పడగలుగుదురు?

బ్రటిషువారికా వ్యాఖ్యలు

లండను, డిశంబరు 28:—సంధి రాయబాహులకు సూర్య డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—సంధి జేసికొనుటకు పూర్వపు నిత్యము తెల్పున్నచో అట్లే యిప్పుడు గూడ నుండవలెనని కోరుట జర్యునలకు దుర్భుధులనించెనని నూకువదగును. బెల్జియమునకు పూర్తిగ నష్టపరచుము నూచించబడలేదు. కొల్ల గొనబడిన తదితర జేతములకు గూడ నష్టపరచుము నూచించుట కావము.

డెయిలీ క్రానికల్ పత్రిక:—మం డెన్నాకును ఇట్టి అక్రమయుద్ధము జేయవలె జర్యునలు అభ్యుపాధ మిచ్చి యుండలేదు.

డెయిలీ, మెయిలు:—జర్యునల సంధి ప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థప్రయత్నములు.

రణరంగమున జర్యునలు పూర్తిగ నుండేన గాని వాస్తవమైన సంధిప్రయత్నములు జరుగలేరవు.

బెస్ట్ టోపుమన్ డవర్ల బచేరియా ప్రభువు లిమపాట్ల గారు ఉక్రేనియను ప్రతినిధులను నమ్మించిరి.

జర్యున ప్రత్యుత్తరముయొక్క ఉద్దేశము.

వాషింగ్టన్, డిశంబరు 28:—సంధి జేసికొనుటకు జర్యునలు ఇట్లు రాయబాహులను సాగించుట లేవనియు తమ పవ మటి రంగమును బలపరుచుకొనుటకై ఇట్లు రాయబాహులను జనుపుచున్నా రనియు ఆమెకింకను యిహించుచున్నాను. యుద్ధతెల్ల పట్టువారి యభిప్రాయ మెట్టిమార్పును కెంది యుండలేదు. వీరు ప్రజాప్రతినిధులతో సంబంధము కలుగ జేసికొనిన గౌరవముతో బహుబడికను అంగీకరింపమని కృత నిశ్చయమై యున్నాను. అట్లేనులొకై నూనూపి జర్యునలు ఏమియు పలుకుటలేదని వ్యక్తపరచబడినది.

నేపాళజేతపు కన్యా, మంచిది కులము 1-కి ...	80-0-0
తంతువు పుత్త్య కులము 1-కి ...	20-0-0
గోరోజనము, మంచిది ,, ...	10-0-0
పచ్చకరూపం ,, ...	20-0-0
రసభక్తియు కులము 1-కి ...	0-10-0
బాలామృతము వీసా 1-కి ...	0-12-0
తొంటాలమృతము, సులూసుగా ముకుటు దిలకి	0-20-0

అమృతంబును, డి.వి. తొంటాలము అంకె యదగినది. కారణంబు—ఇది శ్రీమద్భక్తగోవిందము నాటకము. సంఘమురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు చాపబడినది. అందరు జదివితీరవలయును. కల 0-1-0-0 చాప్టేజి కేసు. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తిలలు నేట్టి వీధి, మదరాసు.

ప్రథమసాంఘిక సేవా సభ.

అభ్యుదయోపన్యాసము.

యూవర్భారత ప్రథమసాంఘిక సేవా సభాభ్యుదయ లగు గాంగీమహాశయలు చెప్పవలచిన యుపన్యాసమునుండి, క్రింది సంగతులు ముద్రితములు: నాకేసభలయందలి విశ్వాసములేదు. సంఘ సేవలప్రదము కావలసి యుండినయెడలను మన మార్పాటును లేకుండ తడిగిని నిర్వర్తింపవలెను. గుప్తకార్యములననే అని చక్కగ నెఱవేరును. సర్వగర్భియ ప్రజల భూమణ వలన మహ్మాంగి పోలేను. వారిమానణ యతనిపనికితరాయమును కలిగించ లేదు. సాంఘిక సేవకుని కట్టి లక్షలు ముండవలయును. నాకును అట్టి భావములే కలవు.

అంగ భాష నేర్చుకొనినగాని మనకు మోక్షముండదని మనయం దొక పిచ్చి నమ్మకము కుదిరినది. ఆ పిచ్చి భావము నుండి, మనము విముక్తులము కావలయును. సంఘమును తద్భావమునుండి, విముక్తము కావలయును. మనము సంఘమునకు చేయవలసిన యుపకారము చేయలేదు. మన జేతమునందలి పాత కాలలయకు, కళాకాలలయకు చదువు సంస్కరణ ఇంగ్లీషులో చెప్పెయవచ్చును. అది క్రమక్రమముగ వ్యావహారికభాషగ మారుచున్నది. మనకుం యదయించు నుత్తమ భావముల నన్నిటిని తద్భాషయందే ప్రకటింపవచ్చును. అదిని కాలములో నే అని భద్రతలజాల స్వభావములందు మాతృభాషయగునని తెలుసుకొన్నప్రభువు కోరిరి. ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనితీరవలయు నను నమ్మకము మనకు దాస్యము తెచ్చి పెట్టినది. తద్భాషమేమనలను యధాగృహతీయ సేవయును కనన్వలనుగ జేసివేసినది. మనయం దలగడిన యభ్యాసవశమున గాకపోయినయెడల, ఇంగ్లీషులో చదువు సంస్కరణ నేర్చుకొనవలసి యుండుటవలన మనబుద్ధి బలము విశేష మైపోయినదని గ్రహించియుండుము. జనసామాన్యము నకును మనకును మధ్యను ఏర్పడు పూర్ణము వచ్చిపడి కలయిక కలగించిన దని తెలిసికొని యుండుము. మనజాతీయందలి అంతః కరణము బంధీకృతమైయున్నదని నుకకు వ్యక్తమై యుండును. నష్టభావమువలన మనయందు కలిగిన లాభము జనసామాన్యము నందు కలిగి యుండలేదని మనకు విశదమై యుండును. విమమగ్రహణమునకు బదులు మన మీ 80 కత్తెరములనుండి యు వింతిమాటలను వర్ణించి వానియుచ్చారణ క్రమమును తెలిసికొని, వానిని భాషకము పెట్టుకొనుటకు తింటూచుపడుచున్నాము. చిన్న నాడు తల్లిదండ్రులవలన కలిగిన చిత్తసంస్కారము నాధారముచేసి వృద్ధిపొందుటకు బదులు దానిని వివర్ణించి వేసివేయి. భాగలేలిపోసమునం దిదివర కిట్లెప్పుడును జరిగి యుండలేదు. ఇట్టిస్థితిసాదృశమైన నావరారు. ఇది జాతీకంతకు సంకాపకారణము. మనమందరము జేతభాషాభాషాటిని పోషించి, హిందీభాషను జాతీకంతకును వ్యావహారిక భాషగ మెనర్చి దానికి స్వస్థాన మిచ్చి వివిధరాష్ట్రములందు ప్రచారముగల భాషలం దక్కడక్కడెసభలను నిర్వర్తించి జేతయనుపాదభావ్యాప్తప్రకారాని హిందీభాషయందు జరుపుట సంఘ సేవనమ్మనందు మన ప్రథమ కర్తవ్యము. ఈ క్రమ భర్త్యమును, మన పాతకాలలయకు కళాకాలలయకు చదువుసంస్కరణను జేతభాషలందు నేర్పవలెను, మన మూరకుండ కూడదు. మన అంగ మిశ్రులుకూడ ఇంగ్లీషు మాట్లాడవలసిన యవసరములేదు. ప్రతి సివిలు అంగయుద్యోగియు, మిలిటరీ యుద్యోగియు హిందీభాషను నేర్పితీరవలయును. వ్యాపారము నందు రాక తప్పదు కనుక నాలమంది అంగులు దాని నభ్యసింపవలెను. మన జేతవ్యవహారములను కాననసభలు అప్పటికి తిగిగతులను బట్టి హిందీభాషయందో జేతభాషలందో భిన్నభిన్నములు త్వలో రాగలను. తత్సభలం జేమి జరుగుచున్నచో జనసామాన్యమునకు తెలియనే తెలియదు. ఇట్టి గుడ్డిని కొంతవరకు లేకుండ జేయుటకై జేతభాషాపత్రికలు ప్రయత్నించుచున్నవి. కాని కార్యభారము వారి కక్రికి మించి యున్నది. కార్యము గురుతరమైనది. కాని లభ్యమైనది కాదు. అమృతిబాదు పత్రికయందు ప్రకటితమగు అపహస్య కరమైన వ్యాసరాజముల ప్రజలకు తెలియనే తెలియవు. తన విద్యవ్రుసంతేను బంగాళీపత్రిక అంగభాషాభ్యాసకులకే బోధించవలయును. జ్ఞానసంపన్నులకు జన్మభూమియగు భారత జేతము వంటి ప్రాచీనజేతమునందు కామారు, బోను, రాయలవంటి నా యద్యవించుటయందు వింత యేమియులేదు. కాని నిజమున కట్టివారు చాలతక్కువగ నుండుట సంకాపకరము. సాంఘిక సేవనమనం దొక యంతముగ భావించమాడ దని యోచించు మీకీవిషయమై చాలనేపు చెప్పింకనుచున్నాం పవేమచున్నాను. మనవిద్యార్థిభాషామనం దిట్టి ప్రబలదోష ముండుటవలన జేతమునందలి యుద్ధయములన్నియు కృషించి చాలవరకు నష్టపోవుచున్న వని నాద్యభాషాభ్యాసకులకు చేదని కంతప్రాముఖ్యము నిచ్చియుంటిని.

జ్ఞానము వరదలు మున్నగు యీలిపోధలకలిగినవృద్ధులు, పనిచేయవలసిన యవసర ముండునుగాని, దానివలనకు కాళ్ళు గోపయోగము కలుగదు. సాంఘిక సేవనము పలువిధములు. వానిలో కొన్నిటియందు పేరుప్రతిష్ఠలు రాకపోయినను ప్రజకు కాళ్ళులేప్రయోజనము కలుగును.

ప్రకటనము.

శ్రీవేదవేదము నూతన సంవత్సరాది యగుటచే, పత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ డిసెంబరు నెల 31-వ తేదీ

సోమవారము.

ఈ వత్సరపు జాతీయమహాసభ.

జాతీయ మహాసభసభా కార్యక్రమము గత శనివారముతో ముగిసింది. దేశభక్తుల నన్ని భాగములనుండియు నింత హెచ్చుగ నాకర్షించిన సభ వేరొకటి గానిండును. ప్రతినిధుల సంఖ్య 4966. దేశీయమహాసభా చారిత్రమున నూతన యుగ మారంభమయినది. స్వరాజ్య మంత్రము నుజ్జ్వలముగా గౌరవము వంగదేశమునకు దక్కినది. స్వరాజ్య ప్రకటనమును వెంటనే గావించవలయు నని కోరిన గౌరవము గూడ వంగదేశమున కే లభించెను. జాతీయశయముల గూర్చి అభిప్రాయభేదములు ప్రబలుట, చాట్టల్య సూచక మని భ్రమపడకూడదు. సజీవముతో వెలయు నేసంఘమండయినన, జాతీయ సమస్యలగూర్చి వివిధాభిప్రాయములు వెలువడుట సహజము. ఐకమత్యమే ప్రధానముగ నుండవలసిన సంగ్రామ విషయమున గూడ, అభిప్రాయ భేదములు లేకపోలేదు. జడత్వము వచ్చు నేకత్వముకన్న, సజీవముతో బ్రకాశించు విభేదములే పునోద్భవస్థితి కారణములగును. కాంగ్రెసు సభయందు ఏకీకరణము నందును ప్రతినిధుల అభిప్రాయభేదము జూప రనియు, గతానుగతికులవలె నాయకుల ననుసరించెద రనియు, ఆంగ్లో హైందవ విమర్శకులు నుడుపుట యాచారముయ్యెను. కాంగ్రెసు పక్షతులలో కొంత విభేదములు గలిగి సూరతు మహాసభ భగ్నమయిన దినమునండియు, ఆంగ్లో హైందవులు దేశములో నైకమత్యము లేదని సంతసింపసాగిరి. తిరిగి యభయకక్షమలవారును లక్ష్యపురమున చేతులు గలిపిన నాటినుండియు, విమర్శకుల కాశాభంగము గలిగెను. కాంగ్రెసు సంస్కరణములకన్న ముందుకు బోదలచినవారు తమ యత్నాహమును వ్యక్తపరుప, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలకు సంతసము గలిగెను. మెయిలుపత్రికలో పెద్ద యక్కరములతో 'కాంగ్రెసు చీలిపోవుట' యని శీర్షిక జొప్పించబడిన. పాపము, కాంగ్రెసుసభ వారందరును స్వపరిచాలనా తీర్మానము నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి వినినతోడనే ఆంగ్లో హైందవపత్రికల కెంతభేదము గలిగినో యూహించజాలము. ఎట్టి మధిప్రాయభేదములు దేశీయులలో క్రబలినను, ఎవీ దేశహితమునకు భంగకరముగ నుండకూడదు. కాంగ్రెసు సభ్యులు దేశహితమునకు భంగకరముగ కలతల నెప్పుడును బెంచరని, విమర్శకులు గ్రహించుట యవసరము. స్వపరిచాలనా పదానావసరమున, సభ్య విభేదములకు తోటిచ్చి కేంద్రహము గావించు కాంగ్రెసు సభ్యులుండాలకు.

స్వపరిచాలనా తీర్మానముపై దేశీయ ప్రముఖులపక్షపాదము. తీర్మాన ముపపాదించిన సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు, తమ యసమానవక్తత్వముతో స్వపరిచాలనా ప్రదానావసరమును సూచించిరి. "కాంగ్రెసు చారిత్రమున, నూతన రంగ మారంభమయినది. ఇంతవరకును విమర్శనముతో సంతుష్టి చెందితిమి. ఇకముందు నిర్మాణము గూర్చి యోచించవలయును" అని సురేంద్రనాథుడు పలికెను. ఈ సత్యము భారతీయులకు హృదయగతముగావలెను. అధికారుల చర్యల విమర్శించుటతో కాలము గడపుట యికముందు కొరమాలినవనియు గును. రాజ్యాంగ విధానమున ముఖ్యసంస్కరణములు జరుగ నున్నవి. ప్రజలు పరిచాలనా బాధ్యత వహించ నున్నారు. అట్టితరీ, ప్రపంచమంతయు భారతీయుల తేరితిన ప్రవర్తించెదరో గనుగొన నిరీక్షించుచుండును. అందుచే ఎట్టి విధాన మవలంబించిన, స్వపరిచాలనము అకజయము గాంచకుండ దేశమున ప్రవర్తించునో, అందు విషయమై భారతీయుల లక్ష్యపించి మాంటాగూగారికి చెలిపి తోడ్పడవలయును. స్వరాజ్యము వలదని, పాపమింకను గొందరు చిలుక పలుకుల బలుకుచున్నారు. ఆదిద్రావిడులు తమ విజ్ఞానమున, స్వరాజ్యమొసగినచో తమ దేహముతో నొక్క రక్తబిందువైనను మిగిలియున్నంతవరకు, పోరాడెదమని మాంటాగూగారికి చెలిపిరి. ఈ వ్రాత కాధారభూతు లెవరై యుందురో గాని, వారికి బెనర్జీగారు సగిన ప్రత్యుత్తరము నిశ్చేష్టితుల జేయ గలదు. "స్వరాజ్యమునకు ప్రతికూలముగ బోరాడుటకు వారు చాల ధైర్యవంతులై యుండవలయును. జర్మను సైన్యమున బ్రవేశించి, స్వాతంత్ర్యమును నాగరికమును విధ్వంస మొనర్చు మీ పోరాడుట యుక్తముగ నుండును" అని బెనర్జీగారు నడిపిరి. ఆదిద్రావిడుల నిట్టి యవ్యక్తపు ప్రసంగములకు బాల్కుజేసిన ఛీమ లిపుడయినను తమ వాక్య సారమును గ్రహించెదరా? బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును కొలదికాలములో నొసగెదమని వెన్వెంటనే ప్రకటింపవలయునని కాంగ్రెసుసభ వారేకగ్రీవముగ కోరుట సమంజసముగ నున్నది. కాని నిరుడు తీర్మానింపబడిన కాంగ్రెసు సంస్కరణములకన్న ముందుకు జని, రాష్ట్రములకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును, రాష్ట్రములందు కార్యనిర్వాహక సభలను దొలగించుటకు ప్రజాప్రతినిధి సభల కధికారమును ఏల కోరగూడదో తెలియకున్నది. బాధ్యత గల ప్రభుత్వమును మున్నందు రాష్ట్రములందైనను బ్రవేశపెట్టుట కైదియధ్యంతరమును గాన్నిపడు. విషవచంద్ర పాలు గారును, సి. ఆర్. దాసుగారును ఇందువిషయమై కాంగ్రెసు సంస్కరణములలో అభివృద్ధి యవసరమని నిర్ధారణ జేసిరి. నూతనముగ రాజకీయ రంగమున బ్రవేశించిన మహమ్మదీయులను ప్రాచీన కాంగ్రెసు వాయకులను సమాధాన పరచుట కీ విధముగ తీర్మానించుట యవసరమై యుండనోళు. మాంటాగూగారు తమ సూచనలను మేనేలలో ప్రకటించెదరనియు, వాటిని విమర్శించి, తమ యభిప్రాయముల చెబుపుటకు భారతీయుల కపుడవకాశ మొసగబడు ననియు సూహించబడుచున్నది. ఆతరుణమున దేశీయమహాసభయు, మహమ్మదీయ మహాసభయు నవసరమహాసభను జరిపి, మాంటాగూగారి సూచనల ననుసరించి తమ విధానము నేర్పరుపవలసియుండు నని గౌరవనీయులగు జన్నాగారు నుడిపిరి. కాంగ్రెసు నాయకులింకను రాజ్యాంగ నిర్మాణము గూర్చి విశాల దృష్టిని ప్రసరింపజేసినటులు గాన్నిపడు. ఇంకను వెనుకాడుట గాన్నించుచున్నది గాని, సందిగ్ధ తరుణమునకు దగిన చొరవ యున్నటులు జాపట్టుకు. రాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణ సమస్యను బరిష్కరించుట

కింకను మీరు బూనుకొనలేదు. దాదాపుగ కాంగ్రెసు నాయకులందరును రాష్ట్రనిర్మాణ సమస్య నామోదించినవారే. భాషల ననుసరించి, కాంగ్రెసు సంఘముల నేర్పరుచుటకు సమ్మతించినవారే. కాని జాతీయ సాధనిర్మాణమును దా సమస్యకు అవ్వసాన మొనగుటకు వెనుకంజ వైచుచున్నారు. రాష్ట్రశాస్త్రవిద్యచనము గానిది, రాష్ట్ర స్వాతంత్ర్య ప్రదాన మెటుల సాధ్యమో తెలియకున్నది. మాంటాగూగారు తమ సూచనలను ప్రకటించిన పిమ్మట, నీ రతిత్వరేయగ తమ విధానము నేర్పరుచుట కన్న, దేశమున కెయ్యద ముఖ్యావసరమో అందువిషయమై తగిన సలహాను మాంటాగూగారి కొసగి, సాయము గావించిన లాభకరముగ నుండెడిది.

ఈవత్సరము కాంగ్రెసుసంఘమువారు చూపుచాకచక్రముపై, దేశపు భావిస్థితి యాధారపడి యుండును. కరిష్ఠు లనుకూలముగ నున్నవి. కార్మికసంఘ మహాసభ భారతదేశమునకు తగు సాయము గావించ బద్ధకంకణమైయున్నది. బిసెంటుగారి పలుకుబడి, వక్తృత్వము, సామన్యజాతీయమంతయు, స్వపరిచాలనా సంపాదనము నిమిత్తము ఆంగ్లో దేశమున వినియోగించబడుట నిశ్చయము. ఇందుకు దోడు ఆంగ్లో దేశమునకు కాంగ్రెసు ప్రముఖులు వెనకటకు నిశ్చయించబడినది. అందుచే కాంగ్రెసు సభాదేశము తప్పక నెరవేరు ననుటకు సుదియ ముండదు. ఈ తరుణమున ఆంధ్రుల కర్తవ్యము మహాత్తరమయినది. ఆంధ్రప్రముఖులు కొందరు కాంగ్రెసు రాయబారముతో సాంగ్లో దేశమునకు వెడలుట యవసరము. ఆంధ్రులకు ఈ సందర్భము ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ లభించినది. కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘమున ఆంధ్రులు కనుకొనకండు సభ్యులుందురు. ఇందుచే నీ యవకాశమును వృథాగావించక ఆంధ్రులు తమ వాంఛలను కాంగ్రెసు నాయకుల కొకవంక చెబుపుచుండవలయును. మరియొక వంక ఆంగ్లో దేశమున గూడ రాష్ట్రీయ పునర్నిర్మాణావసరమును బోధింపవలయును. మాంటాగూగారు సంయుక్త రాష్ట్రవిధానమునందభిమానము గలవారు. ఈ సంగ్రామమునకు మూలకారణము యూరపునందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభాగము లేకబోవుటయేమని, కర్తవ్య మొదలగు వారంగీకరించి యున్నారు. అందుచే ఆంధ్రుల సందేశము ఆంగ్లో దేశమున కీ సమయమున తప్పక యంగీకృత మగును. సంస్కరణ విధాన నిర్మాణమునకు బూర్వమే, రాష్ట్రనిర్మాణము జరుగవలయు నని టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రికగూడ చెలిపి యున్నది. హేతుజ్ఞానమునకును, ప్రామాణ్యమునకును, అనుకూలించియున్న రాష్ట్రనిర్మాణము విషయమై ఏమరిపాటుతో నుండక, రాజ్యాంగ నిర్మాణ సమయమునందే, తమ యాశయములు గూడ ఫలించుటకు తగినకృషిని ఆంధ్రనాయకులు సలిపెదరుగాక!

డాక్టరు నాయుడుగారి వాక్యరత్నములు

శనివార ముదయమున, డాక్టరు నాయుడు గారు బ్రాహ్మజేతర మహాసభలో రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి యుపన్యసించి యూడిరి. ఆసమయమున వాగ్దానములు విషయమై వారు నుడివిన వాక్యరత్నములను, జప్తినుపత్రికా వృత్తాంతమునుండి నిట బొందుపరచుచున్నారము. "అట్టి తర్కమునే యవలంబించి, బ్రిటీషు వారిపై నైరుద్యభావము చిరకాలముక్రిందల నుండియు ఆంగ్లో విద్యాధికులలో ప్రబలి యునంద

నియు, అయ్యది యుద్ధ మారంభమయిన పిమ్మట జర్మను కుట్రలవలన 1915 సంవత్సరమున బయల్పడినదనియు, నేను జెప్పగూడదా? ఇది తక్కుమునకు సరిపోవుటలేదా? జర్మనులు హిందూదేశమున రాజద్రోహమును ప్రోత్సహించుటకు తమశక్తినింతను ధారపోయియున్నారని, మినము వినియుంటిమి. అందుకై వారు అధికమగు ధనమును వ్యయపెట్టిరి. అమెరికాదేశమున భారతీయ సైనికుల తియారుజేసిరి. 1915 న సంవత్సరమున వంజాబు దేశమున తిరుగబాటు జరుగునంత ద్రోహము గావించిరి. లాలా లజపతి రాయగారికి జర్మను కుట్రలలో సంబంధ మున్నటులు, తగిన సాక్ష్యము గలదని పార్లమెంటుసభలో ఆంగ్ల దేశ కార్యదర్శి నుడువునంతటి స్థితికి దెచ్చిరి. జర్మను కుట్ర లంతదూరము వ్యాప్తి గాంచినచో కన గొనుట ప్రభుత్వపు ధర్మము. అందుచే బ్రాహ్మణేతరోద్యమము అధికారులచే ప్రోత్సహించుటబడినదని ప్రజలు చెప్పదలచినచో, యుద్ధానంతర సంస్కరణముల గూర్చి గావించబడుచున్న తీవ్రాం దోళము జర్మనులచే ప్రేరేపించబడినదని, ఎక్కువ కారణముల జూపవచ్చును. హోంరూలుకు వ్యతిరేకము జూపుటచే బాగుపడునది ఆంగ్లో హైందవప్రాద్యోగము గాన, హోంరూలునకు ప్రతి కూలముగ నెట్టి యద్యవము బయలుపెడలినను వారిచే స్పృహబడినదని నుడువుచున్నారు. ఈక్షణమున హిందూదేశమునం దశాంతి పెరుగుటవలన లాభము బొందున దెవరో యాలోచింపుడు. జర్మనులే యనుట నిశ్చయము. అందుచే విప్లవకరమగు మార్పుల గోరువచ్చుడు. జర్మను కుట్రల ప్రేరేపణ యున్నటులు శంకింపవలసివచ్చును. ప్రజాశీలజీవితమును నడుపుచున్న రహస్యపు శక్తు లనేకములు గలవని మాంటాగూగారి కీ సరికి దెలిసియుండవలెనని, న్యూయిండియా వ్యతిరేక రెండుదినముల క్రిందట వ్రాసెను. అది నిజమై యుండవచ్చును. మాంటాగూగారికి హోంరూల క్లెమెన్టీనివేదించిరో, అందును గూర్చి న్యూయిండియా దెలుపగలిగి యుండవలెను. నేను గూడ కొంత వ్యత్రాంతమును మాంటాగూగారికి దెలిపితిని-బహిరంగముగ నుడువుచున్నాను. స్వరాజ్యవాదులను వానంటి ప్రతికూలవాదులను రహస్యపు వర్తనమును గూర్చి మాంటాగూగారికి దెలిపియుండుటచే, ఆ విషయమై మాంటాగూగారు సత్యము గ్రహింపగలరు. మాంటాగూగారు పరిస్థితులను బాగుగ నాలోచింపవలయును. బ్రాహ్మణేతరోద్యమపు పుట్టుక గూర్చియు, స్వభావము గూర్చియు, ధనాధారముల గూర్చియు, విచారించవచ్చును. మే మట్టి విచారణను ఆశించుచున్నారము. హోంరూలు ఉద్యమపు జననము గూర్చి ఇట్టి విచారణమునే మాంటాగూగారు గావించిన యెడల సంతసిం చెడము."

డాక్టరు నాయరుగారి ప్రతిజ్ఞ ఫలించుటకు మార్గ మేమైన గలదా?

న్యాయతి నుబ్బారావుగారు

వీరింతవరకును కాంగ్రెసు మహాసభకు జేసిన సేవ ప్రశంసార్హమైనది. వాగ్ధ్యమున ఏమాత్రమును విశ్రాంతిని గైకొనక, నిండు యశావలపు చాకచక్యముతో వీరింతవరకును దేశీయమహాజన సభాకార్యముల నిర్వహించుచుండిరి. నేడు పాంచాల దేశమునందు, రేపు వంగదేశమునందు, మరియొక దినసమున బొంబాయి రాజధానియందును సంచారము జేయుచు, ధన వ్యయమును లెక్కింపక నేడీక్షతో కార్యనిమగ్నులైయుండిరి. హిందూ కత్రికా సావకులలో వీరు ప్రాముఖ్యులు.

చెన్నై రాష్ట్రీయ సభయందును, సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణ సభయందును, ప్రజాప్రతినిధులుగ వీరు చూపిన సామర్థ్యము ఎల్లరచే గొనియాడబడెను. వచ్చిక్ సర్వీసు కమిషను సంఘమువారి యోగమనమునకు, సుబ్బారావు పంతులవారి తీర్మానమే కారణము. ఆంధ్రసంఘ విజ్ఞానన మీ వత్సరము గైకొనబడుటకు సుబ్బారావుగారు చూపిన పట్టుదల మరువదగినది గాదు. ఆంధ్రుల కీ వత్సరము ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సంఘము లభించుటకు, సుబ్బారావుగారు కడు సహాయము గావించిరి. అట్టి భారత ప్రముఖుని కింతవరకును, దేశీయమహాజనసభాధ్యక్షత లభించక బోవుట, భావ్యముగ గన్పట్టలేదు. తన జీవితమునందలి ప్రధానభాగమంతయు ప్రజాశీల జీవనము కొరకై గడిపి, వయోవృద్ధులయిన సుబ్బారావుగారు కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షత కెంతయు దగినవా రనుటకు సందియములేదు. 1918 వ సంవత్సరమునుండి, సుబ్బారావుపంతుల గారు కాంగ్రెసు సభాకార్యదర్శిగ నుండరు. రాగల సంవత్సరమునందు సయితము సుబ్బారావు పంతులుగారిని జాతీయ మహాసభకు కార్యదర్శి లలో నొకరినిగ నియమించియుండిన దేశమునకు ప్రయోజనము గలిగి యుండును. వా రింతవరకును జూపిన కార్యదీక్షను ప్రశంసించుచూ, కాంగ్రెసుసభలో తీర్మానము గావించబడెను. సుబ్బారావుగారు కీర్తి నాశించి పనిజేయువారు గారు గావున, నికముందు తమ శక్తిసామర్థ్యములను కలుకుబడిని ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమునకై వినియోగించి, ఆంధ్రరాష్ట్రము సిద్ధించుటకు తగిన సాయమును గావించెనని విశ్వసించుచున్నారము. ఆంధ్రుల కీ తరుణమున పట్టుదలతో పనిచేయు నాయకులు గావలసియున్నారు. ఆరు వత్సరములనుండియు ఉద్యమము కృషి సలుపుచున్న ను, ఆంధ్రుల ధర్మబద్ధమగు ఆశయములు దేశమునకు తగినటులు వెల్లడి గాల్గేడు. ఇంతవరకును ప్రభుత్వ దృష్టిని బాగుగ నాకర్షింపలేదు. స్వపరిపాలనము చూపుమేరలో నున్న పుడయినను, అంధుకు ముఖ్యాధారి మగు రాష్ట్రనిర్మాణము జరుగజేసి, స్వపరిపాలనము స్వావసము జేందజాలను. అందుచే ఆంధ్రభీష్ము లగు సుబ్బారావుగారి కృషిఫలితముగ, ఆంధ్రరాష్ట్రము లభించుగాక యనియు, సుబ్బారావుగారు కారకారణముచే ఆంధ్రుల కృతజ్ఞతావందనముల కెల్లపుడును బాత్రులయ్యెదరు గాక. యనియు నభిలషించుచున్నారము.

మహమ్మదీయుల నిర్బంధము

మహమ్మదాలీ సోకతు ఆలీగార్లను నిర్బంధావాసమునం దుంచుట యన్యాయమని కాంగ్రెసులో తీర్మానము గావించబడెను. కాని సత్యమూర్తిగారు నుడివికటలు, వారి విముక్తికొరకై ఎట్టి కార్యసాధన మవసరమో, అందును గూర్చి తీర్మానమును సూచించబడలేదు. అసమ్మతిని వెలిబుచ్చు తీర్మానములతో కాలము గడుపుటచే లాభముండదు. బిసెంటుగారు, ఆంగ్లదేశమున కీ విషయమై ప్రబోధము గలిగించెద నని దెలుపుట సంతసమే కాని, సంఘ మాతము గలసి కృషి సలుపుట యెక్కువ లాభకర మని దేశీయులు గ్రహింపవలెను.

మహమ్మదీయమహాసభకు, మహమ్మదాలీ గారిధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి. కాని వారు నిర్బంధ విముక్తులుగా నందుచే, సభికులు వేరొక యధ్యక్షుని ఎన్నికొనక, అధ్యక్ష స్థానమును ఖాళీగా నుంచి, మహమ్మదాబాదు రాజగారి మూలమున కార్యక్రమమును జరుపుకొని, తమ యాత్మ గౌరవము జూపిరి.

దేశములో బెరుగుచున్న యశాంతి గమనించి యైనను, ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధముల దొలగించి శాంతి నెలకొల్పెదరు గాక!

ఆంగ్లో హైందవ సామ్రాజ్యసంఘము

ఈ సంఘసభ్యులలో ప్రభుత్వోద్యోగులును, తదితరులును గూడ గలరు. ఇంతవరకును ఈసంఘ సభ్యులు ఆభివృద్ధికి వ్యతిరేకమగు రాజకీయాందోళనమున స్వేచ్ఛగ పాల్గొనుచుండిరి. కాని, వీరి యెడ జూపబడుచున్న ప్రత్యేకభావము భావ్యముగ లేదని, భారతీయులనేకమారులు చూపుటచే తుట్టుతుదకు శనివారిమున కలకత్తా నగరమునందు జరిగిన సాంఘిక సభలో యిందలి సభ్యులు రాజకీయాందోళనమున పాల్గొనగూడదని తీర్మానించిరి. వీరి తీర్మానము వివేకోదయమును సూచించుచున్నది.

జర్మనుల వలనరాజ్యములు

రుష్యనుల నెటులయినను బలవంతపెట్టి చేతి నుండి జారిన ఆధినివేశ రాజ్యములను తిరిగి సంపాదించవలయు నని జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. రుష్యను లిందుకు తగిన ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. అధినివేశ రాజ్యములందలి ప్రజల యిష్టము ననుసరించి, పరిపాలనా విధానము నేర్పరచుట స్వాతంత్ర్యసూత్రములకు దగియుండు నని, రుష్యనులు దెలిపిరి. ఈ ప్రత్యుత్తరము జర్మనుల కాశాభంగము గలిగించి యుండును. మర్చలసితిలో నున్న రుష్యనులు గూడ జర్మనుల దురుద్దేశముల గ్రహింపగలుగుచున్నారు. ఇక ముందు జర్మను లెటుల ప్రవర్తించెదరో చూడవలసి యున్నది.

(0)

ఆంగ్ల సైనికచారులు.

లాహోరు, డిసెంబరు 30.— బ్రిటిషు సైనికచారులు పోర్చుగీసువారి దేశమున 40 మువ్వకు లోపలికి పోయిరి. శత్రుసయ్యము చెల్లాచెదలై, చిన్నచిన్న భాగముల క్రింద చీలిపోయినవి. బహుశః శత్రుప్రభు తమ సైనికులు చెల్లాచెదరు గాక పూర్వమే, వీరు పోర్చుగీసువారివై విజయము గాంచి యుండవచ్చును. అని ధారితాము నుండి కైటరునిలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

రాజాభుజంగరాయ పుస్తక భండాగారము:— సుప్రసిద్ధ పురుషోత్తములను శ్రీమంతులును విద్వాంసులును నగు రాజా మంత్రి వెంకట భుజంగరావు బహద్దరుగారు సామాన్య జనల యపయోగార్థము వై నాయమున ఏలూరు పురమున నొక భండాగారమును స్థాపించిరి. అందు ప్రస్తుతము సంస్కృత ఆంధ్ర ఆంగ్లేయగ్రంథములు 4 వేలు గలవు. మరి యొకమాఁము నకే 2 వేలుచేయను. ఇంతేగాక ఆంధ్రపత్రిక ఆంధ్రప్రకాశిక రవి మొదలగు నుప్రసిద్ధాంధ్రపత్రికలు 8 యు, న్యూఇండియ జస్టిస్ మొదలగు ఆంగ్లేయ భాషాపత్రికలు 11 ను ప్రస్తుతము తెప్పించి ఇచ్చుచున్నారు. ఈ భండాగారమునకు తమ దివ్యమైన మేడ హాలు దయచేయుటయే గాక సేవకుల వేతనములు మున్నగు భండాగార వ్యయమంతయు వారే స్వయముగా భరించుచున్నారు. వీరిధర్మైన చందా ఇవ్వొక్కర లేకయే యుచిముగా ప్రతివారము బాతి మత కులభేదముల వలన వెనుకంజజేయ నక్కరలేకయే పఠించి యపయోగ పరుచుకొన వచ్చును.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల.

అయ్యో, ఈసంవత్సరము దీపావళిసండుగరోజున ఆంధ్రదేశము నందలి అనేక గ్రామములలో సామ్యు కనూలుచేసియున్నారు. చాలమంది దేశభిమానులు ఇదివరకే తాము కనూలుచేసిన ధనమును మాకు పంపియున్నారు. అదానిని ఆంధ్రపత్రికా ముఖమునను ప్రత్యేకపు లేఖలవలనను వందములతో నందుకొనినట్లు తెలియజేసికొనియున్నారు. ఇంకను అనేక గ్రామములలో ధనము ప్రోగుచేసిట్లు వినుచున్నాను. వారియొక్క కళాశాలాభిమానమునకు వందము లర్పించుచు వెంటనే ఆ సామ్యును దయచేసి పంపగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను. బందరు, 29-12-17 కోన సీతారామరావు.

సోమ హాసం గామము

(రైతుల పక్షమున)

ఇంగ్లండు

మిత్రమండలివారి సంగ్రామాశయములు.

బ్రిటిష్ కార్మికుల వ్యవహార విధానము విశ్లేషణ.

లండను, డిసెంబరు, 28:—

సంగ్రామాశయముల గూర్చి కార్మికుల వ్యవహార ప్రకటించిన హెచ్చరికను చర్చించుటకు సోమహాసం గామమున బెర్మింగ్హామ్ నగరమున నాటిక, కార్మికుల వ్యవహార మహాసభ సమావేశమయ్యెను. సభకు 800 మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. ఇందు కార్యదర్శకులలో నున్న కార్మికుల సభ్యులకును సభ కేరెందరి. మిత్రమండలివారి సంగ్రామాశయములను బట్టి (ప్రకటించిన) సాక్షిగాని తీర్మానమును ప్రధానమంత్రి గారి సంగీత ప్రశ్నలైనను సభకును చురుకులేదు. ఇట్టి ప్రకటనము మిత్రమండలి వారి తో జూచించి చేయవలెనని ప్రధానమంత్రి గారు వ్యాసించిరి. ఈ విషయము ప్రకటించుట గూర్చి మోచన గానింపబడుచున్నది.

కార్మికులు హెచ్చరిక అనుసరణమును ప్రతిపాదించు, ప్రకాశ్యమైనామైనా వా ధారపడియుండు నొక యొడంబడికను సాధ్యమైనంతవరకు చేయుట వీరి యభిప్రాయము. హెచ్చరికను గాక నడిచి యుండిరి. మరియు ఆక్రమణోద్యమములో గాని, సామ్రాజ్య క్రయములలో గాని, సంగ్రామ సామ్రాజ్యము గాని, దేశవిద్యము లగావించ రాదనియు, వాగర కాభ్యుదయ, ప్రపంచకాలికిని అనువంశముల రాష్ట్ర విధ్యమును జరుపవలెననియు మా అభిప్రాయము. ఇంకను, యుద్ధానంతరమున నవలంబించుట వాణిజ్యవిధానము జర్మనులకు ఆర్థికాధికారము కలుగజేయరాదు.

పశుబలమునందు సెండి, బాతీయ, అంతర్జాతీయ బాధ్యతలను గ్రహించుటకు వర్తకమునకు సంధి చేయవలెను. గానున్న విశేషాతియ సమ్మేళనమునందు ప్రస్తుతము సంగ్రామము చేయు దేశములును, ప్రపంచమునందలి యితర స్వాతంత్ర్యకాములును జేరునట్లు గానింపవలయును. ఇందు చేరిన ప్రతిబాతీయ, సమ్మేళనానిబంధముల ననుసరించి తమ తమ వివాదముల తీర్చుకొనవలెను. దీని నుల్లంఘించు దేశము నిరంతరము లెదిరింపవలెను.

ప్రస్తుతసంగ్రామమును తాము ఆశయములకును, నియమములకును చేయుచున్నాము గాని, దేశాక్రమణోద్యమములో గావించుటలేదనియులను గ్రహించుటలు మిత్రమండలివారు వర్తింపవలెను. తమ సంధియనుచులకు జర్మను వారెంతవరకు తగ్గిరినాచరక కార్మికులు తెలిసికొన గోరుచున్నారు.

పశుబల మొత్తమున వర్తింపబడినో, అంతర్జాతీయ సంబంధములలో మానాభిప్రాయము తెలియజేయు వ్యాపించినో మేము తెలిసికొన వలెను. మానవలముల మై యున్నాము. సైనిక ప్రయత్నములకు నైతిక, రాజకీయ ప్రయత్నముల సాహాయ్య కుత్సరసరముని హెచ్చరిక గారు నుడిచిరి. నాచుకుల పక్షమున మాట్లాడుచు, ఈ హెచ్చరికను ప్రతి కూలముగ మాట్లాడుచు, దానియందు సంతకముల చేసినవారు దాని అభిప్రాయముల తెలియజేయు గ్రహించినో నాకు సందియము కలుగుచున్నది. హెచ్చరిక విల్లుగుగారు నుడిచియున్నాడు. జర్మను దేశము తన భూభుక్త్యర్థములకు పశ్చాత్తాపము జూచు వంతవరకు, వారిలో నాచుకు తెప్పనును ప్రయాణమును చేయవలెనని చెప్పిరి. విల్లుగుగారి తీర్మానమునకు 343 ప్రతిపూలుగను, 12 గురు అనుమాలుగను మండుటచే, తీర్మాన మొడిగోయెను. నందలకొలది సభ్యులు తటస్థులుగ నుండిరి.

ఈ హెచ్చరికను అనుమాలు రిగువారు తమ చేతులెత్తవలెనని చెప్పిన తరువాతి, సభ్యులెల్లరును చేతులెత్తిరి. అందుచే నది యొక గ్రీవముగ నంగీకృత మైనదని చెప్పవచ్చును.

ఈ సభనుగూర్చిన పత్రికాభిప్రాయములు.

లండను డిసెంబరు, 29:—“డెయిలీ టెలిగ్రాఫు” పత్రిక, మనసంగ్రామాశయములకు సహాయము చేయుటకుల తమ దృఢభక్తియను కార్మికులు వ్యక్తీకరించిన నుడిచియున్నది. సంగ్రామమున విజయము గాంచవలెనని కార్మికాభిప్రాయమును చేయుచున్నది. జర్మనును నిశ్చయముని యాపత్రిక అభిప్రాయ పడుచున్నది.

“డెయిలీ మెయిలు” పత్రిక, ఈ సభకు కరణమృతముగు నాయకుల నేకులు రాకుండుటచేతను తగిన ప్రాతినిధ్యము లేకపోవుట చేతను, అంత తృప్తికరముగ లేదని మునుపుచున్నది. “ఈ కార్మికుల హెచ్చరికను వలసదేశములలోని కార్మికుల లంగీకరించును. ఆస్ట్రేలియా, కనడా, దక్షిణాఫ్రికా దేశములలోని వాణిజ్యసంఘములు తమ వద్దనుండి జర్మనులను తరిమివేయుటచే, మరల జర్మనులకు వారిలో జేర్చుకొనుట కిచ్చగించును” అని యాపత్రిక మునుపుచున్నది.

“డెయిలీ న్యూస్” పత్రికయిట్లు మునుపుచున్నది:—“హెచ్చరికను, బాయకులూ, పియకులూ యే కార్మికులమునై విజయము లాభ మాధారపడియుండును. మిత్రమండలి వారి సంగ్రామాశయములకు మరల ప్రకటించుట యిప్పుడత్యవసరము.

“డెయిలీ క్రానికలు” యిట్లు మునుపుచున్నది:—ఈ కార్య ప్రణాళిక విరుల రాజనీతి యంతముగనుండి, కార్మికోద్యమముకు విభాగి: దెచ్చుచున్నది.

“టైముస్” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—“హెచ్చరిక గానికీ ముఖ్య మంత్రిగారి లేఖయు, కార్మికుల సభాకార్యక్రమమును, పియకులూ ఉప వ్యాసమును అన్వేష్య సంబంధముగ లిగియున్నది. జర్మనుకాంతి అనంతవరకు కది రుదించవు. కార్మికుల హెచ్చరిక యందలి కొన్ని భాగములకు కొందరు ప్రతినిధులరే మేము నేకీభవింపక పోయినను, అది దేశముయొక్క అభిప్రాయముననుగుణముగ నే యున్నది. (రైటు ప్రత్యేక విలేఖరుడు)

నగదుచలామణి

మాతనకాసనము.

లండను, డిసెంబరు 28:— ఈక్రింది వ్యవహారములకు బ్రెజిలివారి విభిక్షమాపక మైన అనుజ్ఞ లేక బ్రిటిష్ దేశములో నివసించువారెవరును ఆదేశమునుండి భూమును పంపరాదని దేశ రక్షణ కాననమున సెక్ నూతనమాత్రము జేరుపబడినదని గేజటునందు ప్రకటితమైనది:—

- (1) బ్రిటిష్ దేశమున కారల ధనము నొసంగుటకును, అప్పుడుకు చందాలనిచ్చుటకును.
- (2) బ్రిటిష్ దేశమున కానలకు వర్తకవిషయమునగాక, పత్రికలు భాగములు ముచ్చుచువారి కొనుటకును.
- (3) విదేశభనము యొక్క విలువ వృద్ధిజేయుటకై దానిని కొనుటకును.

బాంకు గాని, అట్టివారుగాని గ్రేటు బ్రిటిష్ నుండి సామ్యుంపుటకు బూర్వము, నాని సంపుటకుగల యుద్దేశమును తెలియ పరచవలెను.

కో నాగారపు పత్రములు.

లండను, డిసెంబరు 27:— 8,6 మాసముల వాయుదా పత్రములకు ఫరలు యిదివరకు 100-కి 43/4 చొప్పున నిచ్చు నుండినది. ఇప్పుడు అది 100-కి 45 లకును తగ్గింపబడినది.

వర్తక నాకలు కావలయును

లండను, డిసెంబరు 29:—వర్తకనాకల కన్నిటిని వినియోగించుకొనవచ్చు నని వశీకర్తవ్యమువారు దొరతనమువారికి అధికార మొసంగిరి.

విరియ అమెరికను సైన్యములు.

లండను, డిసెంబరు 28:— విగ్లాండు మధ్యభాగముల నుండియు, పశ్చిమభాగమునందు యువకు లనేకులు, అమెరికను సైన్యములొచ్చు విరియపటాలమున జేరుకుటతోవుటకై అనుజ్ఞాపత్రముల కొరె. కాని అధికారు లీకొరకను తిరస్కరించిరి అని “టైముస్” పత్రికయొక్క డబ్లిను విలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు.

తమ దేశద్రోహులను ఇబ్బలివారు పారదోలుట.
లండను, డిసెంబరు 28:— తమ సైన్యరక్షింకులను పురయింపు ఇబ్బలి సైనికులతో ఆస్ట్రేలియాను సభ్యులకును దుప్పకొనుటకు పురుషులైరి.

ప్రాము

పరాసువారు - సంధిరాయ బారములు

రషియాదేశపు అంతర్జాతీయ విధానమును మనము జోక్యము కలుగజేసికొనుట లేదని ఎం. పిచాసుగారు నుడిచిరి. అచట మనకున్న టిగంటి ఆశయములను భద్రపరచుకొనుటకు మన మిట్లు చేయుచుంటిమి. ప్రజలందరు మనతో సభ్యులగ నుండగోరుటచే వారి యభిప్రాయములను సెరవేర్చుటకు ప్రజానుకూలముగ మనము ప్రత్యుత్తర మొసంగుచుంటిమి. అంతియగాని వేరొందు గాదు. ఇన్విజమున రషియాను మరల పునర్జీకరణమును జూచించినవా రగుదురు.

విజయమేపరాసువారి యభిప్రాయము.

పరాసువారి ముఖ్యాభిప్రాయము విజయమేమని ఎం.

పిచాసుగారు గంభీరస్వరముల మధ్యను నుడిచిరి. పరాసువారు ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారి యభిప్రాయముతో ఏకీభవించుచున్నాడు. జర్మను లొన్నవ మహాపరాధముల కొన్నిటికిని జర్మనులు తగిన నష్టపరిహారము లిచ్చినగాని మనము సంగ్రామ విజయము మైతిమని తలంచరాదు. ఆల్సేసులోలైన హక్కు భగ్నులగుటచే అయ్యది ప్రాచురిక సమస్యగ బరచుచున్నది. జర్మానెలము తురుష్కుల స్వాధీనమునుండి తొలగుట బ్రిటిష్ మారివిజయము కారణము కాకాలదు. ప్రపంచమున అంతర్జాతీయహక్కు స్వాతంత్ర్యములను, న్యాయమునుబొందు పుత్తిస్థాపనలకన్నిటికిని ఇయ్యది మహాజయ మనుటకు సందియములేదు.

జర్మనీ చీనా

పరాసుమంత్రి ఊహలు

స్టూరిను, డిసెంబరు 27:—జర్మనులు పసిఫిక్ సముద్ర తీరమును జేరుదురను భయ మెన్నటికిని తమకు నానవించలేదనియు చీనాలో తొరబడుటకు వైసంది. జపానియులు కాచుకొని యుండుటచే జర్మనులకు నీలలేదనియు విదేశాంగ మంత్రియగు పిచాగారు ప్రస్తావనకమున తెలిపిరి. జర్మనులు చీనాలో ప్రవేశించుట దుస్సాధ్యము. చీనాబలం ఎన్నటికిని చీనాలో అడుగులేట్టాలరు.

పరాసు సైనిక సంఖ్య.

లండను, డిసెంబరు 29:— 1918 సం. తరగతివారు సంగ్రామమున తొరవలెనని 452 మంది అనుకూలముగను 78 గురు ప్రతికూలముగను ఒక చట్టమును ప్రవేశ పెట్టిరి. రణరంగమున 18,19 తరగతి పటాలములను జర్మనులు ప్రవేశ పెట్టుచున్నారనియు 20-వ తరగతివారిని గూడ సంగ్రామమునకై వయోమ జేయుచున్నారనియు పిచామంత్రి వాక్రచ్చిరి. ఇంగ్లాండు, ఇటలీ, రుమేనియాలలో 19-వ తరగతివారు నమోదు చేయుబడిరి. (ఇంకా కొన్ని లేదు చేయుబడిరి.) ఒక వేల విషయసద్ధ ప్రాప్తిం చెనేని ముదినమును గలవారిని విడిచి పెట్టుటకు దొంతమువారికి నీలులేదు. రణరంగమున వెనుక భాగమందు మయసు మిరినివారిని వినియోగించెదరు.

జననీ ఫిబ్రవరిమాసములలో 6 వాతమువరకు కొంత మంది రైతులు ఈపనులయందు కలిసి సలుపవలసి యుండునని క్లిమర్ సాగారు తెలియజేసిరి. మన గంగమున జర్మనులు తమ సైన్యములను అసంఖ్యాకముగ జేర్చుచున్నారు. పనివారు ముఖ్యముగ కావలసియున్నది. రణరంగము వెనుక భాగమున 1200,000 మంది సుకుమార్చుబడిరి. అవసరమగుచో వీరు రణముభయకరంపబడుదురు.

పరాసువారి ఋణము సఫలీకృత మగుట

స్టూరిను, డిసెంబరు 29:— మూడవ యుద్ధముబాధన కింతవరకు 40000000 పాసులు సమకూడినవని రాజ్యాంగసభ యందు అధికమంత్రిగారు ప్రకటించిరి. ఇందులో 22 మువంతు ఇదివరకే ఈయబడినది. ఇందులో విదేశీపు చందాలు లేవు. అనుకొనిన దానికంటె ఎక్కువగ పరాసువారి విరాళముల మించినవియు గత ఋణమునుగూడ మించినవియు అధిక మంత్రిగారు తెలిపిరి. దీనింబట్టి చూడ పరాసువారు దృఢ నిశ్చయము లైరిని స్పష్టమగుచున్నది.

ఆర్థమైదులోని గోదములను

మిత్రమండలివారు కొనుట.

బ్యూవానుఅయ్యు, డిసెంబరు 30:— ఆర్థమైదులోని గోదము పంటను కొనుటకు మిత్రమండలివారు చేయు ప్రయత్నములు ఫలించినవి. ఒడంబడికలకు ఉభయపక్షముల వారును అమోదింపవంతవరకు వివరములు ప్రకటించ బడవు.

శతభ్యుపాయ తీవ్ర మగుట.

లండను, డిసెంబరు 28:—హోలీ గాను ఆంగ్లయు హోలీగాను, లాంగ్ మార్కు పరిమళములను శత్రువులు శత్రువులతో తీవ్రముగ పోరు నలుపుచున్నారని సర్వదగ్గర హోలీగాను నేటిరాత్రి ప్రకటించుచున్నాడు. కాలస్య పరిమళమునను, డిల్లీకి దక్షిణమునను, మామిడినములు 4 శత్రువులములపై 240 బాంబులను వేసినది. అనేక రైలుబండ్లమీద కూడ వీరు బాంబులను వేసిరి. అంబోకవానికి బాగుగ తగిలి నది. మామిడినము లేవయు హోలీయ.

ఆకస్మికావరోధము విఫలమగుట.

లండను, డిసెంబరు 29:—సెయింట్స్ క్వంటిటీస్ కమిటీ ర భాగమున శత్రువులకు, మామిడి సమావేశము శతభ్యుపాయ జరిగినదని గత రాత్రి ప్రెంచి ప్రకటనము నుడువుచున్నది. లారెయిసులోని వీరకో ప్రదేశమున శత్రువులు ఆకస్మికముగ వెదిరింది. కాని వాస్తవములు విఫలము గావించబడినది.

బ్రిటిషు రంగుల ముందుచే నావృత్తమగుట.

లండను, డిసెంబరు 28:—ప్రాన్సులోని రైటరు విలే ఖరు డిల్లు ప్రాంతమునను:—బ్రిటిషు రంగులకు ముందుచే నావృత్తమైనది. విస్తారము పొగుడు కలుగజేయు శత్రువులను జర్మను వాతపయోగించుచున్నాడు. శత్రువులకు ఇప్పుడు గుహలును, నుదుగులను సామానముల నిస్తారముగా గలవు. కాని వానికి తగిన ప్రతిఘోషములు మావద్దకు గలవు. వెనుకభాగములలో నైపులకు ఖాళీమార్పులు గలవు. నైపుల శరీరాంగ్గము చాల బాగుగనున్నది, వీరి కక్షకు లగు ఆటలు ఆడుకొనుట కరకాళములు కలవు. ఇతరదేశముల నుండిచ్చిన నైపులు మాత్రము చలిదాధ నిస్తారముగా నున్న దనుచున్నాడు, కాని, యిదికర కచ్చులను వారు మీ కచ్చుల వదిరాలముననే ఉద్ధర కలుగునని వారితో చెప్పుచున్నారు.

రుష్యా

రుషియా సంధిపరతులను మే ముల్లము.

లండను, డిసెంబరు 28:—జర్మనువుల సంధిమానన లను గూర్చి యిట్లు చెప్పించబడినది. సంధి రాజువారముల యందు పరామర్శించి దొనుపుటకు జర్మనులు ప్రయత్నించుచున్నారు. కాని ఎన్నటికిని యుద్ధమునకు పూర్వమున్న రీతిగ రాజ్యాంగ స్థితిగలవలసిగాని ఆధికస్థితిగలవలసిగాని ప్రశంస ఉండజాలదు. (సంతోషము) పరామర్శించి సంధి పరతులను తెలియజేసిరి. మొత్తం మిత్రులందరివారితో యోధించుకుండ ఎట్టి కార్యమును జేయ నిచ్చగించరు. కాని అట్టి సంధి ప్రయత్నములు ప్రయోజనకారిక మండజాలవు. రషియా జర్మను రాజువారములు ఫోన్ యుద్ధముల గావించిన, ఫలరా హిత్వము జెందిన పరామర్శము మాత్రము యుద్ధమును జేయుచునే యుండును. సమరమును ముగించుటకు నిచ్చగించరు. శత్రువులను ఎత్తైనను వెతలపాలు గావించుటకు మనము కత్తి వంచన లేక పనిచేయవలెను. మన నైపులవహించుట వల్లటిని శత్రువులపై బరపవలెను. ప్రపంచమునంతట జయించవలె నని జర్మనులు అసాధ్యపు కార్యమును తలవెట్టిరి. కాని ప్రపంచమే జర్మనులను ఓడించును. పరామర్శవారే ప్రపంచమును రక్షించు వారు. దానికోరకై పరామర్శ రిపును ప్రయత్నించుచున్న వారు. మిత్రులందరివారో యుద్ధాభిప్రాయములను గూర్చి రషియాను సంధిమాననలతో సమన్వితము చేసి యాలోచించుటకు కాంగ్రెసు గా రుపపాదించ 387 గురు ప్రతిపాదములను 108 అనుకూలముగను తమ యభిప్రాయములను వ్యక్తీరించిరి. స్వల్పసంఖ్యాకు లండను ముఖ్యముగ సాంఘికనామకే.

రషియానుల ఆశ

జనవరి 8 వ తేదీని సంధిమిత్రము జరిగిన సభ మరల సమకూడినపుడు ఇతర సాంగ్రామికవర్తమువారు కూడ సంధి రాయవారములందు తోడ్పడు కలుగజేసికొనెద రని రషియాను ప్రతినిధులు నమ్ముచున్నారు.

ఇంతతొందరకు కారణము.

లండను, డిసెంబరు 28:—రుషియాలో రాజకీయ విషయములన్నియు అల్లకల్లులముగ నుండుటచే సంధికోరకై ఇంతతొందరగ ప్రయత్నించుట జరుగుచున్నది.

వెట్రోగ్రాదు పరిస్థితి

లండను, డిసెంబరు 27:—వెట్రోగ్రాదునుండి రైటరు విలేఖరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

వెట్రోగ్రాదులో పూర్తిలాఫ్ కర్మాగారము నందు పనిచేయుచున్న 30 వేలమందికిని, వెట్రోగ్రాదు హోహాకర్మా గారమునందు పనిచేయుచున్న 8 వేల మందికిని కర్మాగారాలమాధికారులు బాధియున్న శత్రువుల నిధి వేయుట వారం భించిరి. ప్రజాప్రతినిధులు పత్రికలలో ప్రకటనలను (అవ్వ రైలుమెంటులు) సాము తీసికొని ప్రకటింప గూడవని కాసిం చిరి. దానిపై “డెన్” అను పేరు గల గొప్ప వార్తాపత్రిక సాము తీసికొనక ఉచితముగ ప్రకటనలను ప్రకటించెను. రెడెగార్డులు (వైపులు) రాత్రి వచ్చి ప్రకటనలను తీసివేయ వలెనని నిర్బంధించినందున వారిని తీసివేసితి మని ప్రతికాధిపతి నేడు వ్రాసెను.

ఇర్కుస్కోనందు యుద్ధము.

ఇర్కుస్కోనొద్ద తీవ్రమగుయుద్ధము జరిగి కాసావలకు, అచ్చులను సేవకు ఒక్కొక్కసేవ కొక్కొక్క పర్యాయము జయము కలిగెను.

ఉక్రేనియనులకు మాన్యతలిపులకు యుద్ధము.

రోమేనియంగమునందు గున్న ఉక్రేనియనులు అచ్చుల నున్న 4-వ 8-వ సేవల నైపులొద్దగవర్తమును పట్టుకొని మాన్యతలిపులయొద్దనుండి ఆయుధములను లాగుకొని, అడ్డుముచెప్పిన వారిని తలీమివైచిరి. నైపులొద్దగమున గున్న 11-వ సేవ నైపులొద్దగవర్తమును ఆటంకము లేకుండగా పట్టుకొని, నైపుల యొద్దనుండి ఆయుధములను తీసికొని 10 వేల మిలీటరులను, రొన్ని ఫిరంగులను వశపజుచుకొనిరి. ఉక్రేనియనులు బ్రెయిల పురమును వశపజుచుకొని 4-వరకు సేవకు ఒకమిలీటరులకు ను నైపు సేవనుండి పంపివేసి వారి యాయుధములను తీసికొనిరి

ఇటలీ

ఇటలీవారి విజయములు

లండను, డిసెంబరు 28:—ఇటలీవా రిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.—గుడివారి, లగేరివా లోయలనుండి శత్రు కావ రిన్వేస్టులను పారదోలితిమి. ఏరియాలో పీఠభూమి నుందు సమర మొక్క విజయము మైతిమి. కొంతమంది శత్రువులు కూడ మాచే జిక్కిరి. రాక్షోయలో శత్రు నైపులొద్దగమున గొప్ప నైపులకులు లాంబులను ప్రయోగించి శత్రువులకు గొప్ప నష్టములను కలుగజేసిరి. కాని నైపులొద్దగమున శత్రు నైపులకులకు తమ గవర్నరానమును వీడిపోవలసి వచ్చినట్లు చేసితిమి. బెక్-కొవంపులో నున్న 4 గు కాలివంతెనలను నాశన మొక్కతిమి.

బ్రెయిలపియాపునగర జర్మను నైపులు దిగుట.

లండను, డిసెంబరు 28:—బ్రెయిల - పియాపునగర నున్న శత్రులొద్ద జర్మనులచే పరవేయించబడినది. వీరు ముందుకు ఒకమారు గునుటకు గొప్ప ప్రయత్నములతో కూడికొని యున్నారు. కాని ఇటలీవారుమాత్రం వీరికినినిర్బంధ గుండిన ఇడియ వేజియను పత్రిక వా) యున్నాడు.

అమెరికా

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో రైలు మార్గములు.

వాషింగ్టను, డిసెంబరు 28:—రైలు మార్గములను ప్రెసిడెంటు నిల్పున గారు తమ ఆధీనము చేసికొనుటకై యెల్ల రు నంగీకరించు చున్నారు. ముఖ్యములైన ఆధికారికములైన రోడ్లన్నీరు చేరువచున్నవి. మాత్రం రైలుమార్గములకు వలయు అవ్వ పత్రికలను పుష్కలమువారు తీసికొను టుల కాంగ్రెసు అనుమతించుటకై దరఖాస్తుచేయబడినది. యంత్ర సానుగ్రుని మున్నుపవానికి 60 కోట్ల యాసాయిల నొసంగుటకై కాంగ్రెసువారిని కోరుతురు.

వాషింగ్టను, డిసెంబరు 29:—రైలు మార్గముల సేవకు టకు ప్రస్తుతమున 2 కోట్ల 50 వేల మైళ్లలమును తమ స్వాధీనము చేసికొనిరి.

కూర్పు ఆఫ్రికా

కూర్పు ఆఫ్రికాలోని జర్మనుల కార్యములు.

లిప్పను, డిసెంబరు 27:—ముజాంబికునుండి అధికార వర్తమువా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు. రెండువేల మంది జర్మనులు, పది మందగలవనోదను, రెండు శత్రువులతోడను, ఉ మూలూ వర్తము వాక్రమింప ప్రయత్నించిరి. ఇది పోర్చుగీసువారి స్వాధీనమున నున్నది. ఇందు అయిదు మరణిరంగులు కలవు. మూడు దినములు యుద్ధము చేసినరకువార శత్రువు తీ ప్రదేశము నెదిరించి, 9 గురు ఉవ్వోగీయులను, 17 గురు మనుష్యులను కైదిలుగా పట్టుకొనిరి. పోర్చుగీసువారిపక్షమున 40 మంది మరణించిరి. నర్మనులు కైదిలకు విరుదుల గావించిరి. యంత్రాధిగంగులు శత్రువుల చేతులలో పడక పూర్వమే నిరపయోగము గావించితిమి.

జర్మనీ

జర్మను నైపులు పట్టుకుదికకు పోవుట.

అమ్స్టర్డాము, డిసెంబరు 30:—జర్మను నైపులు పట్టుకుభాగమున కలిత్యరితముగ సాగిపోవుచున్నారని తెలియుచున్నది. బెల్జియములోని రైలుబండ్లు నడచుట లేదు. బ్రెస్లెల్లోని పెద్దకందులపురు పడగొట్టి జర్మనులు జర్మనీ దేశమునకు బంపుచున్నారు.

రషియానులు-జర్మను అధిని వేశములు.

వెట్రోగ్రాదునుండి తంతివార్త లిట్లు తెలుపుచున్న యవి:—జర్మను అధినివేశముల స్వభావమును గూర్చి యోధించ స్వాతంత్ర్యము గల ప్రజలు తమ స్థితిగలవలను వర్తమానమున తామే పరిహారము గావించుకొనుట అసాధ్యము. జర్మను అధినివేశములందు ప్రస్తుతమున్న జర్మను నైపులు లేది పోవలయును. జర్మను అధికారమును తొలగించవలయును. ఆపుకు గాని ఈ యధినివేశములందు ననించు ప్రజలు తమ భవిష్యత్కర్తవ్యమును ఆరయజాలరు. ఈ విషయములు ముఖ్య కరగ పరిహారముగలటకు ప్రత్యేకముగ కొంతమంది పంచాయితీవార్డును నియోగించిన సుసాధ్యమగును.

స్వల్పరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుమని రషియానులు నిర్బంధించుట

లండను, డిసెంబరు 28:—వెట్రోగ్రాదులో నున్న రూటరువిలేఖకు డిల్లువ్రాయుచున్నాడు:—చిన్న రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము మరల సమకూడినగాని యుద్ధమును ముగించ కూడదని రషియానుప్రతినిధివర్తమువారు నిర్బంధించుచున్న వారు సంధి ఒడంబడికయందు ఈవరతుల నన్నిటిని చేర్చవలయునని పట్టుదల బూనుచున్నారు.

వెట్రోగ్రాదు, డిసెంబరు 30:—జర్మను నాకారాయ బాగులు నాకాదశప్రధాన కిరీటులకు పోయి, అచ్చుల నాకావిషయక కనిపించనగు డియోగి గారిని కలసికొనిరి. నెచుత్నే ప్రతిస్థాపనమువద్ద బ్రాడ్విక్ గారు వీరిని కలసికొనిరి. రుస్సుజర్మను నాకాకనిపించనగు ప్రభవసమావేశము తెల్లవారుచుటకు జరిగినది.

బార్. అట్. లావరీక్షలు:—కీరీసులు లాయందు పెండ్ల్యల సత్యవారానుబావుగారు విజయములను రెయియ, హిందూ మహమ్మదీయ న్యాయశాస్త్ర పరీక్షయందు మకుటుమర్తి గోశన్యకాశ్రమి గా గాతేరరము, నేటి దిన మందిన ఇండియా పత్రిక వెలుపుచున్నది.

బల్గారి సరసనినోదిని సభవారు

1918 జనవరి 1-వ తేదీ మంగళవారము నాయంత్రము 5-30 గంటలకు

ప్రహ్లాద

నాటకమును (976)

విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శింతురు. భవ తెప్పటికలెనే.

దేశీయమహాసభావర్ధంబి.

I

27-వ తేది మధ్యాహ్నము కృష్ణాజిల్లా నూజివీడు తాలూకా గురుబాడ గ్రామములో గురుబాడ రామచంద్రయ్య పంతులుగారి యాధిపత్యముక్రింద గ్రామవాసులు సమావేశమై దేశీయమహాసభా వర్ధంబుత్వమును గావించి యీ క్రింది తీర్మానము లేకగ్రీవముగా సంగీకరించిరి:—

(1) ఆసివిసెంటుగారి యధ్యక్షత్వక్రింద నేను కలకత్తా నగరమున సమావేశమగు మన దేశీయమహాసభ జనప్రదముగా జరిగి దేశీయల వాంఛాసిద్ధికి దోడ్పడును గాక యిది యీ సభవారు సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాడు.—(పసి డెంటుగారు.

(2) నిడుడు కోరిన “కాంగ్రెస్ లీగు స్క్రీము” చాల తక్కువగా నుండుటచే దానికి తోడుగా బ్రిటిషు రాజ్యాంగ సభలో హిందూదేశమునకు తగినంతమంది ప్రజాప్రతినిధులను బంగాళాదాష్ట్ర భూస్వాములు నూచించినట్లు పూర్వమైన రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనను నొసగునట్లు దేశీయమహాసభ సభవారు తీర్మానింపవలెనని యీ సభవారు నిర్ణయించుచున్నారు.—ఉపపాదకులు, బోడి వేంకటరత్నమునాయుడు గారు; ఆమోదకులు, గురుబాడ భాస్కరరావుగారు గురుబాడ సాశ్వతరావుగారు.

(3) హిందూదేశమున భాషాప్రయుక్తముగా జేయనిది రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనానిధానము నిర్ణయమగుననియే తెలుగు భాష మాట్లాడు యజ్ఞులకుండు జిల్లాలను ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రముగా నిర్మించవలెననియే తీర్మానించుట కీ సభవారు దేశీయ మహాసభసభవారిని నేనుకొనుచున్నారు.—ఉపపాదకులు, పాలడుగు గుబ్బారావు చాదగారు, ఆమోదకులు, గురుబాడ వేంకటేశ్వరావు గారు.

(4) మహమ్మదాలి సోదరులవలె నిర్బంధవాస లిక్ష ననుభవించుచున్న దేశభక్తులందరిని తక్షణమే విడుదలచేయుటకును దేశములో కాంతివాదావోదయము నెలకొల్పటకు నిర్బంధలోకాలే రాజీయ దొనుపాక్షితుల నందరిని అన్య హిందవి మన్నించుటకును దేశీయ మహాసభసభవారు చక్రవర్తి గారి నడుగవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.—ఉపపాదకులు; గురుబాడ భాస్కరరావుగారు, ఆమోదకులు, బోడి వేంకటరత్నము నాయుడుగారు చన్నగిరి శివరావు బ్రహ్మ శ్రీకృష్ణగారు.

ఈవైతీర్మానములను తంతిములముగా దేశీయమహాసభ సభాధ్యక్షురాలికిని ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికారికిని పంపించుటకు అగ్రాసాధికారిగారి కిదికార మొసంగబడెను.

II

ఈ నెల 26 తేదిని బీచకుర్తిగ్రామ స్వరాజ్య సమితి పక్షమున దేశీయమహాసభ సభాధికరణమును గూర్చి కొలది జయ రామరెడ్డిగారి యధ్యక్షత్వక్రింద సభ జరిగెను. అగ్రాసాధికారి పత్రిక గారు ప్రారంభోపన్యాసమున దేశీయమహాసభ సభను గూర్చి ముచ్చటించిరి. నుంకన వేంకటసుబ్బారెడ్డిగారు ఆసివి సెంటుమ్యుగారి యధ్యక్షత్వోపన్యాసమును సభ్యులకు వివరముగా చదివి ప్రతిపదించిరి. సభ తంతిములములతో ముగింపబడెను.

III

కృష్ణాజిల్లా గుడివాడ తాలూకా కపిలేశ్వరపురము గ్రామములో రామచంద్రయ్యగారు 27వ తేదిని చిరుగుపాటి రంగయ్యగారి యాధిపత్యముక్రింద గ్రామవాసులు సమావేశమై దేశీయ మహాసభా వర్ధంబుత్వమును గావించి I-వ తేఖ్లా వివరింపబడిన తీర్మానము లేకగ్రీవముగా సంగీకరించిరి. తీర్మానములను దేశీయమహాసభ సభాధ్యక్షురాలికిని నర్వహిందూదేశ వహామ్యుడియ సభాధ్యక్షునికిని న్యాయుడి యా ఆంధ్రప్రదేశ్, సంపాదకులకును పంపించుటకు సభాధ్యక్షుని కిదికార మొసంగబడినది.

IV

తెనాలిపురమున పెద్దబాగులలో కల్వేబ్రహ్మణుల గ్రామయొద్ద 26 వ తేది సామంత్రము దేశీయమహాసభ సభాధికారి శాస్త్రము జరిగినది. తూమగుంట్ల రామస్వామిశ్రేష్ఠి, బి. ఏ., బి. యల్., గారు ఆసివిసెంటుగారి ప్రారంభోపన్యాసము తాము ఆంధ్రప్రదేశ్మున చదివి పసిడింది, తెనాలిగారి పట్ల వేదముగ నుంచుబడియుండెను. ఆజ్ఞాపు నియంతకరావు గారును బ్రాహ్మణులందరూ బాప్రత్యులు ముఖ్యపెద్దలమ్మీ నరసింహముగారును కూడ నుభవించిరి. తెనాలిగారి ప్రారంభోపన్యాసము నతిశ్రద్ధతో విని సభకు లేకగ్రీవముగ సంగీకరించిరి.

చెన్నరాజధాని బ్రాహ్మణేతర మహాసభ

(0)

2-వ దినము మధ్యాహ్నపుచర్య

6-వ తీర్మానము

రైల్వే సర్వీసునందు పెద్దయ్యద్యోగములలో బ్రాహ్మణేతరులెక్కువ యుండవలయు నను తీర్మానము నుపసాదించుచు టి. శ్రీనివాస మొదలియారుగా రివిధమున నుపన్యసింపిరి. ఇతర యద్యోగకాలబల యందువలె ఈ రైల్వేకాలబల యందు గూడ బ్రాహ్మణులే యధికముగా నుద్యోగములను సంపాదించుచున్నారు. ఈ మధ్య తిరుమనావల్లి రైల్వేకాలబల యందు 4వ పెద్దయ్యద్యోగములకు భాగీ వచ్చినపుడు, ఆ వచ్చియుండు బ్రాహ్మణుల చేత నే నిం పబడినది. బ్రాహ్మణేతరులబ్రాహ్మణులకంటె తక్కువ తెలివిగలవారా? ఈ బ్రాహ్మణులు ఏదో విధముగ పెద్ద పెద్ద యద్యోగుల పాదముల నాక్రమించి కుట్రచేసి యద్యోగములను సంపాదించెదరు. మన కా పన్నాగములు తెలియవు. కాబట్టి మనకు నుద్యోగములు లభించుటలేదు. కాబట్టి మనలో ఎక్కువ తెలివి తెలుట గలిగినట్టియై, అనుభవము గలిగినట్టి యు బ్రాహ్మణేతరులకు బ్రాహ్మణులతో సమానముగ ఈ రైల్వే సర్వీసునందు గూడ నుద్యోగముల నీయవలయునని కోరుచున్నాము.

ఈ తీర్మానము, పి. ముద్దేశ్వరస్వామయ్యగారు చే నామోదించెడి, రెండు టిల్లగారిచేతను, ఎస్. వెంకటేశులుచెట్టి గారిచేతను బలపరచెడి, ఆందోళితను అంగీకరింపబడినది.

7-వ తీర్మానము.

ధానిక స్వపరిపాలనము నందు లోకలుబోధ్యులు, ముని సిపలు సంబంధమున విషయము లన్నియు ఆధికారుల చేతులలో నుంచవలయునని కోరుచు ఎమ్. సంబంధ మొదలి యారు గానిక తీర్మానము నుపసాదించిరి. ఆతీర్మానము మారుతముత్తు మాపనారుగారిచే నామోదించబడి మరికొందరిచే బలపరచబడి, స్వరాజసాంగీకృతము కాబడినది.

8-వ తీర్మానము

ఆది ద్రావిడులకును నికిర నిమ్నజాతులకును, ప్రభుత్వమువారి సహాయముచే కొన్ని పాఠశాలల నెలకొల్పి, ఉచితముగ విద్య నేర్పవలయు నను తీర్మానమును టి. యల్ రాజులు మొదలియారు గారు ఉపసాదించిరి. గా. కమలవర ముప్పిలి నాయుడుగారిచే నామోదించబడి, బలపరచబడి, అంగీకరింపబడెను.

9-వ తీర్మానము

పార్లమెంటుకాపాఠశాలలనెలకొల్పి దేశభివృద్ధి తోడ్పడు పుత్రులకు, బ్రాహ్మణేతరవిద్యార్థులకు నేర్పించవలయు నను తీర్మానము, ఎల్. కె. తులశీదాసగారిచే ద్రవిడభాష యందు నుపసాదించబడి, ఇతరులచే నామోదించబడి, బలపరచబడి అంగీకరింపబడెను.

10-వ తీర్మానము.

బ్రాహ్మణేతరులలో జాతివరభేదములు లేకుండ నందరూ ఏకజాతి అయి సాంఘిక సయములలో విభేదములు లేక ప్రవర్తించుటగాను ఒక భాసన మేర్పరచబడవలెనని

V

కాంగ్రెసు జయంతి సుహృత్సన సందర్భమున 26 వ తేది సాయంత్రము ఒంగోలుపురమునందు గల విష్ణ్వలయ మున ప్రజలల మహాసభ జయంతి స్వరాజ్యసమితివారి యాధిపత్యముక్రింద జనప్రదముగా జరిగినది. కాంగ్రెసు నాయకులలో మొదటగు మిట్టెదొడ్డి వేంకటసుబ్బారావుపంతులుగారు సభాధిపత్యము కలిపించిరి. పురములోని హిందూము సల్యాలు లనేకులు సభ నలంకరించి తమ యంతాహమును చూపిరి. టంగుటూరి నాయనశాస్త్రిగారు లోకభూజిత ఆసివిసెంటుదేవిగారి యుపన్యాసమును చదివి సభ్యుల నానంద వాల్మీ ముంచెరి. తదనంతరము కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణ ములపట్ల తమకు గల యామోదమును తెలుపుచు ఒక తీర్మానమును ఆధ్యక్షుల బలపాదించి సభ్యులంగీకరించిరి. ఎం. టి. ఎస్. శ్యామగారు రాజీయవాతావరణము శాంతిగానుండుటకు నిర్బంధితుల నందరిని విడుదలచేయ కోరుచు ఒక తీర్మానము నుపసాదించిరి. ఆది తదవర్తి ఆశ్వాసగారు బలపరప అంగీకరింపబడినది.

యూ, ఆది దానివిడుదలను, ఇతర నిమ్నజాతులను పట్టిక వీధులలోనుండు నాతులను, చెరువులకు ఉపయోగించుకొనుటకు తగువిధములు చేయవలయు ననియూ, ఒక తీర్మానమును సింగంపట్టి జమీందారుగారిచే నుపసాదించబడినది. బి. కంద్య స్వామి సెట్టిగారు దానిని ఆమోదించిరి. పిమ్మట కొంతమందివే బలపరచబడి అంగీకరింప బడెను.

11-వ తీర్మానము.

భూమిమీద శిస్తు ప్రభుత్వమువారు ప్రతిసంవత్సరమును హెచ్చుచేయుటచే, బంగాళాదేశమునందులె మొక్క పగా యమే భూమిమీద శిస్తును కాశ్యోముగా నేర్పాటుచేయ వలెననియు నట్లుచేసినచో, రైతులందరు బాగుపడి, దేశమును దర్శింపమలేక ప్రజలందరూ జమీందారులవలె నుఖ పురుగుని చెద రనియు, బంగాళాదేశములు భాగ్యవంతులుగా నుండుట కిదియే కారణ మనియు, కాబట్టి దీనిని గురించి ప్రభుత్వము వారిని ప్రార్థించవలయు ననియు మొకతీర్మానమును ఎ. టి. మణ్మయము పిల్లగారు ఉపసాదించిరి. రావుబాద్దరు వి. ఎ. వందేయారు గారు ఆమోదించిరి. మరికొంతమంది బలపరచగా సర్వజనాంగీకృతము కాబడినది.

12-వ తీర్మానము.

ధర్మగ్రామసభ మొదలైన సభలన్నియు బ్రాహ్మణేతరుల ధనసహాయముచే స్థాపించబడినప్పుడు, వాటి మధికార మంతయు బ్రాహ్మణులచే వాస్తవమై యుండుట నలన బ్రాహ్మణేతర విద్యార్థులు దానివలన సహాయము లొందుట లేదుగావున తత్సభలయొక్క యధికారము బ్రాహ్మణులచేతులనుండి తీసివేసి బ్రాహ్మణేతరుల వాస్తవము చేయవలయు నని ఒకతీర్మానమును శ్రీమాన్ టి. కాంతిమంతినాథ పిల్లగారిచే నుపసాదించబడి ద్రవిడభాషయందు నామోదించబడి, ఎమ్. డి. రామానాయుడుగారిచే తెలుగుభాషయందును నికరులచే నరచభాషయందును బలపరచబడి అంగీకరింపబడెను.

ఈ తీర్మానములన్నియు అంగీకరింపబడినవి, అగ్రాసాధికారిగారికి, రావు బాద్దరు ఆర్. వేంకటరత్నము నాయుడుగారిచే వందనము లర్పించబడెను. టి.ఎమ్. నాయుడుగారు తిన్నమానేళయను సహకార మొసర్పినవార లందరూ వందనము నర్పించిరి. చివరకు జయజయ శబ్దములతో సభ ఆంత్యమొందును.

తెనుగు గ్రామములు అత్యవజ్ఞానో కలుపుట

అయ్యో, మదరాసునుండి నెల్లూరికి పోవు ఇరుపవారికివచ్చు ముగా నదరు రైలురోడ్లు అయినా ఉత్తర దక్షిణములుగా 1-2-3-4 మైళ్ళ దూరమువరకు తూర్పువపు ఎల్లయి వ్యాపించి నెల్లూరుజిల్లా గ్రామములకెల్ల అయినా కొన్ని గ్రామములు శ్రీ కాళహస్తిజమీనుతో చేరినవి ప్రత్యేకముగా మాదర పాక డివిజన్ ఆది తెనుగు జిల్లాగా మండెడి చిత్తూరుజిల్లాలో నుమాను 20 సంవత్సరములకు పూర్వము చేరి యుండినవి. ఈ గ్రామములు ఆ యిరుపది సంవత్సరములనుండి చిత్తూరు జిల్లాకు దూరమనియో లేక జిల్లాపెద్దదనియో ఏకావణములల్ల నో జిల్లాలు సరిదిగనయమున ఈమాదరపాక డివిజన్ యావత్తు గ్రామములను వొరతనమువారు ద్రావిడభాషాధూయి యయిన చెంగల్పల్లిజిల్లాలో చేర్చియున్నారు. ఈ గ్రామములు ఇప్పుడు 1914 సంవత్సరము మొదలు తిరుపల వేంకటరమణస్వామివారి స్వాధీనములో నున్నవి. ఈ మాదరపాక డివిజన్ ఉత్తరపు అభిరుగ్రామముల యెల్లయి నెల్లూరు జిల్లా దక్షిణపు అభిరుగ్రామములయెల్లయి సరిహద్దులుగా నున్నవి. కాబట్టి నెల్లూరుజిల్లాతో చేరనట్లు లండెడియు తెలుగు భాష మాట్లాడుచుండెడియు ఈ గ్రామములను ఈ రాష్ట్ర సిర్కాణ సమయమునందే నెల్లూరుజిల్లాలో చేర్చి ఆంధ్ర మండలమున కలిపిన పక్షమున భారతీయులకు తేనులాభముల కాకర మగుటయేగాక రాజ్యాంగ కాన్యములకు కూడ పాకర్యము ఏర్పడంగలదు.

చిలకపర్తి

డి. ఆంజనేయమూర్తి.

కాంగ్రెస్ ప్రజాధిక:— బందరు స్వరాజ్య సమితి వారు కాంగ్రెసు ప్రజాధికను టీకతో ఆంధ్రమున ప్రచురము చేసియున్నారు. ఆంధ్రదేశములోని గ్రంథాలయముల వారు ను స్వరాజ్యసమితులవారును కావలసిన మరియెవ్వరయినను సరే దరఖాస్తులను వెంటనే పంపించినయెడల పుస్తకములు పంపబడును.— కోన సీతారామరావు, కాన్యదర్శి, స్వరాజ్య సమితి, మచిలీపట్టణము.

THE GREAT WAR

TELEGRAM

[Reuter's Agency]

Russia

Russians and German Colonies.

LONDON, December 30.

A telegram from Petrograd says:—That the Russian official version of the reply of the Central Powers gives the following addition to the reply as regards the Colonies. Considering the nature of the German Colonies the right of free peoples to determine their own destinies is for them at present practically impossible. The Russian delegation replying to the German contention regarding the destiny of the peoples of the German Colonies sees no reason why the German Colonies should not be evacuated by occupying troops and the regime instituted during occupation annulled so that the peoples of these Colonies may express an opinion at regards their destiny. Any difficulties in connection with this course could be adjusted by specially appointed commissioners.

A Russian Hope.

The Russian delegation finally expresses the hope that other belligerents will join the peace negotiations when pourparlers are resumed on January 9th.

Independence of Small Nations.

Russians Insist on it.

LONDON, December 30.

Reuter's Petrograd correspondent says that the Russian delegation replying to the Central Powers' peace reply pointed out that the third clause contains a reservation which nullifies the principle of the right of peoples to regulate their own destinies and declared that the war could not end without the restoration of the independence of small Nationalities. Furthermore the Russian delegation insisted on these rights being protected in the peace treaty.

Reasons for Unprecedented Haste.

A Cunning Enemy Move.

LONDON, December 30.

The unprecedented haste with which the peace negotiations are proceeding is regarded as being due to the political confusion in Russia and the uncertainty of the Lenin-Trotsky adventure, making it imperative to the Bolsheviks and the Central Powers considerably to advance arrangements before the advent of a Russian Government unwilling to make a separate peace possible. The enemy reply is considered a cunning move meant for the consumption by the Allies, especially America, and coming with the threats of a tremendous western offensive in May by, the forerunner of more formal proposals.

Object of German Reply.

An American View.

LONDON, December 30.

WASHINGTON.—The opinion is generally expressed that the object of the German peace reply is to protract the negotiations, not in expectation of peace, but in order to mislead the German people and strengthen the west front. The attitude of the United States is unchanged as regards their determination not to enter into any agreement with a Government not representative of the people. The German alliance as regards Alsace-Lorraine is emphasised.

British Press Comments.

LONDON, December 30.

Commenting on the peace negotiations the 'Daily Telegraph' considers that Germany has effected a somersault in pronouncing for a 'status quo' peace. This, however, does not admit of full reparation for Belgium and other looted territories. It rejects the fundamental principle concerning the right of subject nationalities to self-determination and requires of the Allies the thrusting back of the liberated peoples of the Palestine and Mesopotamia under Turkish yoke, while Alsace-Lorraine remains German. Unredeemed Italy, the Austrians, and the whole fatal question of the oppressed nationalities of central and south-eastern Europe remains unsolved. Such a peace would be virtual victory giving a new lease of life for militarism.

The 'Daily Chronicle' says:—The Central Powers have not offered guarantees against a recurrence of the war whenever the original disturbers of the peace may consider they have a better prospect of victory.

The 'Daily Mail' describes the reply as the opening of Germany's barrage of talk. With regard to the restoration of the Colonies it says:—The British Empire will be blown sky high before that happens. No peace talk will begin to be real until Germany is beaten on the battlefield.

"Times" Exposes Duplicity of German Terms.

The 'Times' says Germany is using the Bolsheviks as a live bait with which to tempt half-believers in peace by an agreement into the Berlin trap. In every instance where a democratic concession is apparently made it is immediately nullified by a craftily drawn qualification. The peace the Central Powers contemplate would leave them victors with Bulgaria and Turkey completely in their hands. All the Balkan States would be controlled politically and economically and financially from Berlin. The 'Times' recalls President Wilson's words respecting such an eventuality and says:—If Germany can keep that, she has kept all that her dreams contemplated when the war began. Such a peace would permit Germany to utilise her war profits for preparation for the next war. These war profits are derived from the systematic plunder of invaded territories and war contributions amounting to scores of millions and the slave labour imposed on war prisoners and civilians.

The resources of her subordinate allies are mortgaged to Germany indefinitely, and they would give a mass of cheap labour enabling Germany to undersell her rivals. No wonder she is anxious to preserve such advantages

and even ready to deliver up the pawns they have stripped bare. The 'Times' adds that the best comment on the present disingenuous pretence is found in the following passage of an article in the 'Frankfurter Zeitung' of December 30th 1916 "Once negotiations have begun they can be used to divide the Allies and finally to dupe them into conceding the essential German conditions."

Peace Negotiations.

Delegates to Discuss Naval and Commercial Relations.

LONDON, December 30.

PETROGRAD. The German Naval Delegation has arrived to discuss details of the cessation of naval operations. About forty members comprising German, Austrian, Bulgarian and Turkish Mission are due to arrive shortly and will discuss the renewal of commercial and other relations.

A Stumbling Block in the Way.

A telegram to the 'Times' from Petrograd says:—The Bolshevik reply to the Central Powers regarding clause three (self-determination by national groups) is likely to prove a serious stumbling block to further peace negotiations.

Delegation Received by Trotsky.

PETROGRAD.—The German Naval Delegation drove to the Naval Headquarters where they were met by Mr. Dybenko, Commissioner for Naval Affairs. They were subsequently received by M. Trotsky at Smolny institute. The first sitting of the Russo-German Naval Commission lasted until an early hour in the morning and chiefly turned on the naval position in the White Sea and Murman Coast.

Secret Treaty between

Germany and Russia.

A Sensational Disclosure.

LONDON, December 30.

The 'Pravda' publishes the text of an alleged defensive treaty signed by Emperor William and Nicholas at Bjorky in July 1905. In the event of either Empire being attacked by any European State her Ally was bound to help her in Europe with all land and sea forces. Separate peace was not to be concluded with any common enemy. The Treaty was effective from the moment of the conclusion of peace between Russia and Japan, and one year's notice of renunciation was to be given.

Nationalisation of Banks Decreed.

By Bolsheviks.

LONDON, December 30.

PETROGRAD.—The Bolsheviks have further decreed the nationalisation and amalgamation of all Banks which will henceforth be known as Peoples' Bank.

Russian Banks' Gold Demanded.

For State's Reserve.

Safes to be Forcibly Opened.

LONDON, December 30.

A decree has been issued requisitioning all gold in banks either in coin or bullion to be placed to the credit of the State's gold reserve. Safes of owners who fail to surrender keys will be forcibly opened and contents confiscated for the benefit of the people.

Maximalist and Ukrainian Armies

Ready to Fight.

PETROGRAD.—Maximalist and Ukrainian armies with artillery and aeroplanes are reported face to face near Rharhoff ready for hostilities.

Comrade Krylanko Appointed C-in-C.

LONDON, December 30.

The Army Congress has elected Comrade Krylanko to be Commander-in-Chief. Krylanko in an army order states that documents relating to artillery preparation show that the Kerensky Government was preparing for a campaign in 1918 and did not contemplate peace before the end of 1918.

Great Britain

British Food Supply Convention.

SERIOUS FOOD SITUATION.

Grave Warning By a Labour Leader.

LONDON, December 30.

The National Convention on the subject of food supplies opened at Westminster to-day. Representatives of the Trade Union Congress and Labour party attended in large numbers. A Resolution was submitted protesting against the unnecessary suffering in urban areas especially among women owing to the absence of equitable distribution of supplies and demanding equal distribution as between the rich and the poor, compulsory rationing of as many articles as possible, also the better organisation of the supply of milk. The Resolution was moved by Mr. Smille, President of the Miners' Federation. He warned Government that a grave crisis was arising in the country which might break out at any time unless Government acted fairly in the matter of food. Mr. Clynes Secretary to the Food Controller, accepted the resolution saying that no Government could apply any other policy than contained in it. He claimed that it was now impossible for any manufacturer to corner margarine. There was every indication that the situation in great industrial centres was becoming better. He ridiculed the idea that the Government could commandeer and distribute food. The existing distributing agencies were essential. The resolution was adopted unanimously.

Violation of Neutrality by Air.

Britain Apologises to Holland.

LONDON, December 30.

The HAGUE.—It is officially announced that Britain has apologised to Holland for the violation of Dutch territory in the Province of Zeeland by seven British aeroplanes on October 2nd. Britain has further given emphatic orders to all British air forces to avoid Dutch territory in future. This message constitutes the first public information in London of this incident.

Steamship Purchases.

LONDON, December 30.

The Harrison Line has acquired the major portion of the Rankin and Gilmours fleet the total gross tonnage of which is 66000 tons. The price of the purchase has not transpired.

A Woman Conspirator Released.

At the Premiers Instance.

LONDON, December 24.

It is officially announced that at the request of Mr. Lloyd George Mr. Alice Wheelden who was sentenced in March to ten years' imprisonment for conspiracy against the life of the Premier has been released.

Three British Destroyers Mined.

Off the Dutch Coast in a Fog.

LONDON, December 30.—The Admiralty announces that three British Destroyers were mined or torpedoed in a fog off the Dutch coast on the night of the 22 & 23 December. Thirteen officers and 180 men were lost.

Allies' War Aims.

British Labour's Policy Outlined.

Premier's Reply to Request for a Declaration.

LONDON, December 30.

The National Conference of the Trade Union Congress and Labour Party was held at Westminster to-day to consider the Labour Manifesto on war aims (published in our columns on December 19th). There was a representative gathering of nine hundred delegates, including labour members of the House of Commons. A letter from the Premier was read replying to the resolution of the Congress and the Labour Party in favour of an early declaration of the Allies' war aims. Mr. Lloyd-George wrote that such a declaration could only be made in agreement with the Allies. The question of issuing a joint declaration on the subject was being constantly kept in view.

Mr. Arthur Henderson moving the adoption of the Labour Manifesto declared that Labour's policy was in the first place to secure a settlement as speedily as possible founded on the principles of democracy and security. Secondly territorial adjustments must not be dictated by annexationist or imperialist designs or reasons of military strategy, but in the interests of progressive civilisation and the peace of the world. Thirdly, trade policy after the war must not be founded upon the economic operation or the commercial isolation of the German people.

No settlement could be satisfactory unless it completely discredited aggressive militarism and substituted for it a higher conception of national and international responsibility. The proposed League of Nations should consist of all the belligerents, and every other independent Sovereign State in the world should be pressed to join. Every State in the League should pledge itself to use the machinery of the League to settle quarrels and to make common cause against any State breaking that pledge.

Labour insisted that the Allies should make it unmistakably clear that the struggle was continued only for principles and ideals, not for conquest. Labour asked for an opportunity of ascertaining how far Germany was prepared to accept its peace proposals.

We desire to know how far militarism is abandoned and the new conception is to take its place in international relations. Mr. Henderson concluded by asking that military efforts should be supplemented morally and politically.

Mr. Havelock Wilson representing the Seamen moving the rejection of the manifesto wondered how many of its signatories really endorsed its views. He reiterated that seamen would never sail in ships with Germans unless Germany had repented of her foul murders. Mr. Wilson's motion was defeated by 343 votes to 12; hundreds abstained.

The Congress finally on a show of hands adopted the Manifesto practically unanimously.

British labour against Peace by Russia.

LONDON, December 30.

After the conclusion of the Labour Conference, the Executive communicated a Memorandum adopted to the Chairman of the Petrograd Soviet, adding that the Conference strongly desired that there should be no separate peace.

The Press on the Conference.

LONDON, December 30.

The 'Daily Telegraph' considers the stand taken by British labour of primary importance as demonstrating an inflexible determination effectively to support the war along the lines of our declared war aims. It says that working class opinion had been pledged to nothing less than winning the war which is the only sound guarantee of success and advocates a joint re-statement and elucidation of the allied war aims.

The 'Daily Mail' considers the conference not wholly satisfactory falling short of being representative owing to the absence of many trusted labour leaders. It states:—We are positive the labour in the Dominions would reject the memorandum. The trade unionists of Australia, Canada and South Africa having cleared out the Germans from their midst are not in any way going to permit the re-establishment of Germany's influence in their neighbourhood.

TELEGRAMS.

The "Daily News" says:—It is clear to-day that the only substantial prize available to the victor is the security on which Mr. Henderson, Mr. Lloyd-George, and M. Pichon are agreed. A renewed statement of the Allied aims will now be imperative.

The "Daily Chronicle" says:—It is a very statesmanlike programme which reflects great credit on the labour movement.

The "Times" thinks the Prime Minister's letter to Mr. Henderson, the proceedings of the Labour Conference, and M. Pichon's speech are all closely related. They will not be palatable reading to the directors of the German peace offensive. Labour's memorandum contained nothing to affect the main policy of the nation although we disagree, as did many delegates, with parts of the document.

Financial Transactions Restricted. A New Order.

LONDON, December 30.
A new provision of the Defence of the Realm Act is gazetted which prohibits any person resident in the United Kingdom from sending any remittance from the United Kingdom without the written permission of the Treasury for the following purposes:—

First, subscribing to any loan or issue of capital outside the United Kingdom.

Secondly, purchasing any stocks, shares or any property except merchandise if such securities or property are outside the United Kingdom.

Thirdly, purchasing any foreign currency with a view to its appreciation in value or as investment.

Any banker or person acting in a similar capacity shall as a condition of sending from the United Kingdom any remittance on behalf of any person resident there require that person to make a written declaration regarding the purpose of the remittance. The above provision therefore requires that telegraphic instructions from abroad to the United Kingdom for the payment of remittances outside the United Kingdom must be accompanied by a few words explaining their purpose.

Treasury Bill Rate Reduced.

LONDON, December 30.
The rate for British Treasury Bills for three and six months maturity has been reduced from four and three quarters to four per cent.

Irish American Regiments. Home Irishmen Desire to Join.

LAHORE, December 30.
LONDON, December 29th.—The Dublin correspondent of the "Times" says that a number of youngmen from the Midlands and the west of Ireland asked for passports in order to join the Irish regiments in the American army, but were refused them by the authorities.—("C. & M. Gazette").

"City of Nagpur" Disaster. Some Details.

LONDON, December 30.
The "Times" Lisbon correspondent gives details of the wreck of the "City of Nagpur" on Danae Reef, Delagoa Bay. He says that passengers numbering 256 were saved, and also part of the cargo of eight thousand tons and four race horses valued at seven thousand sterling. The ship split in two and went aground. The ship and cargo were valued at a million sterling.

France

Mr. Pichon's Speech.

PARIS, December 30.
Continuing M. Pichon said:—We are not intervening in the internal policy of Russia, but proceeding to safeguard our considerable interests there. We are replying favourably to populations wishful of maintaining friendly relations with us, thereby pursuing a policy with a view to the ultimate regeneration of Russia.

France's Aim is to Conquer.

Amid loud applause M. Pichon declared that France's first war aim was to conquer. France was in complete accord with President Wilson and would consider the war won only when the German people were ready to make reparation for wrongs done. The question of Alsace-Lorraine was a worldquestion because it was a symbol of right. The deliverance of Jerusalem was not a British victory, but a victory for the whole civilised world spelling deliverance for populations, and the institution of an international regime of justice and liberty.

French Man Power.

More Classes Called Up.

LONDON, December 30.
A Bill calling up the 1919 class was adopted by 452 votes to 73. Making a statement on it the Minister of Pensions declared that Germany is employing at the battle-front class eighteen and part of nineteen and talks of registering class twenty. Class nineteen has been incorporated in England, Italy and Rumania, and on the eve of possible grave events the Government is unable to liberate as suggested the older classes. The Minister concluded that the old classes would be employed on necessary works behind the front.

M. Clemenceau, who followed, said that certain mobilised peasants were required to devote six weeks on these works in January and February. He declared that the Germans were now massing on our front. Workers were absolutely essential. There were 1,350,000 men mobilised behind the front and they would be returned to the front if necessary.

French Loan Successful.

LONDON, December 30.
PARIS.—In the Chamber the Finance Minister announced that subscriptions to the third war loan hitherto amounted to four hundred and ten millions sterling of which a half had already been paid. The foregoing does not include foreign subscriptions.

The Finance Minister said that the French subscriptions already exceeded the total amount invited besides exceeding the total of the last loan. This manifestation of self-confidence after forty months of war demonstrated the unanimity of France.

Germany and China.

French Minister's Views.

LONDON, December 30.
PARIS.—M. Pichon, Foreign Minister, in an interview said he did not fear German intentions of reaching the Pacific and penetrating China as Japan would watch over China. Germany was barred from China and would never succeed in regaining an entry.

Mercantile Marine to be Requisitioned.

LONDON, December 28.
The Chamber authorised the Government to requisition the whole mercantile marine.

America

A Naturalised German Arrested.

LONDON, December 30.
NEW YORK.—A naturalised German employed in a torpedo works has been arrested for treason. He was tampering with mechanism of torpedoes rendering them useless.

American Money Supplies to the Allies.

LONDON, December 30.
WASHINGTON.—Mr. Mcadoo, Secretary, to the Treasury has authorised a further loan of 685 millions to Britain 155 to France, 7½ to Belgium and one million to Serbia making the total advances of 4236400000 dollars.

U. S. Railroads.

Government Control Approved.

LONDON, December 30.
WASHINGTON.—Affected interests approve President Wilson's taking over the railroads and important financial arrangements are foreshadowed, including an application to Congress to sanction Government acquisition of an unlimited quantity of new railroads securities, and the right to appropriate all earnings over an agreed figure. Congress will be asked to appropriate two hundred million dollars for rolling stock.

250,000 Miles Affected.

LONDON, December 30.
WASHINGTON.—The Government has taken over control of a quarter million miles of railways.

Allies to Purchase Argentine's Wheat Crop.

LONDON, December 30.
BUENOS AIRES.—Negotiations for the purchase of Argentine wheat crop by the Allies has reached a favourable conclusion. Details will not be published until the negotiations are ratified.

Earthquake at Guatemala.

LONDON, December 30.
WASHINGTON.—An earthquake has destroyed a portion of Guatemala City. Many casualties have occurred and thousands are shelterless. The foreign colony is safe.

Italy

Open Cities Bombed by Enemy.

LONDON, December 30.
The Italian Communique says:—Enemy airmen bombed the open cities of Treviso, Montebelluno, Castelfranco and Padua. There were 73 casualties in Padua.

Italian Successes.

Airmen's Good Work.

LONDON, December 28.
An Italian communique says we drove back patrols from the Gindicarie and Lagarina Valleys. Successful minor engagements on the Asiago plateau yielded some prisoners. A powerful squadron of aeroplanes bombarded a large hostile force in Ronchi Valley with satisfactory results. We forced the enemy to evacuate an aviation camp at Conegliano and destroyed four foot bridges in the Zenson bend.

Italians Repel Fraternisers.

LAHORE, December 30.
LONDON, December 28th.—Austrians attempted to fraternise with Italians who opened machine gun fire on them.—("C. and M. Gazette" special cable.)

Germans on the Brenta Piave Line.

Big Push Contemplated.

LAHORE, December 30.
LONDON, December 29th.—The "Ides, Nazione" says that the enemy's line between the Brenta and the Piave is held almost entirely by Germans who apparently contemplate a big push for which, however, the Italians are fully prepared.—("C. and M. Gazette")

Fight with Submarines.

LONDON, December 30.
ROME.—An Italian steamer was recently torpedoed in the Atlantic by a big submarine carrying four guns. She counterattacked putting the submarine to flight. Another steamer attacked off Cyrenacia smartly eluded the torpedo and then chased and hit the submarine which is believed to have been destroyed.

Germany

Germany's Colonial War Aims.

A Frank Confession.

LONDON, December 30.
In an article entitled the "World Political Importance of German East Africa," the "Cologne Gazette" frankly confesses that Germany has for years aimed at the creation of a Colonial Empire. When Germany by the treaty in 1911 with France, apparently made a final renunciation of the idea of a great colonial empire she really aimed at the creation of a Germano-Belgian economic area in the Congo-Basin from the Indian Ocean to the Atlantic. Thus when the war commenced Germany was deliberately exploiting her incomparable geographical position in East Africa. The "Cologne Gazette" proceeds to say that this position constituted a wedge between English claims to sole domination in East Africa and South Africa, a dividing and immovable wedge as long as England did not let it come to a trial of strength. The newspaper confesses that great difficulties confront Germany's colonial war aims and adds:—"All our wishes will be realised only if by our battles in Europe we compel England to recognise us as an equal colonial power and to draw the necessary consequences in the future re-arrangement of Africa."

German Food Prospects.

Never so Unfavourable.

LAHORE, December 30.
LONDON, December 29th.—The "Berliner Tageblatt" says that food prospects were never more unfavourable. Unless aided by a miracle, the authorities will not succeed in preventing the deaths of thousands of Germans, practically from starvation. The paper warns the Government that neither conscience nor patriotism is associated with hungry stomachs.—("C. & M. Gazette" special cable.)

The Military Outlook.

Optimistic German Comment.

LAHORE, December 30.
LONDON, December 29th.—The "Frankfurt Zeitung" takes a most rosy view of the military outlook in 1918. It declares that the French and British will never again have such opportunities for a general offensive as in 1915, 1916, and 1917. The strategical conditions, it says, are now reversed, and it is possible to strike a decisive blow against France.—("C. and M. Gazette" special cable.)

Western Front

Movement of German Troops to the west Continues With Redoubled Intensity.

LONDON, December 30.
AMSTERDAM.—Reports from the frontier show that the movement of German troops westward continues with redoubled intensity. All passenger and goods traffic on Railways in Belgium is suspended. Germans are dismantling massive bronze doors of the Brussels Bourse and are sending them to Germany.

British Front Snowbound.

LONDON, December 30.
Reuter's correspondent at headquarters in France says:—The whole British front continues snow-bound. The German Artillery is firing a very large proportion of gas shells. The enemy undoubtedly now has a very large supply of guns and ammunition. But our replies are effective. Winter training is in full swing in the back areas which are alive with khaki. The health of the troops is wonderful and an abundance of recreations keep them in good spirits. The latest drafts of overseas troops probably feel the cold most, but their seasoned comrades tell that they will soon find it hot enough.

Increased Artillery Activity.

British Bomb a Train.

LONDON, December 30.
To-night's communique from F. M. Sir Douglas Haig reports increased hostile artillery firing in the neighbourhoods of Polygon Wood, Passchendaele and Langemark. Our aeroplanes last night dropped 240 bombs on four aerodromes in the neighbourhood of Roulers and billets south of Lille. They also bombed several trains obtaining a direct hit on one. None of our machines is missing.

LONDON, December 30.
F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon says there is nothing special to report.

LONDON, December 30.
To-night's Communique from Marshal Haig reports hostile artillery firing in the neighbourhood of Hargicourt, south and west of Lens and east and northeast of Ypres. Our aeroplanes yesterday dropped over a hundred bombs on three aerodromes north of Lille. Seven hostile machines were brought down and anti-aircraft guns shot down four others. Three of ours are missing.

Surprise Attack Defeated.

LONDON, December 30.
Last night's French communique reported considerable reciprocal artillery activity North of St. Quentin. A surprise attack by the enemy in the region of Veho in Lorraine was broken up by our fire.

TELEGRAMS.

The Great Air-Attack on Manheim.

LONDON, December 30. It is officially announced that further information, regarding raid on Manheim, on the morning of the 29th, shows that two of our formations of ten machines crossed the line at a height of nine-thousand feet and arrived at an objective simultaneously despite the heavy and accurate anti-aircraft fire. They dropped sixteen 112 pound and two 250 pound bombs from a height of 13,000 feet. Four bursts were observed in the main station, several in Lanz works, two in Ludwigshafen and several in a munitions factory between Mundenheim and Reingonnheim. Two enemy formations of eleven machines were encountered, but they did not attempt to attack at close range. Anti-aircraft defences around Manheim appeared strong. They brought down one of our machines.

Palestine Front

LONDON, December 24. PALESTINE.—The Communique says:—We drove enemy back yesterday and advanced our line to a depth of two miles on a thirteen mile front. This advance has given us high ground at Ras Arkubassuffa, four miles from Jerusalem and one mile north of Jericho road, also Anata Ettram and Kulundia, two of which are eastward and westward of Nablus road, five miles northward of Jerusalem and Beitania. Irish troops overcame the difficulties of the ground in spite of considerable opposition.

A Palestine Communique.

The Palestine Communique says:—After repelling several determined attacks against Raseltawil northward of Jerusalem and eastward of Birnabale five miles northwest of Jerusalem, we attacked the right flank of assailants and gained ground eastward and northeastward, and penetrated to a depth of 1½ miles on a nine mile front. Enemy's losses were severe. Some Germans were taken prisoners.

African Front

German Activities in E. Africa.

Portuguese Post Attacked.

LONDON, December 30. LISBON.—An official communique from Mozambique says:—Two thousand Germans with ten machineguns and two cannon attacked positions on Mount Mkula held by 200 Portuguese and five machineguns. The enemy assaulted the position after three days fighting, taking prisoners nine officers and seventeen men. The Portuguese casualties were forty. The Germans liberated prisoners. We put the machineguns out of action before they fell into the enemy's hands.

Entry of British Patrols.

Enemy Force Broken Up.

LAHORE, December 30. Reuters' correspondent at Dar-es-Salam reports that British patrols have penetrated 40 miles into Portuguese territory and the enemy force has broken up into small parties. Presumably the enemy's success against the Portuguese was obtained before his force broke up.

General

MELBOURNE.—The death is announced of Rear Admiral Walter Bridges.

LONDON, December 28. This afternoon's communique from Marshal Haig says:—We repulsed local attack in neighbourhood of Ypres-Staden railway and drove off raiders north of Passchendaele.

Bad Treatment of American Prisoners. United States to take Steps.

LONDON, December 28. Reuters' Correspondent at the American headquarters in France says:—American authorities have learned from an authentic source that Germany is treating American prisoners with very much less consideration than the British or the French. Indeed it is believed that they are treated as the Russians were and they know what that means. It is expected that the United States will take steps to secure some amelioration of treatment.

RUSSIA.

Defects in Proposals.

The "Daily News" says:—The defect in the proposals are self-evident. Germany is endeavouring to manoeuvre the allies into the position of aggressive imperialists and demands the unconditional return of her colonies to a rule which has uniformly proved a bane to the inhabitants. The paper advocates the annunciation of our terms.

The "Manchester Guardian" regards Germany's peace proposals as an attempt to cut her losses leaving her full liberty to start again on any game. The proposals do not contain a sign of a new spirit, no repudiation of militarism or its evils. The proposals do not deal with the open areas of Alsace-Lorraine and Turkey. In both cases the sovereignty of power that has done wrong is expressly reserved. We see no prospect of an enduring peace on the basis of these proposals.

United States Press Opinions.

NEW YORK.—The United States press generally doubts the sincerity of many points contained in the German peace proposals. It considers that however attractive the proposals may appear at first glance they prove on examination and are a mere effort to appease the T-tonic peace hunger. One paper sums them up:—They are proposals put forward by fools for the consumption of children.

French Press Criticisms.

LONDON, December 30. PARIS.—Commenting on the peace proposals the "Petit Parisien" says:—They are a masterpiece of equivocation. The "Figaro" says:—They are designed to strengthen M. Lenin. The "Echo De Paris" says:—M. Pichon has answered the proposals. "L'Evenement" thinks that Germany will make a better offer to-morrow, if we remain united. "La Lanterne" says:—The gulf between the real war aims of Germany and the Allies is still too deep to admit of negotiations. "Humanite" thinks that the proposals are worth scrutinising. "Le Matin" says the proposals reveal the profound anxieties of the Central Powers.

Russo-German Armistice.

A Ukrainian Deputation.

LONDON, December 30. PETROGRAD.—Prince Leopold of Bavaria received a Ukrainian deputation at Brest Litovsk.

Bulgaria's Ruse.

'No Annexation' Condition Overcome.

LAHORE, December 30. LONDON, December 29th.—A wireless message from Zurich says that Bulgaria in order to satisfy the Russian principle of "no annexations" has executed a manoeuvre similar to that of Germany's in Courland and nominated a so-called National Congress in the Dobrudja which has voted in favour of annexation by Bulgaria.—("C. and M. Gazette" special cable.)

Bolshevik Domination Failing.

LONDON, December 30. The "Times" Petrograd correspondent says: The decision of the Maximalists to give revolutionary socialists seven additional portfolios is due to the certainty that the latter will have an absolute majority in the Constituent Assembly. The exclusive possession of power by the Bolsheviks is now absolutely impossible.

Private Banks Closed.

Bolsheviks Arrest Directors

LONDON, December 30. The Peoples Commissioners have closed all private banks both Foreign and Russian and the Commissioner insisted on having the keys. Sailors and soldiers now occupy the banks. Warrants have been issued for the further arrests of Bank Directors.

Fighting at Harbin.

Chinese Defeat Maximalists.

LONDON, December 30. TOKYO.—Fighting occurred at Harbin on the 25th inst. between Chinese and Maximalist troops. The latter surrendered and the Chinese occupied the garrison. There have been five thousand Chinese troops employed in maintaining order at Harbin where there are eight thousand Russian troops half of whom have identified themselves with the Maximalist.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Indian Renegades in Mesopotamia. Trial and Sentence.

DELHI, December 30. The following are details of the trial and punishment of the members of the Indian Ghadr party in Mesopotamia:—When the British troops entered Baghdad a number of disloyal Indians who had actually joined the enemy and had taken up arms against our forces were found in the city. After full enquiry 22 of these persons were put on trial and the extent of their communications with and assistance to the enemy investigated. The result of these proceedings was that 2 were acquitted and 20 were found guilty in varying degrees. Of these 8 were sentenced to be hanged and the sentences were carried out on the 2nd November. Of the remainder 7 were transported for life and 5 for seven years.

Bombay

Interviews.

BOMBAY, December 30. His Excellency the Viceroy and the Secretary of State to-day granted interviews to Mr. B. P. Scanda, C. I. E. Commissioner, Barar Division, the Hon'ble Mr. Sathe, C. I. E., Khan Sahib Moulvi Abdul Khader the Hon'ble Mr. V. J. Patel, Sir Fazulbhoy Currimbhoy, Shri Sankaracharya of Kolhapur and Rao Bahadur R. B. Chitale.

BOMBAY, December 30. His Excellency the Viceroy dined with the Bishop of Bombay and Mrs. Palmer, and the Right Hon'ble the Secretary of State and His Excellency the Governor were the guests of the Committee and members of the Orient Club at a dinner on Saturday night.

The All-India Shiksha Conference opened at Lucknow on Friday. Amongst the resolutions passed was one thanking the Government for the generous grant of a lakh of rupees towards the Shiksha College and the promised aid of half of the annual expenses incurred in the secular education of the College.

NATIONAL CONGRESS.

Release of the Moslem

Internees Demanded.

Strong Speeches.

CALCUTTA, Dec. 28. (Delayed in transmission) The mother of Mahomed Ali and Shaukat Ali who attended the Congress to-day was conducted to the dais by Mrs. Besant and Mrs. Sarojini Naidu. The whole house rose and cheered her. Mrs. Besant, before asking Mr. Tilak to move the resolution on Mahomed Ali's internment, welcomed Mahomed Ali's mother in a short speech. She said that Mahomed Ali's mother possessed a mother's love and a lion's heart. She asked her (Mrs. Besant) to tell them that she was invited to the Moslem League, and she would not go there without coming to the Congress. Ali she said was that though Moslems were her brothers in faith all Indians were her brothers. The speaker then invited the audience to give Mahomed Ali's mother a rousing welcome and stand for a moment in reverence to her.

In moving the resolution Mr. Tilak who was received with a warm ovation said that Mahomed Ali and his brother lay interned unjustly and on grounds discovered after internment. Though the people of this country insistently asked the Government to tell them what their offences were the Government did not care to divulge what kind of public safety would be in danger if they were released. They were interned because they had displeased the high authorities, or rather proved inconvenient to them. When a public worker was inconvenient to Government the best way or the only way for a bureaucracy was to throw him in jail without any trial. The Defence of India Act invested the Executive with complete power of despotism. The Raja of Mahmudabad and the Hon'ble Mr. Jinnah both of whom enjoyed the confidence of the Moslem community assured the Government that the release of the Ali brothers would in no way endanger public safety. The whole of Hindu India also gave the same assurance. But the C. I. D. was more powerful than the united voice of India. Mr. Tilak then described the negotiations that were in progress some time back for their release and then said how the negotiations failed. The continuation of the internment, according to the Executive, was said to be on two grounds lately discovered namely religious scruples of the interned and the discovery of a compromising letter written by the interned to a religious gentleman at Delhi which shows the connection of the interned with the King's enemies. As regards the first Mr. Tilak said that Jesus Christ laid down 20 centuries ago that temporal allegiance and spiritual allegiance were not inconsistent. With regard to the compromising letter Mr. Tilak said that the interned brothers had denied writing any such letter. Under the circumstances the alternatives open to a just Government loyal to its constitution are either to release them at once or to prosecute them on the supported written evidence against them.

Mr. Jumnadas Dwarkadas in seconding the resolution said that the internment of Ali brothers was a monstrous insult to self respect of the whole of India. The people must demand in one united voice their immediate release. It was unjust for the Government to object to the religious scruples of the Ali brothers. When other European powers were trying to get India, the people of India chose Britain because Britain would respect religious scruples. Tolerance of religion was the foundation of British Rule in India, but if the Government became intolerant he was not sure whether it would not shake these foundations. The time for paper resolutions was gone and the time for action had come. In conclusion he said that the internment of the Ali brothers was a test to show whether their political demands were real or not.

Mr. Satyamurti of Madras in supporting said that he had wished that the resolution went further and said that people would not co-operate with the Government if Mahomed Ali and his brother were not released immediately.

Mr. A. C. Bannerjee of Bengal also supported the resolution which was carried unanimously.

Discussion On Self Government

Speech by Mr. Bannerjee

CALCUTTA, December 29. The Congress reassembled at 11-30 to-day when the proceedings commenced with the discussion of the resolution on Self-Government. The subjects committee, after careful deliberation yesterday morning, decided to frame the resolution as to ask for the full measure of responsible Government to be attained within a time limit to be fixed by the Parliamentary statute itself not exceeding ten years, but this decision was subsequently modified as the result of a compromise between conflicting views by omitting the words "not exceeding ten years" and substituting therefor at an early date. The Hon'ble Mr. Surendranath Bannerjee in moving this resolution pointed out that to-day the Congress met under conditions different from those which marked its deliberation in former years. Hitherto the voice of the people had been that of one crying in the wilderness. Hitherto they had been striving, struggling, contending and pursuing in the opinion of many a phantom mirage of the desert. But all that had now changed. A stupendous transformation had taken place in the situation. They were to-day within a measurable distance of the fulfilment, a partial fulfilment at any rate, of the cherished dream of the Congress ever since its birth, the demand for self-Government. It was said by some that after the introduction of the Minto-Morely Scheme of reforms, and the association of Indian members with the executive council there was no occasion for the Congress to hold its sittings and it might shut up its shop. But they could not suspend the sittings of the Congress unless and until they had secured responsible self Government in full measure and uplifted their Motherland to the status of equality with the self-governing dominions. The Congress had done great things in the past, but greater things had yet to be achieved. If to-day the question of self-Government had come within the range of practical politics, if to-day the heart of India was aglow with the fervid aspirations for Home Rule, and if the boom of responsible government had been promised the result was largely due to the indefatigable and untiring labours of the Congress, of the men of the Congress, and he would add the women of the Congress. The Congress asked for

A Declaration of policy

on the part of the government and in response to that demand they had a declaration in August by His Majesty's Government which was a memorable triumph for the Congress. But there was a rift in the future because the measure of self-government and the time for its introduction were to be determined by the Government of India and the British democracy. The people of India were the people most vitally concerned, far more closely concerned, than either the Government of India or the British democracy. The people of India had the right to be heard in the matter. They took their stand upon the dictum of the Prime Minister, who said in the course of his speech that when after the war the question of resettlement had to be considered the wishes of the people ought to be the supreme consideration. But the enemies of India were not to be quiescent. They had raised the old cry of "Not Yet." It was no longer a frontal attack on their part, but a dexterous flank movement. They did not ask the Government to do nothing, but asked them to do something and they tried to minimise that something as much as possible. They asked them not to take a jump into the unknown but to extend, to perpetuate, and develop the existing institutions. His reply to those gentlemen was that the Government of India had already emasculated the existing institutions of local self-government by imposing upon them restrictions. Those who now

Counselled caution

did not raise their little finger at the time by way of protest against such emasculation but slept over the matter and therefore they could not now be allowed to take advantage of the sins of their omission and commission. The declaration of his Majesty's government promised responsible government. It was not local self-government that was promised. It was, therefore, useless to go behind the clear mandate of His Majesty's Government which represented the deliberate opinion and mature judgment of eminent men and men of the type of Lord Curzon and Lord Milner. Lord Sydenham might form the Indo-British India Association and lead a forlorn cause. That association, they were told, included Indians as members. Probably they were of the type of those who in their memorandum to the Secretary of State at Madras stated that they were prepared to shed their last drop of blood in fighting against "Home Rule." They must be courageous men indeed to fight against "Home Rule." They ought to enlist themselves in the German Army and fight against Freedom and Civilisation. Such tactics would not hypnotise Mr. Montagu. The Namasudras and non-Brahmins ought to remember that they along with others were the sons of the soil and their welfare was more likely to be secured by a reformed Government than by a foreign bureaucracy. Men of the Congress were not in favour of

A Brahmin oligarchy

Muhammadans were with them and they could not be said to have entered into a conspiracy to install a Brahmin oligarchy and it must also be borne in mind that an oligarchy was a precursor of democratic form of Government. Difficulties had been raised on the score of electorates to the introduction of reforms at an early date. But in Bengal they had abundant material in the shape of electorates who sent representatives to the municipalities, district boards and Legislative Councils. They had universal suffrage in which the best men took part. Another objection raised against the scheme was that it did not provide for a constitution. But responsible Government meant Government responsible to the electorate, the executive of which was liable to dismissal by the representatives of the people, but the two fundamental conditions of responsible Government, it was stated, were wanting in that scheme. It must be said to be next door to responsible Government. The scheme provided for the control of the purse and for the control over the executive. There was no doubt that the executive were independent of the Legislative Council, but they could create a situation which would compel the executive to go. That was the oriental method of managing things namely instead of giving the man a push, you salute and ask him and ask him to go away. The Congress-League Scheme which the resolution approved was a halfway house, and it was a halting stage, a progressive stage towards the realisation of responsible government. His Bengal friends were anxious to go a little further. Though he had himself not the slightest objection to it, yet he would ask his friends to go with the Congress as far as the Congress-League Scheme went and then if necessary let them go on on their own account. That was a course dictated by prudence and common sense. They must remember that in the situation in which they stood to-day

Union should be their watchword,

because 'united we stand and divided we fall.' They were entering upon a new stage in the history of the Congress. Hitherto they were content with criticism. Hereafter they must put forward constructive proposals. As Mr. Montagu was expected to return to England in March next and then formulate his proposals to introduce a bill in Parliament it was the duty of the Congress to be on the alert by sending a deputation to watch and help in the birth of a new institution which would give freedom to India and inaugurate a new era in the country. They must remember that Lord Curzon supported responsible government and therefore they were within a measurable distance of its achievement. Responsible government had not been promised to them a day too soon. Lord Carmichael speaking at the Royal Institute the other day had said that discontent was opening among all classes in India and that was because promises had not been fulfilled and also because a representative policy had been ruthlessly pursued and the policy of conciliation was at a discount in the Councils of the Empire. Lord Carmichael thought that this discontent was a threatening menace and it would be a supremely good act on the part of the Government if only the people of India could be made to share in the partnership of the Empire. No doubt they already participated in the partnership of the Empire as subjects, but what was required was that they should be admitted into it as equals with the badge of political inferiority removed so that they could hold up their heads amongst other nations of the world. Self-government had now been promised. Let there be no more of shame and delusions. Let there be no glorified debating societies. They had enough of them. They wanted something that would satisfy

The Legitimate Aspirations

of the people. The longer the British Government delayed the solution of the problem the graver would be the crisis. Let not the blunders of Irish history be repeated in India. The longer the concessions were postponed the larger

the demand would be. He had no misgiving that the British public had awakened to the gravity of the situation. They might look forward their getting for India what was their one, the birthright of freedom and securing for India her place among the free states of a federal Empire. But until that consummation was accomplished they must continue to work under the banner of the Congress. That banner which the president had held aloft and around which the people rallied and on which were inscribed in characters of life the stimulating words "That Nations by themselves are made."

The Hon'ble Mr Jinnah's Speech.

The Hon'ble Mr Jinnah in seconding the resolution observed that the Congress-League scheme was intended as a definite step towards responsible Government, to be established in this country by a Statute of Parliament. It was therefore necessary that the time limit within which it should be established should be fixed in the statute so that the scheme might work automatically. It had been said by some that the Congress-League scheme of reform contained some novel features, that it was illogical and was capable of creating a deadlock. His reply to those criticisms was this: His Majesty's government had made a pronouncement that the goal of the British Government must give this country complete responsible government and that a substantial portion of that responsible government would be given immediately or as soon as possible after the war. Therefore they would have a partly responsible government and if that be so could they imagine any scheme which could be produced which will not contain a certain amount of novel and illogical features and lead to deadlock. The Congress and the Moslem League with the aid of the best intellect of the land had produced a scheme which he ventured to say was not unknown in the constitution of certain countries. Before the scheme could be visualized they would like to know from the Government what their proposal was and until he was convinced to the contrary he must hold that the Congress-League scheme was

The Best For India.

They had heard of a proposal from that busy body Mr. Curtis. Whether that proposal emanated from him either directly or indirectly or under the patronage or guidance of others, it came to this, that they were to have a government in this country partly responsible and partly bureaucratic although the major part of it was to be handed over to the people's representatives who, if they abuse their powers or neglect their duties, were liable to be dismissed and have their powers withdrawn. Under that scheme it was the bureaucracy who had the power to sit in judgment as to how the representatives of the people had discharged their task and no more absurd scheme than that could be imagined. The bureaucracy ought not to be that final Judge of the conduct and output of the representatives of the people of India. As Mr. Montagu was expected.

To Make a Pronouncement

on his return to England it was likely that has proposed would be placed before this country and Great Britain for discussion in May. The occasion would be so momentous and the issues so grave that it will be absolutely necessary to hold a special session of the Congress and the All-India Moslem League who should sit together and consider the proposals of Mr. Montagu and they must then in the light of the proposals make up their minds once for all what their demand was to be and after that there would be no going back and they must use all the energy and power they possessed to secure the end in view.

Mr. Bipin Chandra Pal's Speech,

Mr. Bipin Chandra Pal in supporting the resolution said that he was an interloper because he could not heartily support the resolution nor could he prudently oppose it, if left to himself he could have proposed an amendment which would express the united voice of not only Bengal but of every Congressman. He was in favour of the immediate enactment of a Parliamentary statute making provision for the progressive realization of responsible Government for India as an integral part of the British Empire, demarcating clearly the functions of the Government of India and those of the Provincial Governments, eliminating the official element from the Legislative Council, empowering a member of the Council to form the Executive Government at the instance of the Governor or Lieut-Governor.

Mr. B. G. Tilak.

Mr. B. G. Tilak who next followed made a striking speech. In supporting the resolution he said he had no objection to the Congress expressing its grateful satisfaction over the pronouncement of the Secy. of State about the establishment of responsible Government in India because their gratitude might be expressed not only for what has been said but what is yet to come. He asked the Congress to accept his definition of Home Rule namely that the people of India ought to be in their own country what every Englishman is in England and in the colonies: an Indian must be the master in India as the Englishman was in England and the colonies. That was his idea of complete Home Rule and if any one was to grant it to-morrow he would be very glad. He did not oppose the introduction of Home Rule at once but if that could not be done let them have a compromise. Everything was done by compromise and even the British Government was introduced in India as a compromise by a charter from the Delhi government. The question was what was meant by responsible government in the statement of Mr. Montagu? In Mr. Curtis pamphlet it is defined as meaning the constitution of legislative councils subject to the control of the Executive Government. Unless responsible government was clearly defined it might be interpreted in different ways. What the people of India understood by responsible government was that it was a government entirely responsible to the legislature which should be wholly elected and when he said that the executive should be under the control of the legislature he should say that he meant that the Governors and Lieutenant-Governors should also be elected by the legislature. That would of course be the final step. But in the present circumstances he would be quite content with the Congress-League Scheme as the first step in the grant of Self-Government at an early date which no sane man would understand as going beyond 10 or 15 years. The Congress-League Scheme was the minimum that would satisfy the aspirations of the people and was approved by the country in general. Mr. Tilak then dealt with some of the objections raised against the Scheme and pointed out that once the bureaucracy found that they were responsible to the Legislature, though they were not removable by us they were wise and intelligent

men to shape their future conduct so as to satisfy the Legislative Councils.

One of the objections

urged against the gift of responsible Government was it was better to begin with the foundation than at the top, to begin with Municipal Government rather than the Central Government; no doubt in building a house no body would begin a top story without foundation but that analogy did not apply to political house construction. The people of India were not children to be promoted from standard to standard but were full grown people experienced in the Arts of Govt. The case of India was that of an emasculated man who has been made to lose power. In a case of nervous emasculation the treatment ought to be to apply the remedy to the brain and not to the toe; similarly political reconstruction in India must begin at the top and if the representatives of the people have the power in the central Government everything would soon right itself. The only thing the Congress must take care was that

Full Responsible Government

was secured in a reasonable time. India was in the position of a man who was entitled to the possession of a whole house - and if the British Government was allowed as a compromise to share that house it must be on the understanding that they would soon clear off. It was true no doubt that the British Government has managed India all these years and therefore they have certain claims to continue the management for some time longer but it must be on the understanding that from to-day the Indians were the masters. It was only then that there could be any compromise; they did not say that India should be governed by a Crown Prince from England nor did they say that the administration should be transferred to a native chief. Let the British Government by all means retain its existing machinery but the power now vested in the Executive Government in India should be transferred to the Legislature.

What the Congress Wanted

was only to build on the existing foundations by transferring the power from the one to the other. Dealing with the compartmental system of transfer he pointed out that he was reminded of the case of a man who had attained his majority in which he was told that he would first be given the control over the stable and afterwards over the rest of the house.

Mrs. Besant's Appeal,

Mr. C. P. Ramasami Aiyer then supported the motion after which Mrs. Besant in announcing the adjournment of the Congress for a short while said that she had received certain amendments to the resolution. But she would remind the Congress that they had so many enemies and unless they present a united front they could not help the progress of the nation. She implored them to put aside their local grievances or their little quarrels and unanimously vote for the resolution which was arrived at as a compromise by the sub-jets committee where all parties were represented. She would ask them to record a unanimous vote so that the Anglo-Indian Press and the English people may not say that in the crisis of a nation's destiny there was not self-control and statesmanship enough to sink small differences and to unite in a one grand cry of "HOME RULE FOR INDIA."

Bengal's Attitude

On the reassembling of the Congress after luncheon interval Mr. C. R. Das addressed the Congress. He was of opinion that the Congress Scheme was not inconsistent with the ideals of provincial autonomy for which Bengal was in favor. If the Congress-League Scheme was approved by the Government it practically meant that the Executive was subordinate to the Legislature because if the former refused to obey, the latter could refuse to vote them supplies. The time had come for the transfer of power, power from the hands of bureaucracy to those of the people who had suffered and groaned under the bureaucracy for 150 years. They should not be content with anything less than the complete transfer of power from the Government to the people and he relied for his position on no dictum of a prohibition, but upon his natural right. It was the birthright of every individual to live and grow but that right had been unjustly withheld from the people of India by subterfuges and pretences.

Mrs. Sarojini Naidu then delivered a speech wherein she referred to the past history of India testifying to the capacity of Indians to govern the country.

Other Resolutions.

Mr. G. A. Natesan of Madras moved a resolution urging the removal of all disabilities imposed by custom upon the depressed classes, the disabilities being of the most vexatious and oppressive character. The resolution was unanimously adopted.

The next resolution that was to have been moved by Mrs. Sarojini Naidu was as follows: This Congress is of opinion that the same tests be applied to women as to men in regard to the franchise and the eligibility for election to all executive bodies concerned with local government and education. Mrs. Naidu desired to withdraw the resolution as she desired that the question of women and elective bodies should be discussed in the country before it was brought before the Congress. The resolution was by permission withdrawn.

The Hon'ble Mr. K. V. Rangaswami Iyengar then moved a resolution authorizing the All-India Congress Committee to send a deputation to England for the purpose of placing the Indian demands before the British Democracy.

Mrs. Besant put from the chair resolutions asking for the establishment of Parliamentary Commission to enquire into the working of various representative legislatures in India, asking the Government of India to intervene in the case of Arjunlal Seth, a Jain Pandit, now in Vellore Jail, who was in imminent danger of death by starvation on account of his religious principles, asking Messrs. Baptista and Polak to attend the forthcoming Labour Congress and welcoming the help proffered by Labour Party in obtaining the passage through Parliament of a statute embodying grant of responsible Government. Some formal resolutions thanking Sir William Wedderburn for his services and also thanking the outgoing Secretaries, Mr. Subba Rao and Nawab Syed Mahomed, were put from the chair and passed.

Mr. C. P. Ramaswami Iyer, Dewan Bahadur P. Kesava Pillai and the Hon'ble Mr. Bhurari were appointed general secretaries of the All-India Congress Committee.

Next Congress at Delhi,

Mr. Sultan Singh of Delhi, invited the next session of the Congress to Delhi. The invitation was accepted by the Congress.

వృత్తాంతములు

సామ్రాజ్యశాసన సభయందు సభ్యుడుగనున్న భూపేంద్రనాథ బాసుగారు తమ పదవిని చాలించుకొనుటచే బాసుపేంద్రనాథ బెన్టిగారా స్థానమున నియమించబడిరి.

1918 సంవత్సరము జనవరి 1-న తేదీ నుండి ఒక నెల వరకు మదరాసు ప్రాంతీయ ఆడిషన్లు జడ్జిగారు మహారాష్ట్ర మిశ్రాస్త్రి గారును, సి. ఎన్. శేషయ్యగారును నియోగించబడిరి.

ప్రాంతములోనున్న ఆక్రియభూగచరిన కంపెనీవారిచే ప్రయత్నింపబడి ఇండియన్ సేవల్ మొదటి కమిటీవారిచే జారీచేయబడిన హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యమును ప్రస్తుతము హిందూదేశములోనికి రాకూడదని దౌరతనమువారు ప్రకటించిరి.

హంతకుడు విడుదల కాబడుట:—జాన్ సింగర్ వాస్తవ్యుడగు ఏ. సి. అనువాడు మిసెస్ డోరెస్ అనువామెనూ మాతృకావించినట్లు జిల్లాజడ్జిగారి రెండవ కేసు చేయబడినది. ఈ నెల 22-న తేదీన కేసు విచారణచేయబడెను. హంతకుని యందు దోషము కనబడనందున ఆతడు విడుదల కాబడెను.

మహమ్మదీ వ్యాధి:—22 డిశంబరు తేదీలోను అంత్యమగు వారమున 17651 మంది వ్యాధి గ్రస్తులైరి. 14028 మంది మృతులైరి. మరణములు: బొంబయరాజధాని సింధు 4521, చన్నరాజధాని 839, బీహారు ఒరిస్సా 1338, సంయుక్త భరణజాలు 4668, పంజాబు 592, బర్మా 222, మధ్యపరగజాలు 802, హైదరాబాదు 591.

రహస్యముగ గుట్టు కనుగొను పోలీసు ప్రయోనిగు కళాశాల:—వైకళాశాల పోలీసు స్థాపించబడినది. నేరములను రహస్యముగ కనుగొను శాస్త్రసమీక్షమయిన పద్ధతు లీకళాశాలయందు వంగదేశపు పోలీసుఉద్యోగులకు నేర్పబడును. ఇంకొకసంవత్సరమునకే విద్య నేర్పబడును. 8,9 సంవత్సరములు పోలీసుఉద్యోగములు చేసినవారు తప్ప ఇతరులు ఇందు చేయుకొనబడరు.

వార్షిక తీర్మానము:—కోపెలతెన్నాచార్యసాంప్రదాయ సంరక్షణసభా నిర్వహించిన వార్షిక తీర్మానము ఈ నెల 25-న తేదీన ప్రకటన 25 గంటలకు శ్రీశైవయమరు సన్నిధానమున శ్రీరంగములోజరిగినది. చిత్తూరు సబ్ జడ్జి సి. ఎన్. శేరిగోపాచార్యగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. శ్రీమాన్ తిరువేంకటాచారి స్వామిగారు తెన్నాచార్యసాంప్రదాయము గూర్చి ఉపన్యసించిరి. శ్రీమాన్ యత్యంద్రప్రకాశ జియ్యర్ స్వామిగారు వై ఉపన్యాసమును స్తుతపరచి నడిచిరి.

కుప్పంశాఖా హోమరూలు లీగు:—వైలిగువారు ఈ నెల 26-న తేదీ సాయంకాలమున నౌక సభను జరిపిరి. చిత్తూరు వాస్తవ్యులు జె. కృష్ణరావు, బి. ఏ. సి. ఎల్. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. దేశీయ మహాజన సభాధిపత్యము వహించిన బి.సెంటిమ్యుగారి ఉపన్యాసపు తెలుగుతర్జుమాను సి. జి. పద్మనాభ రావుగారు చదివిరి. అగ్రాసనాధిపతులు అందరి ముఖ్యాంశములను సభ్యులకు జోధి పఠించిరి. దేశీయ మహాజనసభ జయప్రదముగ జరుగవలెనని ప్రార్థనలందును ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానము తిరిమొలమున దేశీయ మహాజన సభాధిపతులకు తెలుపబడెను.

పాకాల బోర్డు బాలికా పాఠశాల వార్షిక తీర్మానము:—వై పాఠశాలా వార్షిక తీర్మానము పాఠశాలా చందరిమున జరుపబడెను. తిరుపతి రేంజిపాఠశాల పరిషత్తుధికారి ఆర్. కృష్ణస్వామి అయ్యరు, బి.ఎ.ఎల్.టి. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. పాఠశాలాబాలికలు పాటలు పాడుచు కొలలము చేసిరి. పిచ్చుట 'నిజము' 'వికచత్యయ' అను రెండు నాటకములు బాలికలచేతనే బహుచక్కగ ప్రదర్శింపబడెను. నాటకప్రదర్శనముల ఆనంతరము బాలికలకు బహుమతులు పంచిపెట్టబడెను. పాకాల సబ్ రిజిస్ట్రారుగారు 'శ్రీవిద్య' గూర్చి చక్కటి చిన్న ఉపన్యాసము నొక దానిని చెప్పిన వెనుక ఉత్సవము ముగిసెను.

బొంబాయియందు ఆఖిలభారత క్రైస్తవసంఘ మహాసభ జరుగుచున్నది. చెన్నపురినివాసు లగు ఎం. డి. దేవదాసుగారు రథ్యక్షతవహించిరి. వారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునందు ప్రస్తుతరాజకీయంగమునందు భారతీయక్రైస్తవుల కర్తవ్యమేమనువిషయమును గూర్చి నడుపుచు ఇట్లనిరి. "నాకు బాధ్యత యనగా తెలియును. ఇప్పుడు హోంరూలరు లనబడు వారు కోరుచున్న హోంరూలు అనుదానిని బడయుటకు హిందూదేశము తగినస్థితి కింకను రాలేదు. ప్రస్తుతము జాతి మతభేదము లున్నవి గాన ఇట్టిమప్పుడు హోంరూలునందు బ్రటిషువారి ఆశ్చేషణను తీసివేయుటను మన ముష్టుపెట్టవలెను. ఇప్పుడున్న మహాజనులు ప్రజాశ్రేయమునకు స్వాతంత్య్రము చేయుట నింకను తెలిసికొనలేదున్నారు. నిన్ను జాతులును ఉత్తరజాతులును రాజకీయముల సమామేయని ప్రజలెల్లరు తెలిసికొనలేదు. కొన్ని సంఘములకు గల ఆధిక్యములను రాజకీయంగమున భానాభివృద్ధి కవకాశములు లేవని దేవదాసుగారు రనిరి.

ఒక విశ్వాస:—చెన్నపురి రాజధాని సంఘమువారు ఇండియన్ పేట్రెయిటు పత్రికను దీసికొనిరిని ప్రకటించిరి. డి. బి. కేశవప్పిల్లె, గౌ. చిదంబరనాథ మొదలగు, లాడ్. గోలంకనాను. డి. పి. వాడినూ, టి. సి. గోపాలస్వామిమొదలగు, రా. సా. ముత్తయ్యపెట్టి, సల్లాగురుస్వామిపెట్టిగార్లు గల ప్రత్యేక సంఘము పత్రికా నిర్వహణమునకు నియమింపబడినది. చెన్నపురి రాజధాని సంఘపు తరపున 6 వేలు రూ॥ లు వచ్చినవి. పత్రికను నిర్వహించుటకు 20 వేల రూ॥ లు అవసరము. భాగమునకు 100 రూ॥ చొప్పున 500 భాగములతో 50 వేల రూ॥ ల మూల ధనము నుంచుకొని ఒక జాయింటు స్టాకు కంపెనీ నేర్పబుప నిర్ణయింప బడినది. వాటాలను సంపాదించుటకును, పత్రికకు చందాదానను గూర్చుటకును ఈ సుద్యమమున సానుభూతి గలిగి సహాయములగు నుండువారు ప్రార్థితులు. ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు టి. సి. గోపాలస్వామి మొదలగు, ఎన్. గురుస్వామి పెట్టిగార్లకు ఇండియన్ పేట్రెయిటుపత్రిక 45 మూరుబీధి మదరాసుకు వ్రాయవలెను.

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు:—కలకత్తాలో బీడెక్ చాటల్ గారి మంగళవారము సాయంకాలము ఒక పెద్ద ఎహిరంగసభ జరిగెను. గౌ. పండిత ఘోకల్ నాథ్ మిస్ట్రాగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. పంచికారి బెనర్జి, బిషిన్ సింగ్రహల్, చంద్రశేఖర వర్మగార్లును మధురా నగర వాస్తవ్యులగు ఇంకొక స్వరాజ్య వాదియు మట్టిదలు వంగదేశీయులను స్వరాజ్యముగూర్చి ఉపన్యాసములు చెప్పిరి. ఆంగ్లభారతీయులకు స్వరాజ్య ప్రతికూలాభిప్రాయములు కలుగుటకు కారణము చెప్పుదు, తాము సంయుక్తరాష్ట్రములోని పట్టణి గ్రామములలో ఉపన్యాసములు చెప్పినప్పుడు ఆంగ్లభారతీయులుగాని ఇతరులు గాని తమ నిజమైనవాంఛలను ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచలేదనియు శాంగ్రెసు ముసిలిమ్ లీగులవారి సంస్కరణవిధానముల సమ్మతిని స్వరాజ్యమే తప్ప మిగిలిన నేవియూ లేవువాంఛలను తీర్చలేదని ఆయా గ్రామస్థులు తమతో చెప్పినట్లు అగ్రాసనాధిపతులు నడిచిరి. ప్రజలకు శాంగ్రెసు ముసిలిమ్ లీగులవారి సంస్కరణ విధానముల సరియైనయర్థము తెలియలేదనుట నిజముకాదు. వై లీగులవారి సంస్కరణ విధానముల గూఢాములు తెలియనప్పటికిని స్వరాజ్యమునకు ప్రజలకు గలుగు లాభములైనను వారికి తెలిసినందున వని ఘోకల్ నాథ్ గారు నడిచిరి.

ఇప్పుడేరియమున హిందూదేశమునకు స్వరాజ్య మొసగవలెట ఒక్క హిందూదేశమునకే లాభముగాక బ్రటిషు సామ్రాజ్య నుంతును లాభకరముగ నుండునని విశివచంద్రపాలుగారు తమ ఉపన్యాసమున చెప్పిరి.

రత్నకంపెనీవారి ఛాయాపటము:—మాంటా గూగారియొద్దకు వెవలిన శ్రీ రాయచోరపుసభ్యుల ఛాయాపటము ఏ. రత్నకంపెనీ వారిచే నీయబడెను. ఆ ప్రతిని మేము వందనములతో నందుకొనుచున్నాము. పటమున ఎల్లర యాపములు స్పష్టముగనున్నవి. చిసెంటు, సరోజినీదేవి, జినరాజదాగ, మొదలగు నారీరత్నముల యాపములుగలవు. వెల ప్రతి యొకటికి రు 2-0-0 లు. ఏ రత్న అందుకంపెనీ బ్రాడ్వేలో దొరకును.

దేశరక్షకసేన. రంగూను, డిశంబరు 28.—దేశరక్షక సేనలోని బర్మా కాఖిలందరి రెండవ భాగము సంవత్సరాది దాటిన తరువాత గాని తర్పిరుకొఱకు బయలుదేరరు. తర్పిరు బొందిన మొదటి భాగము బర్మా దేశములోనికి వచ్చినది.

కలహపూరు మహారాజాగారి యువన్యాసము. బొంబాయి, డిశంబరు 28:—కార్మగోలునందు మహారాష్ట్ర విద్యామహాసభయందు ఆధ్యక్షోపన్యాసము నొసగుచు కలహపూరు మహారాజాగారిట్లనిరి:—ప్రస్తుతము హోమరూలు మహాభ్యుదయ దేశమునందంతట ప్రతిభ్యనించుచున్నది. మనము హోమరూలునకు తగియున్నామా? మనకు హోమరూలు ఆ గత్య మే. మనకు లేవక కళ మె స గి నది హోమరూలు. హోమరూలు అభిప్రాయములను మన మృదయముల డెట్టినది బ్రటిషు ప్రభుత్వము. పాలితదేశ ప్రజల అభివృద్ధికి వారెన్నడు నడ్డము నిలుచుటలేదు. మన అభివృద్ధి కొఱకు వారత్యాగురులై కూడ నున్నారు. హోమరూలును గూర్చి అలోచించుటలైన ప్రస్తుతము సమయముకాదు. దేశమునందు వేంవేలు అంతిజ్ఞాతు లుండునటకు హోమరూలుమొక్క లాభములు అలభ్యములని సిద్ధాంత ప్రభువుగారు నడుపుచున్నారు. ప్రస్తుతము మనకు దెలిసినట్లు హోమరూలు అనగ ఈ కాలమున నింకొక కాఖి బలమును కృద్ధిచేయుటమే హోమరూలు అక్కరలేదని చెప్పెను. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులందు బ్రటిషువారి రక్షణ క్రిందను, మార్గదర్శకత్వమునను మన ముండుట యవసరము.

కావలెను. (999)

ఆంగ్లేయ భాషాపరిచితులై గీర్వాణభాషయందు వ్యాకరణ తర్కశాస్త్ర ద్వయమందు తేరిన పండితులు బెజవాడ సి. యం. ఎన్. హైస్కూలులో సంస్కృతోపాధ్యాయులుగా నుండగోరువారు యీ క్రింది చిరునామాకు జనవరి 5-న తేదీలోగా ధరఖాస్తులు వుంచవలెను.

S. Anthony, Head Master C. M. S., High School Bezwada

నీతాన్వేషణము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

మధులొల్గు పద్యములు!! (కావ్యమగు పాక్కియట్లు!! ఇయ్యది మృదుమధురైతిని వ్రాయబడినది. జనసామాన్యుల కెట్లరకు నుబోధకము. ప్రదర్శనానకూలముగ నున్నది. భక్తివసనూరికమైన చక్కని కథలూకాది వర్ణనలులతో నిండియుండును. ఒక చర్యాయము చదివినకు ప్రదర్శించినను విడువదు. దీనిని గూర్చి నెల్లూరు వాస్తవ్యులును బందరు గోలిలు కాలేజి పాఠశాలకు శ్రీయత ముత్తరాజు సుబ్బారావు, ఎం. ఏ. గా కొనసాగి యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటకరాజముయొక్క ప్రాకృష్టము చదువరులకే బోధకము. రూ॥ వెల 1-0-0 తపాలకూరి వేను.

గ్రంథకర్త:—వసుమతి యెడ్లనారాయణశాస్త్రి, (980) కొజ్జలిపేట, బందరు.

అమృతాంజనము

అన్నికొల్లలకు నిర్దేశకము. చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0. తలనొప్పిల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పిల కారదోలును. వాయువు పోల్ల పోగొల్పును. సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింట నుండదగినది. వనమూలికలచే హిందూదేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు. అమృతాంజనం డిప్టా. 109, ఫ్రెజిడెన్సీ, బొంబాయి, 6, కంలుపెట్టి కిధి, మద్రాసు.

మీ కవనరమయినచో

అంతఃపురమునందున్నట్లుగానే నీవోత సోమనాట్య నావి కనులను గురించి మా, చిత్తము, భావనావర్ణములు వర్ణనలు వర్ణనలుగ నుంచుచున్న కేసులు కోణములుగా ముద్దాల్చి కవనరమయ్యితిమి. ఇదిగో నీవేద్యమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు నీ ప్రేమ కింపెనివారితోనే సంకతిసందింపముల నలనా నాలోచించువలసినది. నీవు మాకు ముందు విశ్మలీ తక్కువ నెలలు కిచ్చుటగాను కోరి నులకి వానిని పరాలియ్యగో విధిగా చేయుటగాను నొచ్చు చేరు మ్రోగినవారు.

మీలానము— ది లిలయన్న ఫౌండ్రీ
సాత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తిలకపెట్టె నెం 3889, మదరాసు.
(నై కామ్రొజెమ్ గోడనొప్పున ఈ పత్రికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

జాభావిడిటలలలు వంతు: బనోడిక నహితమైన డా॥ వి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తములన జనించు జాడ్యములకు కీరీమనుషుల మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను నండ్డను, ప్రాతకోపులను అన్ని విధములవలన గలగు వర్మకోగములను పోగట్టును.

మిక్కిలి కక్తివంతమైన కక్షశుభ్రకారిణి (28)

జావధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిష్కంఠము, సహజమైన మధ్యభాగము అన్ని విధములైన దోషములను పోగట్టును. 18 రుచుగంధలి పాదరక్షదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును పోపులను పోగట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాకోగ్యమును గలగజేయును. 18 రోజులకర మందుటకు 4 బొమ్మల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

హైద్రాబాదు:— పి. డి. సావంత్, 144, ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi, No. 144, No 2, BOMBAY.

విక దాహలిపి ప్రశంస

ఇది నెమ్మలకంటి అప్పురాయ విరచితము
తెల 0-4-0 రూపాయ అధికము.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రచురించినది. తెల 0-1-0 సోకటి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము డిపోవారి

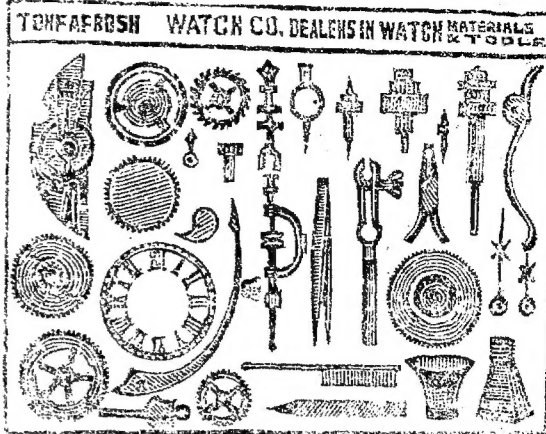
దివ్యోషధములు.

వి.సం.	వి.సం.
చింతామూలము తండ్రికోమటకు ...	0.2
చింతామూలము మోత్రము అల్లర్లముకు ...	1.4
చింతామూలము తండ్రికోమటకు ...	0.8
చింతామూలము ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1.3 ...	0.12
మూలశాలిచ్చ త్రేలము దబ్బి 1.3 ...	0.12
తేలుచున్న తేలుకాటుకు సీసా 1.3 ...	0.8
శేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామూలము వాంతిశ్లేషకు ...	0.6
కల్లకేలము కల్లకేలకు దబ్బి 1.3 ...	0.8
వామనీకూర్మము సీసా 1.3 ...	0.8
తేలకు చంకు సీసా 1.3 ...	0.8
తామర తేలము; తామర, చీటకు ...	0.8
మధుర తేలము దబ్బి 1.3 ...	0.4
మధుర తేలము సీసా 1.3 ...	1.0
కర్పూరి కిరిగట్టులకు కర్పకు ...	1.4
కర్పూరిమాడ్డు కర్పూరములకు దబ్బి 1.3 ...	0.8
వాయువోషధులకు మందు ...	1.0

వి.సం.	వి.సం.
తొగినితేలము తొగినితేలుతేలుకు ...	0.12
కోదహరి తొగినితేలు తొగినితేలుకు ...	0.8
ఉప్పునముకకు మందు సీసా 1.3 ...	1.8
కర్పూరమూలము తేలపు, మంచివి తొగి ...	0.10
గుంభాగి మూలము ...	1.0
గుంభాగి తేలము తుండకు ...	1.0
విరేచకములకు మూలము దబ్బి 1.3 ...	0.8
గ్రహాది మూలము దబ్బి 1.3 ...	0.8
కోదహరి మూలము తొగినితేలుకు ...	0.12
కాకినమూలము మ. సీసా 1.3 ...	0.8
కేరకు ద్రావకము సీసా 1.3 ...	1.0
మనుమారి మూలము, మనుమరూపులకు ...	1.0
మనుమర మూలము సీసా 1.3 ...	0.6
మందరితేలము, ముఖశాంతికి ...	0.8
పసుకేల తేలము శీతపగుళ్లకు ...	0.6
కల్లకేలము తొగినితేలుకు ...	0.6
జాలాది మూలము మలబద్ధముకు ...	0.8
జంతువాతహరి ఎండికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు అందు బొంబాయి.

కొట్టలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, Post No. 9, BOMBAY.
(881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

ఆత్మజ్ఞానా

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
వయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ శాస్త్ర గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.ఏ.
చిన్నవైశా చక్కనిగ్రంథము తెల. ర. 0-8-0.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, హైదరాబాదు.

Encourage Swadeshi Industries
BY
Buying Swadeshi Goods
ANDHRA KNITTING FACTORY,
220, CHINA BAZAAR ST. MADRAS.
Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates.
Trial orders Solicited.
805

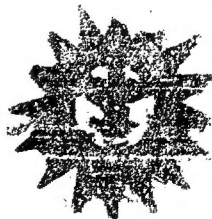
విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడీపో, మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యామయైన నెలకు దొరకును. కొట్టలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (1946-1987) మేనేజరు.

అమృతార్ణవ అనలేహ్యము.

ఈలేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి శాశ్వతములును నొసంగును. 212
ఆరోగ్యమును కలగ జేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకాభిక్షణము అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల భర్త్యు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము. వైద్యశాస్త్ర మణిశెంకర్ గోవింద్రి, ఆశంకనిగ్రహ బోధనాలయం, 187, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్గముగ ననునింపును. కరస్పాడెన్న మొదలగు Mr. H.
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-
ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ (53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.